

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

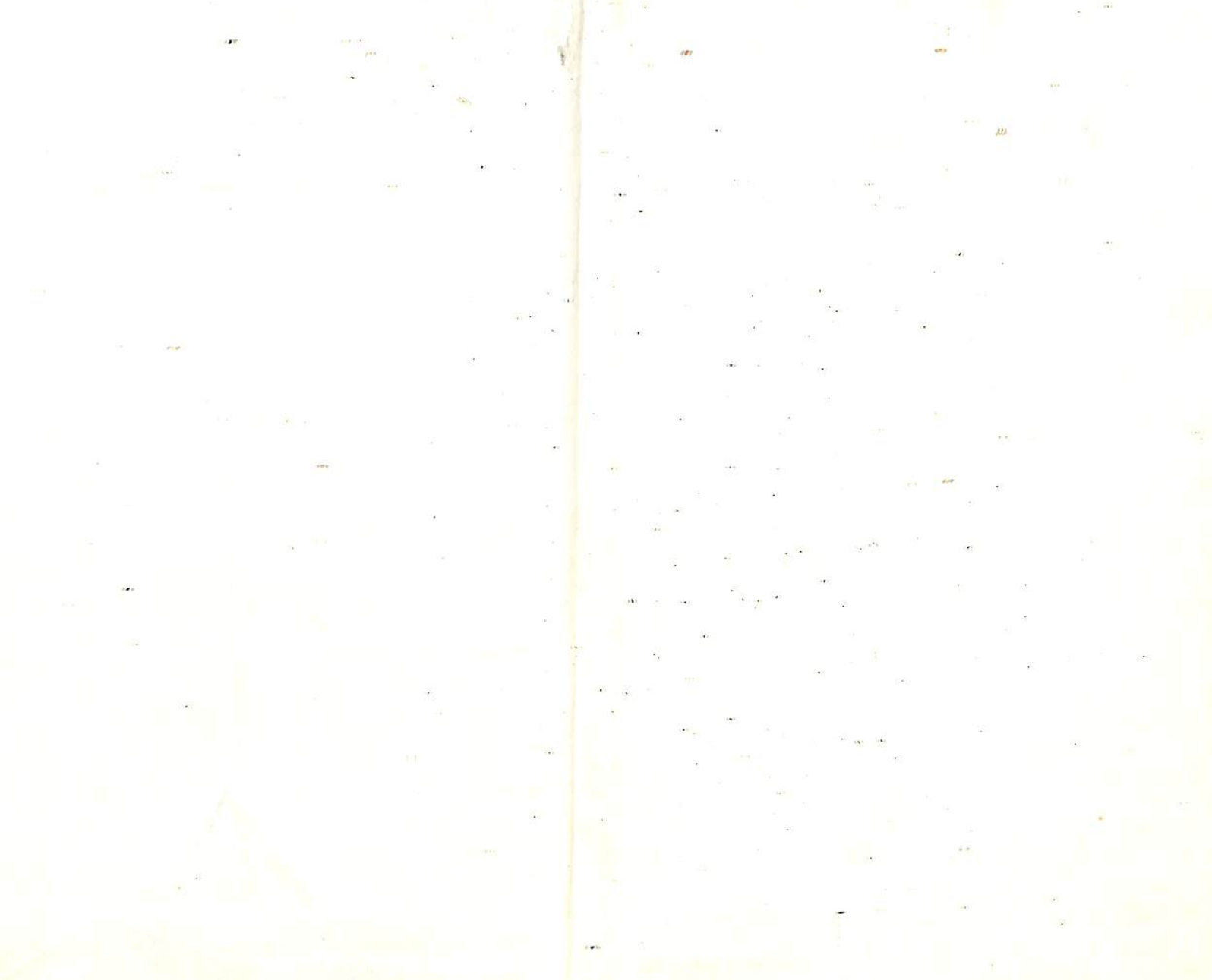
պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Tophill
1316
b. 111

ՓՈՔՐԻԿ
ՔԱՐՏՈՒՂՄ

ԿԱՄ

ԿԱՆՈՆԲ ՆԱՄԱԿԱԳՐՈՒԹ

ԵՒ

ՇՅԼ ԵՒ ՇՅԼ ՆԻԻԹՈՑ ՎՐԱՑ ՆՈՄԱԿԻ ՕՐԻՆԱԿՆ

Ի ՊԷՏՐ ՔՊՐՈՅԱՑ

ՍՈՒՍԱՍԻՐԵԱՑ

Ա. Մ. ԳՄՐԱԳԱՆԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՍԵՓԱՅ ԳԱՎԱՑԵԱՆ

1881

1881

1881

1318

1316

Ներքին գրասենյակ

Մ Ո Ւ Տ

ՆԱՄԱՆԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՐՂՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ե Ի

Չ Ե Ի Գ Բ Ե Ն Ի Ց

1. ԹՈՒՂԹ ՆԱՄԱԿԻ

Հասարակ նամակներ կը գրուին, ինչպէս
յայտնի է, քան զսովորական գրի թուղթը
սակաւ ինչ աղնուագոյն թղթոյ վրայ, որ նա-
մակն թուղթ կը կոչուի, և քառաձաղ թերթի,
այսինքն՝ մէջտեղէն ըստ լայնութեան կտրուած
թերթի մեծութեամբ է. իսկ աղերսագիրք
ամբողջ թերթի վրայ կը գրուին: Աղերսագրի
համար յատուկ թուղթ կայ, որ սպիտակ և
աղնուագոյն է քան հասարակ թուղթ նամակի,
և կը կոչուի դեւանաթուղթ: Գործի և առեւտրոյ
վերաբերեալ նամակներ կրնան երբեմն թեր-
թին կիսուն, այսինքն մէկ խաւին վրայ մի-
այն գրուիլ: Ուրիշ նիւթերու վերաբերեալ
նամակներ միշտ երկխաւ թղթոյ վրայ գըր-

Լույս. Ազատ ժողովրդական
Արձագանք

Handwritten notes in Armenian script on the right edge of the page.

ն : Տոմաակներ և ընտանեկան նա-
նան ութածալ մեծութեամբ թըղ-
բուիլ :

2. ԹՈՒԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԻ

Նամակի թուականն է թիւ տարւոյն և
ամսոյն օրուան յորում կը գրուի նամակն , և
որ թուանշանով կը նշանակուի՝ հանդերձ ան-
ուամբ ամսոյն , նաեւ տեղւոյն ուր կը գրուի
նամակը : Արեւելք , ուր թուականը դեռ ըստ
հին տոմարի կը գործածուի , նոր տոմարին
հետեւողք , շիթթութեան առիթ չտալու հա-
մար , նոր տոմարին ամսաթուոյն հետ հին
տոմարինն եւս կը նշանակեն , այսպէս՝ 7/19
Մայիս : Որովհետեւ , ինչպէս յայտնի է , ըստ
հին տոմարի ամիսը 12 օր ետ մնացած է ,
առաջին թուանշանը կը ցուցնէ ամսոյն օրն
ըստ հին տոմարի , երկրորդն՝ ըստ նոր տո-
մարի :

Գործի և առեւտրոյ նամակներու մէջ
թուականը նամակին գլուխը կը գրուի՝ թըղ-
թոյն վերի եզրը դէպ յաջ : Ուրիշ նիւթերու
վերաբերեալ թղթոց թուականը կը գրուի ի
վերջ նամակին դէպ ի ձախ : Այս կերպն յար-
գական է :

Կրնայ չարթուն օրը միայն յիշուիլ առանց

թուականի , եթէ նամակը մի և նոյն քաղա-
քի մէջ կամ անոր մօտ բնակողի մը կը գրուի ,
և նոյն օրը կրնայ հասնիլ այն անձին ձեռքն
առ որ ուղղուած է : Նամակին թուականն
ընդհանրապէս կարեւոր է , և պէտք չէ
զանց առնել :

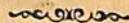

3. ՎԵՐՆԱԳԻՐ ՆԱՄԱԿԻ

Նամակի վերնագրեն է յարգութեան , երբե-
մբն նաեւ պաշտօնի կամ պատուոյ անունը որ
կը տրուի անձին առ որ կ'ուղղուի նամակը :
Վերնագիրը միշտ նամակին վրայ , վերի եզ-
րէն քանի մը մատ վար և թղթոյն երկու եզե-
րաց մէջտեղ կը գրուի առանձին տողով : Որ-
չափի պատուաւոր է անձն առ որ կ'ուղղուի
նամակը , վերնագիրն այնչափ վար գրուելու
է դէպ ի մէջ թղթոյն , և այնչափ աւելի մի-
ջոց թողուելու է ի մէջ վերնագրին և մարմ-
նոյ նամակին :

Ընտանեկան նամակներու և տոմսակներու
վերնագիրը կրնայ բուն նամակին տողին մէջ
գրուիլ այսպէս .

Աս նար է ինձ , տէր , կամ , սրբիլ բարեկամ , յայտ-
նել , և այլն :

4. ՄԱՐԲԻՆ ՆԱՄԱԿԻ

Նամակն մարմնով կը հասկցուի բուն նամակը :
Նամակին մարմնոյն մէջ բառ քերելէ , և բառ
կամ խօսք գծելով ուրիշ մը վրան գրելէ
պարտ է զգուշանալ :

Իւրաքանչիւր էջի վարի կողմը , նոյնպէս
թղթոյն ձախ դին , գոնէ երկու մաս լայն
լուսանցք թողուելու է :

Երբ նամակը թղթոյն երրորդ էջը պիտի
լեցնէ , մոռնալու չէ թղթոյն ավ եզրը պա-
րապ մաս մը թողուլ կնքոյ համար որ գու-
ցէ , երբ նամակը կը բացուի , բառ վերնայ ,
և խօսքին իմաստը խանդարուի կամ քանի
մը տող մնայ անիմանալի :

5. ՎԵՐՋ ՆԱՄԱԿԻ

Ի վերջ նամակին խօսքի այլեւայլ ձեւեր
կը գործածուին , զոր օրինակ՝ շատ մեծարոյ
անձի մը ,

Խորին յարգանք եմ ,

Տէր ,

Ձեր խնարհ և հաղանդ
ծառան Ա . Ա .

և կամ ,

Պատիւ կ'համարեմ ինձ , Տէր , լինել

Ձեր խնարհ և հաղանդ
ծառան Ա . Ա .

Հետեւեալ ձեւերն աւելի ընտանեկան են .

Ընկալարուք զհաւատսիս կատարեալ բարեկամութեան ,
կամ , սիրոյս : Ա . Ա .

Սեռն և սերտ սիրով եմ միշտ
Հաւատարիմ բարեկամ ձեր
Ա . Ա .

Ընկալարուք մեծարանաց որջոյնս :
Ա . Ա .

Վստահ լերուք երախտազիտութեան և սիրոյս :
Ա . Ա .

Ողջոյն սիրոյ և մեծարանաց :
Կաթողին բարեկամ ձեր
Ա . Ա .

Ողջ լերուք :
Հաւատարիմ բարեկամ ձեր
Ա . Ա .

Ողջ լերուք :
Համբուրիւ ձեռաց եմ միշտ խանդակաթ ,
կամ , հաղանդ որդի ձեր
Ա . Ա .

Որչ ևեր :

Սերեի , կամ , հարազատ եղբայր քո

Ա . Ա .

Այն նամակաց մէջ որ կը գրուին պաշտօնատարէ կամ սպասաւորէ կամ որ և իցէ խոնարհագոյն անձէ առ տէր իւր կամ առ այլ ոք աւագ՝ չըսուիր այն անձին . Մատուցէք ողջոյս այս ինչ անձին : Ծնողաց կամ ազգականաց կամ բարեկամաց գրուած նամակներու մէջ միայն ներելի է այդ համարձակութիւնը :

Եթէ հարկ է աւագ անձի մը գրուած նամակի մէջ ուրիշի բարեւ գրել , յարգական կերպով կրնայ ըսուիլ , զոր օրինակ .

Ներեցէք , Տէր , համարձակութեամս աղաչել զձեզ մատուցանել յարգանաց ողջոյս Ձեր մեծարոյ եղբոր , կամ , սիրելի բարեկամին , և այլն :

6. ՅԵՏ ԳՐՈՒԹԵԱՆ

Յետ գրութեան կ'ըսուի այն մասը զոր կը յաւելունք երբեմն նամակին և ստորագրութեան յետ աւարտման :

Այսպիսի յաւելումներէ առաջ սողին սկիզբը կը գրուին Յ . Գ . գիրերը որ կը նշանակեն յետ գրութեան : Պէտք է գիտնալ որ այսպիսի յաւելում աւագ անձանց գրուած նամակներու մէջ անվայել է :

7. ԱՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ստորագրութիւնը ցուցնելու համար է թէ ով է գրող նամակին , և կը գրուի , յետ աւարտման նամակին , ի ստորեւ դէպ յաջ , հանդէպ թուականին եթէ թուականը գրուած է ի ստորեւ , և կը պարունակէ նամակագրին պատուոյն և աստիճանին համեմատ խոնարհական կամ յարգական ածական մը , նամակագրին անունը , մականունը , տիտղոսը կամ պաշտօնին և կամ արուեստին անունը . զոր օրինակ .

Հնազանդ որդի ձեր Ա . Ա . աշակերտ այս անուն վարժարանի :

Առ աւագ և մեծարոյ անձինս գրուած նամակներու մէջ ստորագրութիւնը շատ վար կը գրուի : Թուականը և ստորագրութիւնը պէտք չէ մոռնալ : Այսպիսի մոռացում մը նշան է համբակութեան , և կրնայ վնաս բերել նամակը գրողին :

8. ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՓԱԿԵԼ ԿԱՄ ԾԱԼԵԼ

Նամակներ կը ծալուին երկայն քառակուսի ձեւով . իսկ կարեւոր նամակներ կամ աղերսագիրք կը ծալուին ի չորս և պահարանի մէջ

կը գրուին : Որ և իցէ նամակ պահարանով
ղրկել պատիւ է անձին ան որ կ'ուզուրի նա-
մակը :

9. ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԿՆՔԵԼ

Առ աւագ և մեծարոյ անձինս գրուած
նամակներ կը կնքուին կարմիր կնքամոմով .
իսկ սովորական նամակներու համար կնքոյ
նշխար կը գործածուի : Սգաւորներէ և ան
սգաւորս գրուած նամակներու համար կնքա-
մամը կամ նշխարը պարտի լինել սեւ : Երբ
կնքամոմ կը գործածուի , պարտ է ջանալ
նամակին վրայ այնչափ մամ կաթեցնել որ քան
ըտարածութիւն կնքոյն քիչ աւելի ըլլայ ,
այնպէս որ գրոշմին բոլորտիքը բարակ շրջա-
նակ ձեւանայ . խոշոր և թամնձր կտոր կնքա-
մամ նամակին վրայ տգեղ է և համբալու-
թեան նշան :

10. ՀԱՍՅԷ ՆԱՄԱԿԻ

Հասցէ կ'ըսուի ինչ որ կը գրուի նամակին
վրայ յետ փակման նամակին : Հասցէին մէջ
կը յիշուին անուն , մականուն , ախտղոս և
արուեստ անձին ան որ կը գրուի նամակը ,
նաեւ անուն քաղաքին կամ տեղւոյն ուր պի-

տի երթայ նամակը : Տեղւոյն անունը կը գրու-
ուի միշտ ի խոնարհ դէպ յաջ , այսպէս .

Առ մեծապատիւ Տէր , Գարեգին Կամարեան

Ի ՎԱՅ

Սովորութիւն է նշանակել , յետ անուն
քաղաքին եւ անձին ան որ կը գրուի նա-
մակը՝ փողոցին անունը և տան թիւը , եթէ
այս վերջինք ծանօթ են :

11. ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ԿԱՐԳԻ ԱՆՁԱՆՑ
ՀԱՄԱՐ ՎԵՐՆԱԳԻԻ , ՊԱՏՈՒԱՆՈՒԱՆ ԵՒ
ՀԱՍՑԷԻ ՁԵՒԵՐ

Վ Ե Ր Ն Ա Գ Ի Ր

Կայտեր կամ թագաւորի . Մեծափառ , կամ ,
Վեհափառ Տէր :

Իշխանի . Հոյակապ իշխան :

Ազնուականի . Ազնուազարմ Տէր :

Պաշտօնի տէր անձանց . Բարձրապատիւ Տէր :

Պատուաւոր անձանց . Մեծապատիւ Տէր :

Հասարակ բողոքացւոյ . Սիրելի և պատուական
Տէր :

Տիկնոջ և Օրիորդի . Ազնիւ Տիկին , կամ , Օրի-
որդ :

Կաթ ողիկոսի . Գերերջանիկ Հոգեւոր Տէր :
 Պատրիարքի . Արհիապատիւ Սրբազան Տէր :
 Արքեպիսկոպոսի կամ Եպիսկոպոսի . Ամենապատիւ
 սրբազան Տէր :

ԱբբաՏօր . Գերապատիւ Աբբահայր Տէր :
 Վարդապետի . Յարգոյապատիւ Տէր :
 Քահանայի . Յարգելի և պատուական Տէր :

**ՊԱՏՈՒԱՆՈՒՆ ԿԱՄ ՎԵՐԱԴԻՐ ԳՈՐԾԱԾԵԼԻ
 Ի ՆԱՄԱԿԻՆ**

Կայսեր կամ Թագաւորի . Կայսերական , կամ ,
 Արքայական վեհափառութիւն ձեր :
 Իշխանի . Հոյակապ տէրութիւն ձեր :
 Ազնուականի . Ազնուազարմ տէրութիւն ձեր :
 Պաշտօնի տէր անձին . Բարձրապատիւ տէրու-

-թիւն ձեր :
 Պատուաւոր անձին . Մեծապատիւ տէրութիւն
 ձեր :

Հասարակ քաղաքացւոյ . Պատուական տէրութիւն
 ձեր :

Տիկտօջ և Օրեորդի . Ազնուութիւն ձեր :
 Կաթ ողիկոսի . Գերերջանիկ Հոգեւոր տէրու-

թիւն ձեր :
 Պատրիարքի . Արհիապատիւ տէրութիւն ձեր :
 Արքեպիսկոպոսի , կամ Եպիսկոպոսի . Ամենապա-
 տիւ տէրութիւն ձեր :

ԱբբաՏօր . Գերապատիւ տէրութիւն ձեր :
 Վարդապետի . Յարգոյապատիւ տէրութիւն
 ձեր :

Քահանայի . Յարգելի տէրութիւն ձեր :

ՕՐԻՆԱԿԻ ՀԱՍՏԵԻ

Կայսեր կամ Թագաւորի . Առ Մեծազօր և Վե-
 հափառ Ա . Ա . Կայսր , կամ , Ինքնակալ ,
 կամ , Թագաւոր :

Իշխանի . Առ Հոյակապ Տէր և Իշխան Ա . Ա :
 Ազնուականի . Առ Ազնուազարմ Տէր Ա . Ա :

Պաշտօնի տէր անձին . Առ Բարձրապատիւ Տէր
 Ա . Ա . Խորհրդական , և այլն :

Պատուաւոր անձին . Առ Մեծապատիւ Տէր Ա . Ա :
 Հասարակ քաղաքացւոյ . Առ Պատուական Տէր Ա . Ա :

Տիկտօջ և Օրեորդի . Առ Ազնիւ Տիկին , կամ ,
 Օրեորդ Ա . Ա :

Կաթ ողիկոսի . Առ Գերերջանիկ Հոգեւոր Տէր
 Ա . Ա . Կաթ ողիկոս և այլն :

Պատրիարքի . Առ Ամենապատիւ Սրբազան
 Տէր Ա . Ա . , Պատրիարք և այլն :

Արքեպիսկոպոսի կամ Եպիսկոպոսի . Առ Ամենա-
 պատիւ Տէր Ա . Ա . , Արքեպիսկոպոս ,
 կամ Եպիսկոպոս , և այլն :

ԱբբաՏօր . Առ Գերապատիւ Տէր Ա . Ա . Աբ-
 բահայր , և այլն :

Վարդապետի . Առ Յարգոյապատիւ Տէր , Ա.
Ա. Ծայրագոյն Վարդապետ , կամ , Գա-
րոզիչ , եւայլն :

Քահանայի . Առ Յարգելի Տէր Ա. Ա. Աւագե-
րէց , կամ , Քահանայ , եւայլն :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ա .

Ն Ա Մ Ա Կ Ք Մ Ա Ղ Թ Ա Ն Ա Ց

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Որդիք մանաւանդ կը գրեն մաղթանաց նամակներ մեծ զգուշութեամբ և յարգանօք առ ծնողս իւրեանց ի սկզբան տարւոյ կամ ի տարեդարձի ծննդեան կամ անուաննոցա : Յորդւոց առ ծնողս գրուած նամակներու գըլխաւոր նպատակն է ցուցնել զիւրեանց յաւուաջդիմութիւն անցեալ տարւոյ մէջ , վասն զի կը հաւատան թէ ծնողաց համար չկայ բան մը այնպէս ցանկալի և պատուական , ինչպէս տեսնել թէ որդիք կը զարգանան ոչ մարմնով միայն այլ և մտօք , և թէ արդարեւ կ'օգտին դաստիարակութենէն որ կը տրուի նոցա :

Որ հեռի են ի ծնողաց՝ կը մաղթեն նոր տարին նամակաւ . իսկ որ մօտ են ծնողաց իւրեանց , ընդհանրապէս մեծ և ազնիւ թըղթոյ վրայ գրելով իւրեանց մաղթանքը՝ կ'ընթեռնուն զայն նոր տարւոյն օրը կամ նախընթաց երեկոյին ի լուր ծնողաց :

Նոր տարւոյ նամակներու մէջ գրողն պար-

տի յիշել նախ զարժանաւորութիւնն և զերախտիս անձին առ որ կը գրէ, և ապա ստել թէ ի մեծարանաց և յերախտագիտութենէ եկած էի գրել, ոչ թէ հետեւելու համար սովորութեան՝ որմէ օգուտ քաղած է միայն իբրեւ պատեհ առ թէ իւր պարտքը կատարելու: Ի վախճանի պարտի խնդրել յանձնէ առ որ կը գրէ՝ չդադրեցունել զերախտիս իւր և զսէր: Այս բանք կ'ըսուին մանաւանդ երբ անձն առ որ կը գրուի՝ մեծարոյ ոմն է և բարերար:

Իսկ մտերիմ բարեկամներէ կամ ի հաւասարից առ միմեանս գրուած մտախոհանաց նամակներու ոճը տարբեր է, այսինքն զուարթ և ընտանեկան քան ծանր և յարգական. բաւական է պարզութեամբ և համառօտիւ մտախոհել միայն երջանիկ տարի: Կատակ անգամ կրնայ մտնել, եթէ ընտանութիւնը կը ներէ, և գրողին հանճարը կրնայ հաճոյացնել կատակը: Չէ պարտ մուսնալ սակայն թէ բըննազրօտութիւն և սեթեւեթ, այսինքն աւելորդ զարդ, ցուրտ և ծաղրելի, շատ անգամ նաեւ զգուելի կ'ընեն գրուածը, թէ ծանր ըլլայ ոճն և թէ զուարթ. ինքնին բղիւսելու են բանք, ոչ թէ փնտռուելու կամ ստեղծուելու են:

Ա. ՆԱՄԱԿԻ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ

1. Մանուկ որդի որ հեռու տեղ դպրոց է՝ առ ծնողս իւր:

Սիրելի ծնողք իմ.

Շատ կը փափաքէի ձեր քով գտնուիլ նոր տարւոյ օրը, յայտնելու համար սէրս և շնորհակալութիւնս առ ձեզ: Այսու պատեհութեամբ պիտի խոստանայի հնազանդութիւնն առ ձեզ, հանդարտութիւն և իմաստութիւն ի վարս, և ջանք և յարատեւութիւն յուսման: Եւ որովհետեւ հեռու գտնուելով չեմ կարող յայտնել ձեզ զայստիկ անձամբ, կը փութամ ահաւասիկ կատարել գրով: Ընկալարուք ուրեմն, սիրելի ծնողք, ձեր մանուկ որդւոյն անկեղծ փափաքը, շնորհելով փոխարէն զօրհնութիւն ձեր, որով միայն կը յուսամ կատարել բարի առաջադրութիւններս յառաջիկայ տարւոյ, և առնել զձեզ ուրախ և գոհ:

1316

Հնազանդ որդի ձեր

(Թոսակոն)

Ա. Ա.

2. Հեռու տեղ ուսում սորվող երեցագոյն որդի
առ. Յտղա իւր :

Սիրելի ծնողք .

Բարի որդւոյ պարտք է յայտնել նոր
տարւոյ օրը սէր և շնորհակալութիւն առ
հայր և առ մայր իւր : Այս պարտքը կը փու-
թամ ահաւասիկ կատարել այս օր , որ կ'աւե-
տէ մեզ նոր տարին : Ապերախտ չեմ , և կըր-
թութիւնը զոր կ'ընդունիմ ձեր խնամով՝ եւս
աւելի երախտագէտ կ'ընէ զիս : Գիտեմ թէ
չեմ կարող այլ աղբ հատուցում ընել ձեր
երախտեաց , բայց եթէ ջանալով լինել այն-
պիսի՝ որպիսի կը փափաքէք տեսնել զիս : Մի
տարակուսիք որ այս ջանքը կ'ընեմ և պիտի
ընեմ միշտ : Եռանդս մեծ է , և կը յու-
սամ չամչցնել զձեզ , այլ մանաւանդ լի-
նել ձեզ արժանաւոր որդի , այնպէս որ
մխիթարուիք տեսնելով թէ ունայն չեղեւ
ինչ որ ըրիք մինչեւ ցարդ վասն իմ : Հաճե-
ցէք ուրեմն , սիրելի ծնողք , ընդունել փա-
փաքս ձեզ դոհացնելու , և մաղթանքս ձեր
կենաց և երջանկութեան համար : Կը յուսամ
թէ ինչ որ կը դրեմ միամիտ սրտիւ՝ բաւա-
կան է ընուլ զձեզ ուրախութեամբ և մխի-
թարութեամբ և ընդունել տալ ինձ զօրհ-
նութիւն ձեր , որում կը սպասեմ իբրեւ

Խոնարհ և հնազանդ որդի

(Թոսական)

Ա. Ա.

3. Այլ օրինակ նոյն նիւթոյ :

Սիրելի հայր իմ և մայր .

Յուսամ թէ այս նոր տարւոյ արեւը ողջ
առողջ պիտի տեսնենք դուք և ես , և այս
մեծ ուրախութիւն է վասն իմ . ցաւ է ինձ
սակայն որ այն ցանկալի առաւօտը պիտի ան-
ցունեմ ձեռնէ հեռու : Ոչ թէ , ինչպէս անց-
եալ տարիներ , նոյնպէս այս տարի , կարող
պիտի ըլլամ զարթուցանել զձեզ այն առաւօտ
համբուրիւ և մաղթանօք , այլ այն երջանիկ
օրը , և բարէ , բոլոր տարին իսկ պիտի ան-
ցունեմ առանց տեսանելոյ զձեզ և վայելելոյ
ձեր դուրծը : Ուստի ոչ այլ ինչ մնայ ինձ , բայց
եթէ այսու համառօտ գրով մաղթել ձեզ
այս նոր տարին , ոչ ի սովորութենէ , այլ ի
սիրոյ և ի շնորհակալութենէ , և խնդրել յերկ-
նօտս վասն ձեր յաջողութիւն , հանգիստ և
ուրախութիւն : Գիտեմ թէ որպէս ինձ , նոյն-
պէս ձեզ ծանր է այս բաժանումն , զոր կը
թեթեւցնէ միայն յոյսը թէ պիտի շնորհուի
մեզ տեսանել զմիմեանս , և վայելել երջա-
նիկ օրեր : Այս երջանկութեան համար ես կը
ջանամ ընել ինչ որ կարող եմ , որպէս զի
չվրիպիք դուք ձեր ակնկալութենէն որ է
տեսնել զիս բարի , հնազանդ և յառաջա-
գէմ , և ես՝ ի համբուրելոյ զձեզ ողջ և ա-

ուող յերջանկութիւն ինձ , որ թէպէտ հեռի
ի ձէնջ , սակայն հոգևով մօտ առ ձեզ՝ կը
մատչիմ ի համբոյր ձեր աջոյն , խնդրելով
զօրհնութիւն ձեր իբրեւ

Հնազանդ և երախտագէտ որդի
(թոռակն) Ա. Ա.

4. Ա. յլ օրինակ նոյն նիւթոյ :

Միրելի ծնողք .

Ահա միւս եւս նոր տարի : Ո՛րչափ տարբեր
կ'երեւի ինձ այս տարի անցեալ տարիներէ :
Ուրիշ տարեգրութիւններ կը խորհէի թէ՛ նոր տա-
րին ոչ այլ ինչ է եթէ ոչ կազանդ , այսինքն
ուտելու , հագուելու , պարգեւ ընդունելու
և ուրախանալու օր : Բայց այս անգամ սկսայ
չատ տարբեր խորհիլ : Հիմա կը զգամ թէ
նոր տարին մտաց և սրտի նորոգութեան ժա-
մանակ է : Մեր պատուական վերակացուն
խրատը շատ ազդեց ինձ : Սորվեցայ թէ Աստ-
ուած կը շնորհէ մեզ նոր տարի , որպէս զի
ժամանակ ունենանք խորհելու մեր անցեալ
կենաց վրայ , և ուղղել մեր վարքը : Ուստի
կը յուսամ , սիրելի ծնողք , որ այս տարի գոհ
պիտի լինիք յինէն : Եթէ մինչեւ ցարդ այն-
պիտի էր վարքս որ ձեզ ցաւ և դժգոհութիւն
տուի , ներում կը խնդրեմ , և կը խոստանամ
ջանալ այսուհետեւ ուղղել թերութիւններս ,
և այսու գոնէ թեթեւ հասուցում ընել ձեր
այնչափ վաստակոյ և ճգանց վասն իմ :

Առաջադրութիւններս բարի են . անդրդ-
ուելի մնալու համար կարօտ եմ ձեր աղօթից
և օրհնութեան : Մաղթելով ձեզ երկար
կեանք և ամէն երջանկութիւն , համբուրեմ
յարգանք զաջ ձեր :

Հնազանդ որդի ձեր
(թոռակն) Ա. Ա.

5. Ա. յլ օրինակ նոյն նիւթոյ :

Միրելի ծնողք .

Ձեր նոր տարւոյ ընծային զոր ընկալայ շը-
նորհակալութեամբ՝ չէի կարող լաւագոյն փո-
խարէն ընել , բայց եթէ զրկելով ձեզ գծա-
գրութիւն մը որ իմ ձեռագործս է : Հաճե-
ցէք ընդունել զայս , սիրելի ծնողք , ոչ մի-
այն իբրեւ երախտայրի փութոյս և յառաջա-
դիմութեանս , այլ իբրեւ ապացոյց թէ կը
ջանամ գոհ ընել զձեզ զարգանալով օր ըստ
օրէ յուսման և ի բարի վարս : Այսու առթիւ
կ'իմացնեմ ձեզ նաև , որ ի սկզբան տարւոյս
առաջադրած եմ ունենալ ընտիր վարք , զոր
գիտեմ թէ կը փափաքիք տեսնել յիս առա-
ւել քան զայլ ամենայն ինչ :

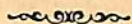
Ոչ միայն գիր , այլ և իմաստ և լեզու նա-
մակիս՝ իմ է , և ջանացած եմ ըստ կարի ա-
զատ գործել զայն թերութենէ : Համբուրե-

ցէք ուրեմն հոգւով ձեր որդին և առք
զօրհնութիւն ձեր, որպէս և ես կը համբու-
րեմ հոգւով կաթողին զաջ ձեր:

Հնազանդ որդի ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

6. Ի պատանոյ՝ առ ծնողս իր:

Սիրելի հայր իմ և մայր.

Մեծամեծ պարտականութիւններէս միոյն
մէջ պակասժ պիտի համարէի զիս, եթէ ի
սկզբան նորոյ տարւոյս չյայտնէի ձեզ սէրս
և երախտագիտութիւնս որ առ ձեզ: Ընկա-
լարուք ուրեմն, իզձս և աղերսս ձեր առող-
ջութեան և երջանկութեան համար: Իցիւ-
լէք ինձ ամենակալն և տայր ձեզ անմռայլ
օրեր: Իցիւ յերկարէին առւերք ձեր յերջան-
կութիւն մեր գերդաստանին, մանաւանդ
ինձ զոր կարօտ եմ միշտ ձեր խրատուն և
պաշտպանութեան: Իւրաքանչիւր տարի ա-
ճեցնելով հասակս կ'աճեցունէ նաեւ շնորհա-
կալութիւնը զոր պարտիմ ձեզ այն ամենայն
աշխատութեանց և նեղութեանց համար զորս
յանձն կ'առնուք կամաւ վասն իմ: Մոռաց-
կոտ չեմ և ոչ ապաշնորհ. երախտագիտու-
թիւնը կը զօրացնէ յիս սէրը զոր ունիմ ի բը-
նէ առ ձեզ իբրեւ որդի:

Հաճեցէք, սիրելի ծնողք, որ համբուրեմ
ձեզ հոգւով այնու ջերմութեամբ զոր պիտի
տեսնէիք յիս, եթէ այսպիսի ուրախալի օր
մը մօտ գտնուէի ձեզ մարմնով:

Խորին մեծարանօք եմ

Հնազանդ որդի ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

7. Յամուսադեալ որդոյ՝ առ ծնողս իր:

Սիրելի ծնողք.

Ահա եկաւ օրն որ կ'իմացնէ ինձ թէ պար-
տական եմ յայտնել սէրս և երախտագիտու-
թիւնս որ առ ձեզ: Տարիները փոխանակ
նուաղեցնելու կ'աճեցունեն բարի որդւոց բը-
նական սէրն առ ծնողս իւրեանց: Ուրախ եմ
որ կը գտնեմ զիս ի թիւ այսպիսի որդւոց:
Արդարեւ, սիրելի ծնողք, որչափ կը զօրա-
նան հասակիս հետ մտաւոր կարողութիւն-
ներս, այնչափ աւելի կը ճանչնամ ձեր յար-
գը: Ձեր բարութիւնը և իմաստութիւնը
յայտնի կը տեսնեմ, և կը զգամ որ այժմու
համետս և երջանիկ կեանքս արդիւնք է ձեր
օրինակին և խրատներուն զորս վայելեցի ի
մանկութենէ: Միով բանիւ, գիտեմ թէ ինչ
որ ունիմ և կը վայելեմ, առաքինութիւն,
բարի համբաւ, կրթութիւն, հարստութիւն,

ունիմ՝ ձեր միջոցաւ և ձենէ : Անտարակոյս կը հաւատաք թէ անկեղծաբար կը խօսիմ , և թէ անջինջ է և պիտի մնայ յիշատակ ձեր ի միտս իմ : Երանի թէ կարող լինէի և ես այնպէս կըրթել զաւկներս , ինչպէս կըրթեցիք դուք զիս :

Այսպէս կը խորհի և կը զգայ նաեւ կլինս որ ընդ իս միաբան կը մաղթէ ձեզ երկայն և երջանիկ օրեր : Փոքրիկ Միհրանս որ միշտ կը յիշէ զձեզ՝ շատ տխուր է որ չէ կարող ընդունել իւր բարի հաւուն և սիրելի հանւոյն գգուանքը : Բոլոր տամբ ողջունելով զձեզ կաթողին , կը մնամ ի սերտ սրտէ

Խանդակաթ որդի ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

8. Յորդայ՝ առ հայր իւր :

Սիրելի հայր .

Գիտնալով ձեր սիրոյն սաստկութիւնն առ իս , չեմ ուզեր կորուսանել որեւիցէ պատեհութիւն յայտնելոյ շնորհակալութիւնս առ ձեզ : Եւ ի՞նչ աւելի մեծ պատեհութիւն քան առաջին օր տարւոյն , զոր սովորութիւնը նրուիրած է մաղթանաց և շնորհաւորութեան : Ուստի մաղթելով ձեզ այսօր ամէն բարիք որոց արժանի էք՝ կը խնդրեմ փոխարէն զօրհ-

նութիւն ձեր միայն , սիրելի հայր . պատուական է ինձ այն քան զայլ ամենայն պարգեւ : Տարակոյս չունիմ թէ չէք զընար ինձ զայս պարգեւ , քանզի կը լսեմ թէ գոհ էք յինէն , և ուրախութեամբ կը յիշէք զիս : Արդարեւ եթէ ունիմ գովելի բան մը սա է որ պատրաստ եմ ընել ինչ որ կը պահանջուի բարի զաւկէ մը , այն է՝ ջանալ հետեւիլ իւր հօր բարի օրինակին , և որեւիցէ անվայել գործով չբերել արատ համբաւոյ նորա : Ապաքէն ծանր էր ինձ հեռու գտնուիլ ձենէ , բայց յանձն առի այս բաժանումը , և կ'ուզեմ քաջութեամբ համբերել ամենայնի հնազանդելու համար ձեզ , որպէս զի ուսմանս տարիներն ըստ արժանւոյն լրացնելով եղէց ձեզ արժանի որդի , մինչեւ մտնեմ միւսանդամ ընդ հայրենի յարկաւ վայելելու երջանիկ օրեր , որոց անձկանօք սպասելով , եմ սիրելի հօրդ

Հաւատարիմ և հնազանդ որդի

(Թուակն)

Ա. Ա.

9. Ուտոր կամ դուտոր առ հայր կամ առ մայր իւր :

Սիրելի հայր , կամ , մայր .

Անհամբերութեամբ կը սպասեմ միշտ այն օրուան յորում սովոր են որդիք յայտնել սէր և շնորհակալութիւն . առ ծնողս իւրեանց :

Այս ցանկայի օրը տարեգրութիւն է, որ շնորհեցաւ մեզ անգամ մի եւս : Սէր և շնորհակալութիւն յայտնել առ ծնողս պարտականութիւն համարուած է, բայց ինձ հաճոյք է այս մանաւանդ քան պարտք : Հաճոյք է, կարծեմ և ձեզ ընդունել սէր և շնորհակալութիւն յինէն, որ կը յաւելում առ այն նաեւ բարի վարույ խոստումն բոլոր տարւոյ համար : Չեմ գիտեր թէ կրցայ արդեօք մինչեւ ցարդ գոհ ընել զձեզ, գիտեմ սակայն թէ տարուէ տարի կ'աւելնայ յիս փափաք առաքինութեան յուրախութիւն ձեր : Ի՛նչ երջանիկ պիտի լինիմ, եթէ ձեր ամէն նամակէն իմանամ թէ գոհ էք յինէն : Այս բախտն ունենալու համար պատրաստ եմ ամէն բան ընել, սիրելի հայր, կամ, մայր, և կը յուսամ թէ այս ջանքս բաւական է վայելել տալու ինձ զձեր հաճութիւն :

Օրհնեցէք ուրեմն, սիրելի հայր, կամ, մայր, այս սողերն արտասուօք և սիրով գրող ձեր որդեակը, որ է և եղիցի միշտ ձեզ

Հաւատարիմ և հնազանդ որդի,
կամ, դուստր

(Թուակն)

Ա. Ա.

10. Հեռու տեղ ուսում ստիլող դուստր՝ առ մայր խր :

Բարի և դժած մայր կմ.

Որչափ խիստ է ինձ հեռու գտնուիլ ձեռնէ տարւոյ այն օրը յորում ամէն դուստր կը փութայ յայտնել սէր և շնորհակալութիւն առ մայր իւր խանդակաթ : Աւանդ որ ստիպուած եմ անկենդան թղթով ըսել ինչ որ պիտի ըսէի կենդանի բարբառով : Կ'աղաչեմ սակայն, սիրելի մայր, երբ եղբարքս և քոյրս կու գան բանիւ մաղթել ձեզ նոր տարին, զիս եւս հոգւով համարեցէք ձեզ մօտ, և մատուցեալ ի համբոյր լի գորովով : Կը յուսամ թէ չեմ անարժան այս շնորհաց, իբրեւ միշտ ձեզ երջանկութիւն մաղթող և ձեր օրինակին հետեւող դուստր : Խնդրելով ուրեմն զօրհնութիւն ձեր իբրեւ միմիայն մեթթարութիւն ինձ այս օտարութեան մէջ, եմ խորին յարգանօք

Հնազանդ դուստր ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

11. Նոր տարւոյ մտղթանք որդւոյ առ հայր ,
կարդացուելո՞ւ համար :

Սիրելի հայր իմ .

Ի՞նչ երջանկութիւն է ինձ այսպիսի գե-
ղեցիկ օր մը դալ յայտնել ձեզ սէր և շնոր-
հակալութիւն : Թէպէտ ինչ որ պիտի ըսեմ՝
ամէն օր կը կրկնեմ սրտով , տարակոյս չկայ
սակայն թէ օրս այս , իբրեւ սկիզբն նորոյ
տարւոյ , աւելի ազդեցութիւն պիտի տայ
խօսքիս :

Ուրիշ ընծայ չեմ սպասեր այսօր ձենէ ,
բայց միայն զօրհնութիւն ձեր , ինչպէս որ
իմ միակ ընծայս է բարի վարուց խոստում ,
որ կարծեմ ձեզի համար եւս քան զայլ ամե-
նայն ինչ պատուական է : Այո , սիրելի հայր ,
այսօրու ընէ պիտի սկսիմ արդեամբ ցուցնել
թէ չեմ անարժան որդի , և թէ ինչ որ ըրիք
ցարդ վասն իմ՝ չեղեւ և պիտի չլինի ընդու-
նայն :

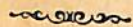
Օրհնեցէք ուրեմն , հայր , ձեր սիրելի որ-
դին որ ահա կը մատչի համբուրել զաջ ձեր :

ԿԵՅՅԷ ՍԻՐԵԼԻ ՀԱՅՐՍ

Խոնարհ և հնազանդ որդի ձեր

(Թոռական)

Ա. Ա.

ՆԱՄԱԿԻ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌ ԱԶԳԱԿԱՆՍ

12. Մանուկ մի՛ առ հաւ խր :

Սիրելի հաւս .

Կը սիրեմ զձեզ , և սէրս կը յաւելու օր
քան զօր , և , ինչպէս կը յուսամ , միշտ պի-
տի սիրեմ , ցորչալի դուք և ես ողջ ենք :
Ոչ հասակս և ոչ գիտութիւնս կը ներեն ինձ
քան զայս աւելի բան մը ըսել ձեզ : Ըսի , ինչ
որ սիրտս և լեզուս ազդեցին ինձ : Հաճեցէք
ուրեմն ընդունել , սիրելի հաւս , ձեր մանուկ
թուան այս առաջին գիրը զոր տկար հան-
ձարս կը մատուցանէ ձեզ իբրեւ երախայրի :
Այամ փոխարէն ոչ այլ ինչ կը խնդրեմ ձե-
նէ , եթէ ոչ աղօթք և օրհնութիւն , որով
կը յուսամ լինել բարի , և սիրելի ձեզ , պա-
տուական հաւուս :

Ողջ լերուք , և օրհնեցէք զիս իբրեւ ձեր
Հնազանդ թուր

(Թոռական)

Ա. Ա.

13. Մանուկ մի՛ առ հօրեղբայր իր :

Սիրելի հօրեղբայր .

Չկրնալով այս նոր տարին անձամբ մաղթել ձեզ, ինչպէս կը փափաքէի, կը դիմեմ ի դիր, թէպէտ գիտեմ թէ դիրը բաւական չէ կատարել ինչ որ կարող է լեզուն : Նա՛ լեզուն իսկ շատ անգամ անբաւական է լինել թարգման սրտին : Բայց դուք, սիրելի հօրեղբայր, որ գիտէք արդէն սիրաս, ուրիշ բան չէք փնտռեր : Եթէ կը հաճի Աստուած ընդունել աղօթքս ձեզի համար, անտարակոյս պիտի տեսնէք շատ երջանիկ տարիներ, և ձեր աղօթից համեմատ նաեւ ես՝ որ եմ խանդակաթ եղբորորդի ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

14. Ա.Ո. կնքահայր, կամ, կնքամայր :

Սիրելի կնքահայր, կամ, կնքամայր .

Մէքս և շնորհակալութիւնս որ առ ձեզ՝ յայտնելու իբրեւ պատեհ ժամանակի, կը սպասէի տարւոյ առաջին աւուր : Արդարեւ, յետ ծնողացս, աշխարհիս վրայ ո՞վ կայ զոր պարտական եմ սիրել և մեծարել իբրեւ զձեզ : Ուխտը զոր ըրիք առաջի Աստուծոյ

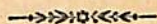
յաւուր յորում ընկալայք զիս աւաղանէն՝ կատարեցիք հաւատարմութեամբ, հոգ տանելով ինձ իբրեւ որդւոյ : Քաջալերութիւն, խրատ, յանդիմանութիւն չինայեցիք երբ հարկ եղաւ, և սրչափ վտանգներէ ազատեցայ ձեր խնամով : Ինչպէս ուրեմն չսիրեմ և չյարգեմ զձեզ, սիրելի կնքահայր, և չհամարիմ ինձ պարտք յայտնել շնորհակալութիւնս, և մաղթել ձեզ երկար կեանք և յաջողութիւն այսպիսի նշանաւոր օր :

Հաճեցէք ուրեմն, սիրելի կնքահայր, ընդունել ինչ որ կ'ըսեմ իբրեւ անկեղծ սրտի նուէր, գիտնալով որ եմ

Հնազանդ և խոնարհ սան ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

15. Ա.Ո. մտերիմ բարեկամ :

Սիրելի բարեկամ .

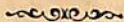
Յայնպիսի օր մը որ օտարք անգամ կը փութան մաղթել իբրարու ամէն օրհնութիւն, բարեկամաց լուել ըստ իս մեղադրելի է : Գիտեմ, պիտի ըսէք . հաճոյ չէ ինձ սովորութիւն մը որ լուի ձեւ է, և զոր կատարողը լեզուն է մանաւանդ քան սիրտը : Սակայն մըտերիմ բարեկամաց համար որպիսի եմք մեք, նոր տարին չեմ համարիր ես սովորութեան

օր , այլ պատեհութիւն միայն զոր չեմ ուզեր փախցունել , ապա թէ ոչ յաջողութիւն և երկար կեանք ըղձանալ ձեզ ամէն աւուր գործ է վասն իմ , ոչ թէ միոյ աւուր միայն ի տարուջ : Ի վերայ այսր ամենայնի , եթէ պընդէք տակաւին թէ այս սովորութիւն բարեկամաց համար չէ , չէք կրնար սակայն չընդունել գիրս գէթ իբրեւ նշան թէ բարեկամութիւնս առ ձեզ գեռ այնպէս հաստատուն է , ինչպէս մինչ գրեթէ ամէն օր անբաժին էինք յիրեբաց : Բայց , թէ խտրութիւք թէ ոչ , ես պիտի յամառիմ դարձեալ ըսել . երջանիկ նոր տարի , ողջ լեր , սիրելի բարեկամ , ոչ միայն յուրախութիւն գորովալի ամուսնոյդ և աննման որդւոցդ որոց ճշմարիտ երջանկութիւն ես , այլ և ինձ որ եմ սիրելոյդ .

Մտերիմ բարեկամ

(Թոսակն)

Ա. Ա.

16. Հայր ոմն առ դաստիարակ որդւոյն՝ հանդերձ ընծայի :

Տէր .

Որդւոյս դաստիարակութեան համար փոյթ և խնամք ձեր պարտական կ'ընեն զիս չնորհակալ լինել ձեզ միշտ , և գիտնալով թէ այս պարտականութենէ չեմ կրնար ազատիլ չնորհակալութեամբ միայն , արդէն դասած

եմ զձեզ ի թիւ և ի գլուխ սիրելի բարեկամաց իմոց : Եթէ կ'ընծայէք յարգ այս բարեկամութեան , հաճեցէք ընդունել փոքրիկ ընծայս , որ է գիտութեանց և արուեստից նոր հրատարակուած երկհատոր բառարանէն մի օրինակ ամբողջ կաշեկաղմ կարմիր այծեմութէ , ծանր ոսկեղօծ : Կը յուսամ թէ այս գիրքը հաճելի պիտի ըլլայ ձեզ ոչ միայն իբրեւ ընտիր գործ , այլ և իբրեւ նուէր անկեղծ բարեկամի և զարգ ձեր մատենադարանին որ սակաւ բայց ընտիր գրեհով անուանի է : Մի կարծէք սակայն , տէր , թէ կը համարիմ զայս բաւական ի հատուցումն ձեր խնամոց զոր ընծայիս հարիւրապատիկն անգամ չէ կարող փոխարինել : Հանդերձ այսու կը մաղթեմ ձեզ այսպիսի շնտ և երջանիկ տարիներ յուրախութիւն այնչափ պատանեկաց որոց էք ոչ դաստիարակ միայն , այլ և հայր :

Հաճեցէք , տէր , ընդունել մաղթանքս և չպակեցնել խնամքը զոր կը ցուցնէք մեր որդեկին Տիրանայ , որ երջանիկ է մանաւանդ դաստիարակ ունենալուն համար զձեզ , ինչպէս նաեւ ես՝ որ եմ

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թոսակն)

Ա. Ա.

Հարգաւոր զարգ

17. Առ բարերար որ :

Տէր .

Տարեգլխոյ նամակներ, գիտեմ, շատ անգամ ձանձրալի են, բայց եթէ գիտնայի թէ իմն եւս տաղտկալի պիտի թուէր ձեզ, պիտի չուզէի տակաւին ետ կենալ ի գրեւոյ այս սակաւ տողերն ի սկզբան տարւոյս, որ պատեհ ժամանակ է ինձ տալ ձեզ մի անգամ եւս շնորհակալութեանս ապացոյցը : Գիտէք պարտականութիւնս առ ձեզ, բայց միթէ գիտէք նաեւ թէ ինչ մեծ հաճութեամբ կը յիշեմ միշտ այս պարտականութիւնը, որում եթէ հատուցում ընել չեմ կարող, կարող եմ գէթ յայտնել թէ չեմ երախտամոռաց, այլ միշտ աղօթող առ ամենակալն շնորհել զձեզ աշխարհի շատ տարիներ առողջ և երջանիկ ի միջիթարութիւն ոչ ձերայոց միայն, այլ և ինձ որ եմ

Խոնարհ և հնազանդ ծառայ

(Թոռակն)

Ա. Ա.

18. Յումքէ առ դաստիարակ կամ վարդապետ իւր :

Տէր .

Ապաքէն մեծ է պաշտօն և պատասխանատուութիւն դաստիարակի, բայց մեծ է նաեւ պատիւ նորա և յարգ : Իբրեւ զձեզ ի-

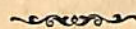
մաստուն և խնամատ դաստիարակ արժանի է համարուելու երկրորդ հայր սանուց իւրոց, մանաւանդ ինձ որ լի և լի վայելած եմ ձեռնէ ամէն խնամք, զորս մոռցած չեմ և պիտի չմոռնամ յաւիտեան : Այսմ կրնաք հաւատալ, գիտնալով զիս ի բնէ շնորհակալու և յիշող երախտեաց, մանաւանդ ձերոցն՝ զորս համառօտիւ յիշեցի այս նոր տարւոյ առթիւ, ոչ այնչափ ձեզ ի գովութիւն որում կարօտ չէք, որչափ ի յայտնել սիրտս : Ինչ որ եմ այսօր, եմ ձեր միջոցաւ, և դամենայն պարտիմ ձեզ, ահա խորհուրդս . իսկ մաղթանքս վասն ձեր յերկնից զինչ կարէ լինել եթէ ոչ երկայն և երջանիկ կեանք մինչեւ ի պարարտ ծերութիւն ուրախութեամբ լի՝ շատերուն երջանկութեան համար օգտակար և բազմարդիւն կենաց յիշատակաւ :

Կը խնդրեմ, տէր, այս մաղթանաց հետ հաճեցէք ընդունել նաեւ դոյզն ընծայս զոր (այս անուն) բարեկամը պիտի մատուցանէ ձեզ յիմ անուն : Ողջ լերուք, և մի մոռանաք

Ձեր շնորհակալու սանն

(Թոռակն)

Ա. Ա.

19. Ա. մեծարոյ ոմն :

Տէր .

Աղերս և մաղթանք սիրելչոյ կամ բարեկամի համար ամէն օր կրնայ ընել մարդ , իսկ բանիւ յայտնելոյ պատեհ ժամ ընդհանրապէս այն օրն է որոյ առաւօտուն պիտի ընդունիք նամակս : Սիրոյ և մաղթանաց դիր մը այսպէս կանուխ ձեզ հասցնելու միջոցն ընտրելով , կ'ուզեմ յայտնել թէ ձեզ երջանկութիւն և երկար կեանք մաղթող բարեկամաց մէջ կը բաղձամ լինել առաջին : Յուսամ թէ այս դիտաւորութեամբ աճապարելս բաւական պատճառ է որ շնորհէք ինձ , կամ , լաւ եւս ըսեմ , պնդէք ընդ իս բարեկամութեան կապը զոր ցարդ չկրցաւ խզել պատուոյ և աստիճանի բարձրութիւնն ուր հասած էք ձեր տաղանդներով և առաքինութեամբք : Չեմ գիտեր թէ արդեօք յանդուգն է ձեր բարեկամը կոչուելու փափաքս . բայց եթէ գիտնամ եւս թէ այսպէս է , պիտի յուսամ տակաւին թէ սէրը որ ծածկէ զբաղմութիւն յանցանաց , պիտի ծածկէ նաեւ յանդուգնութիւնս , եթէ երբէք յաղգնութիւն է ցանկալ սիրել զայն որ արժանի է սիրոյ : Բայց ընդէր է ինձ կասկածել . ձեր սիրտը բաւական երաշխաւորութիւն է ինձ

թէ պիտի չմերժուիմ ձեր բարեկամաց դէթ յետինն համարուելէ , և այս բաւ է ինձ որ եմ միշտ

Հաւատարիմ ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

20. Ա. բարեկամ որ որ ի յաջողութեան է :

Սիրելի բարեկամ .

Երջանիկ շոր տարի : Ուրախ եմ որ մինչեւ ցարդ գուշակութիւններս անվրէպ կատարուեցան վասն քս : Անցեալ տարեգլխոյ նամակաւ մաղթեցի քեզ յաջող ամուսնութիւն և սիրուն մանկիկ մի , քանզի գիտէի թէ խօսեալ (նշանած) էիր : Օրիորդը որ լինելոց էր քեզ կողակից՝ չէի ճանչնար , բայց մարդարեւական հողիս վկայեց թէ քու սրտիդ համեմատ պիտի ըլլար նա , և եղեւ իսկ , ինչպէս վերջին նամակէդ իմացայ : Ըսի նաեւ թէ ուստրիկ մը սիրուն և կայտառ՝ նշան պիտի ըլլար ձեր երկոցունց երջանկութեան , միանգամայն կնիք ձեր միութեան կապին . արդկը լսեմ թէ ձեր սիրուն Դանիկը կը կատարէ իմ այս երկրորդ գուշակութիւնս : Չարմանօք կ'ըսես նամակիդ մէջ , « Չգիտեմ , մարդարեւական հողի թէ սրտիդ պարզութիւնն է պատճառ որ ինչ որ կ'ըսես կը կատարուի : » Չես խորհիր բնաւ թէ առաքինութեանցդ համար

է թերեւս որ երկինք հաշտ են ընդ քեզ :
 Նոր և մեծ ձեռնարկութեանդ յաջող ելքը
 ցուց զիս խնդութեամբ . այս յաջողութիւնը
 որո՞ւ տանք . ես կ'ըսեմ թէ անմեղ մանկանդ
 և գրեթէ նոյնչափ անմեղ ըծակցիդ բախտին
 պարգեւն է այս : Ձիարդ և իցէ , կատակը
 մէկդի , ուրախ եմ , բարեկամ , որ 1881ն եղաւ
 վասն քո նշանաւոր տարի : Ուստի պէտք է որ
 բան մը ընենք . ես հոս տարեգլխոյ նախըն-
 թաց երեկոյին յարեւ ձեր պիտի բանամ ըն-
 տիր շամբաների գինի , կը խնդրեմ որ դու եւս
 այնպէս ընես : Եւ որովհետեւ գիտեմ թէ ձեր
 օրհնեալ քաղաքը զուրկ է Բաքոսի այս պար-
 գեւէն , Բարսեղ ծառայիս հետ կը զրկեմ ձեզ
 յիշեալ նեկտարէն արկղիկ մի լեցուն . արբ ,
 սիրելի , և ուրախ լեր հանդերձ բարեկամօք ,
 բայց կը խրատեմ , չարքենաք : Դոյցն է ըն-
 ծայս , բայց խորհրդաւոր , և գիտեմ թէ քան
 զայս անելոյն չես կարօտ : Ընկալայ դքոյսդ ,
 որ են եզան լեզու չորս զոյգ ապխտեալ , ար-
 դարեւ ընտիր տեսակէն , և երկու զոյգ մա-
 ճառակ պանրոյ . շնորհակալութիւն քեզ յի-
 նէն մինչեւ յերկինս , յորմէ կը խնդրեմ երեք
 երկայն և երջանիկ կեանք , մին՝ քեզ , և
 միւս երկուքն անոնց որոց անունները վերը
 տուի : Ողջ լեր :

Հաւատարիմ քո

(Թուակն)

Ա. Ա.

21. Առ բարեկամ որ որ է ի ձախողութեան :

Սիրելի բարեկամ .

Ահա միւս եւս նոր տարի : Երբեմն տարին
 յաջողութեամբ կը սկսի և յաջողութեամբ կը
 վերջանայ . երբեմն եւս սորին հակառակը կը
 պատահի : Ըսել չեմ ուզեր թէ յաջողութիւն
 և ձախողութիւն տարիներէ կախում ունին :
 Կը հաւատանք արդարեւ թէ դիպաց որպի-
 սութիւնն նախախնամութեան կարգադրու-
 թեանն է . բայց և այնպէս կրնանք յուսալ
 թէ Աստուած յետ փորձելոյ զմեզ ժամանակ
 մի փոթորիկներով , պայծառ օրեր կը պար-
 գեւէ : Այս շնորհքն արդարեւ երբեմն գրե-
 թէ նոր տարւոյ հետ կը տրուի մեզ : Ուստի
 սիրելի բարեկամ , կը հաւատամ և կը յու-
 սամ եւս թէ նախախնամութիւնն պիտի սկսի
 հաշտ ակամբ հայելի քեզ , և թէ՛ դառնու-
 թեան բաժակն զոր քամեցիր մինչեւ ի յատա-
 կըն՝ այս նոր տարւոյ հետ պիտի փոխուի ի
 քաղցրութիւն : Իմ իղձ այս է , և Աստուած
 որ բարին անվարձ չի թողուր՝ պիտի վար-
 ձատրէ համբերութիւնդ յորում սքանչելի
 օրինակ եղեր այս անցեալ երեք տարուան
 մէջ : Այս յոյս և իղձ զոր կը յայտնեմ՝ չէ
 առանց հիման . մեծ ուրախութեամբ լսեցի
 թէ տիկնոջդ երկար հիւանդութիւնն որ ա-
 ուաջին օղակն եղեւ ձախողութեանցդ շղթա-

յին՝ սկսած է դառնալ յառողջութիւն : Այս բարւոք սկզբնաւորութիւն եղիցի անտարակոյս նոր և յաջող շղթայի մը առաջին օղակ : Ընկալ, սիրելի բարեկամ, զիղձ բարեկամիդ որ, ինչպէս վշտակից էր քեզ ի ձախողութեան, նոյնպէս ուրախակից լինելոց է ի յաջողութեան՝ իւր համարելով երջանկութիւնդ :

Հաւատարիմ բարեկամ քո
(Թոռակն) Ա. Ա.

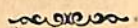
22. Առ բարեկամ որ առ որ երկար ժամանակէ
հետէ նամակ գրուած չէ :

Սիրելի բարեկամ.

Ուրախ եմ որ նոր տարի մաղթելու սոսկութիւն կայ բարեկամաց մէջ : Այս սովորութիւն երբեմն թերութիւններ կը ծածկէ, և ցրտացեալ բարեկամութիւններ կ'արծարծէ : Քան զայս այլ միջոց չէր կարող ծածկել թերութիւնս զոր ահա պարզութեամբ կը խոստովանիմ : Գիտեմ որ վերջին երկու նամակներդ անպատասխանի թողլով, ոչ միայն բարեկամութեան, այլև վայելչութեան դէմ գործեցի : Թերեւս կարծեցիր թէ հեռաւորութիւնն ցրտացոյց սէրը, և մոռնալ տուաւ բարեկամութիւնը, մանաւանդ որ երախտիս տեսած եմ քե՛նէ : Կրնաս հիմա ըսել ինձ

աւակական առածը . Անցունը մոռցուկ եղաւ : Բայց չհարցունես թէ անցուցի որ կամ ժամ առանց յիշելոյ զքեզ, և առանց ըզձանալոյ վասն քո ինչ որ ըզձանալ ջերմագոյն բարեկամի մտքէն հաղիւ կ'անցնի : Զբաղումն, դըժուարին պարագաներ, նաեւ նամակ գրելու ծուլութիւնը զոր ունիմի բնէ, պատճառ եղան ժամանակ մի զանց անելոյ գի՛րս . և երբ յապաղումը յերկարեցաւ, յառաջ եկաւ տեսակ մը ամօթ որ ցարդ կը ծածկէր երեսս կարմիր քողով : Օրհնեալ նոր տարի որ պատուեց այս ամօթը, և կը յուսամ թէ պիտի փարատէ նաեւ այն սեաւ ամպը որ պատեց առ վայր մի մեր բարեկամութիւնը, և որոյ գոլորշին ելաւ իմ ցրտութենէս : Զխարդ և իցէ, ներէ, սիրելի բարեկամ, յանցանքս զոր կը խոստովանիմ, ինչպէս կը տեսնես, միամտութեամբ . և խոստովանեալ յանցանք մը, ինչպէս կ'ըսէ առակը, կէս ներուած է : Ուրիշ բան չի մնար ինձ արդ, եթէ ոչ մաղթել քեզ նոր տարի և երկար կեանք, որպէս զի վայելեմ, ցորչափ կենդանի եմ, քաղցր բարեկամութիւնը որով պատուեցեր զիս, և որոյ տեսելուն կը փափաքիմ, խոստովանելով զիս միշտ հաւատարիմ քեզ :

(Թոռակն) Ա. Ա.

23. Պատասխանի երկրորդ նամակին :

Սիրելի որդեակ .

Մեծ հաճութեամբ ընթերցայ նոր տարւոյ նամակդ : Աշխատութիւն , առաքինութիւն և ընտանեկան սէր , այս երեք են որ կու տան ճշմարիտ երջանկութիւն : Մեծ մխիթարութիւն է ինձ որ ըրի վասն քո ինչ որ կարող էի ընել , և ուրախ եմ որ օգուտ կը տեսնես դաստիարակութենէ . քան զայս աւելի հատուցում չեմ պահանջեր քենէ : Գիտես որ մեծ երջանկութիւն պիտի ըլլայ ինձ ամուսնացեալ և բախտաւոր տեսնել զքեզ . կը յուսամ թէ նախախնամութիւնը կը պարգեւէ ինձ նաեւ այս շնորհքը , և այն օրը որ այս փափաքս պիտի կատարուի՝ չէ այնչափ հեռի որչափ թերեւս կը կարծենք :

Բարեաւ մնա , սիրելի որդեակ , վստահ լեր ի սէր հօրդ որ պիտի ըլլայ միշտ ազնուագոյն բարեկամդ ,

Խանդակաթ հայր քո

(Թոռակն)

Ա. Ա.

Սիրելի որդեակ .

Նոր տարւոյ նամակդ մեծ ուրախութիւն տուաւ ինձ : կը գովեմ փոյթդ և բարի առաջադրութիւններդ . գիտցիր որ , եթէ կը յարատեւես ի նոսին , ոչ միայն իմ , այլ և Աստուծոյ օրհնութիւնը կը հանդչի վրադ , և լինիս երջանիկ և օգտակար : Մայրդ և եղբարքդ սիրով կը համբուրեն զքեզ . առաջին առթիւ պիտի զրկեն քեզ իւրեանց նոր տարւոյ ընծաներ : Ողջ լեր , սիրելի որդեակ :

Խանդակաթ հայր քո

(Թոռակն)

Ա. Ա.

25. Պատասխանի եօթներորդ նամակին :

Սիրելի որդեակ .

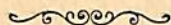
Շնորհաւորութեան նամակդ ժամանակին հասաւ , և մեծապէս մխիթարուեցանք տեսնելով ոգւոյդ ազնուութիւնը . գիտեմ թէ ի սրտէ կը խօսիս : Ուրախ եմ որ դաստիարակութեան յարգը կը զգաս , և օգուտը կը վայելես : Ես ըրի ինչ որ պարտական էի ընել իբրեւ հայր , և նախախնամութեան մեծ շնորհքն է որ անբեր երկիր չսերմանցի : Այս է որ երջանիկ պիտի ընէ ծերութիւնս : Ինչ

բարիք որ կը մաղթես ինձ՝ զնմանն և աւելն
եւս կը մաղթեմ քեզ, կողակցիդ և փոքրիկ
Միհրանիդ որոյ կարօտով կը մաշինք, մանա-
ւանդ մայրդ : Փութա մօտերս գալ առ մեզ
ընտանեօք : Ողջ լեր, սիրելի որդեակ :

Խանդակաթ հայր քո

(Թուակն)

Ա. Ա.

26. Այլ պատասխանի նոյն նամակին :

Սիրելի որդեակ .

Շնորհակալութեամբ ընկալայ ինչ որ կը
մաղթէք, դու, կինդ և մանկիկդ, և ուրախ
եմ լսելով որ ողջ և առողջ էք : Արդարեւ բա-
րի ամուսնոյ և իմաստուն հօր արժանի է
վարքդ, և կը յուսամ թէ նախախնամութիւ-
նը պիտի տայ քեզ փոխարէն երկայն և եր-
ջանիկ օրեր : Արդէն կը վայելես առտնին
խաղաղութիւն և խնդութիւն : Առաքինի կը-
նոջ բարեկամութիւնը և որդեկաց սէրը խա-
ղաղ և հաճոյ կ'ընեն կեանքը, և եթէ այս
վայելման հետ կայ նաեւ չափաւոր աշխատու-
թիւն, աշխարհ դրախտ է այնպիսուն :

Դու եւս, սիրելի որդեակ, նաեւ կինդ և
որդիդ, ընդունեցէք իղձս ձեր երջանկու-
թեան համար : Եթէ Աստուած կը լսէ աղօթ-
քըս, բոլոր փափաքներդ պիտի լեցուին : Մե-

ծագոյն հաճութիւնս պիտի ըլլայ տեսնել
գրեզ առաւել քան զոր ցանկաս լինել : Ողջ
լեր, սիրելի որդեակ, ջանա գալ տեսնել զիս
ընդ հուպ կնոջդ և որդւոյդ հետ : Ողջոյնս
տուր անոնց զորս սերտիւ կը սիրեմ, և վստահ
լեր սիրոյս և բարեկամութեանս :

Հայր քո

Ա. Ա.

(Թուակն)

27. Պատասխանի տամերորդ նամակին :

Սիրելի դուստր .

Սիրոյ և գորովոյ գիրդ որով կը մաղթես
ինձ նոր տարի՝ ընթերցայ նոյնչափ գորովով :
Կը տեսնեմ, դուստր իմ, որ ի մայրենի գըգ-
ուանաց հեռու մնալ ծանր է քեզ, քեզ՝ որ
ամէն գգուանաց արժանի ես : Եթէ հեռա-
ւորութիւնը չկրցաւ նուազեցնել սէրն ի քեզ,
որչափ եւս առաւել չկարէ նուազեցնել յիս՝
զոր բնութիւնն ըրած է մայր, և մայր ան-
համեմատ զաւկի մը որպիսի ես դու : Կը
խնդրես որ տարւոյն առաջին օրն համարիմ
գրեզ ինձ մօտ : Գիտցիր, սիրելի դուստր իմ,
որ տարւոյն ոչ առաջին օրը միայն, այլ ամէն
օր և ամէն ժամ, չըսեմ թէ ամէն րոպէ, մօտ
ես ինձ : Համբերէ, սիրելիդ իմ, կը մերձենայ
օրն որ գրեզ պիտի դարձունէ անձկայրեաց
մօրդ գիրկը : Փոյթ տար ուսման և առող-

ընթեանդ . խնդրուածս Աստուծմէ այս է , նորէն ընդունել զքեզ այնպէս բարի և համեստ , ինչպէս էիր՝ երբ յուզարկեցի զքեզ աստի :

Խանդակաթ մայր քո

(Թուական)

Ա. Ա.

28. Պատասխանի երեքասաներորդ նամակին :

Սիրելի եղբօրորդիս .

Նոր տարւոյ նամակդ ընկալայ , և շնորհակալ եմ քեզ վասն բարեաց զորս կը մտղթես ինձ : Գիտեմ թէ լեզուդ սրտիդ պէս է , և ինչ որ կը յայտնես բանիւ՝ կ'ընդունիմ իբրեւ ճշմարտապէս ի սրտէ բղխեալ : Գիտեո որ կը սիրեմ զքեզ իբրեւ զորդի , և կ'ըղձամ վասն քո ինչ որ բարի հօրեղբայր մը կրնայ և պարտի ըղձալ իւր եղբօրորդւոյն : Բարի և իմաստուն լեր , սիրելի , երջանկութիւնը կը հասնի անշուշտ : Երջանկութիւնը ոչ թէ ըղձիւք կը ստացուի , այլ՝ արդեամբ : Ողջ լեր , սիրելիդ իմ , յուրախութիւն և ի պարծանս գերդաստանիդ , և ինձ եւս որ եմ մտերմագոյն բարեկամ քո :

Հօրեղբայրդ

(Թուական)

Ա. Ա.

29. Պատասխանի հնգետասաներորդ նամակին :

Սիրելի բարեկամ .

Ահա պատասխանին նոր տարւոյ նամակիդ զոր ընկալայ շնորհակալութեամբ : Շնորհէն քեզ երկինք զուարթ և երջանիկ տարի յուրախութիւն և յերջանկութիւն սիրելեաց և բարեկամաց քոց յորոց մին եմ ես : Արդարեւ ողորդ նամակներու մեծ յարգ չեմ ընծայեր , բայց այնպիսի չէ քոյն : Ինչ որ քու բերնէդ կ'ելլէ՝ կը համարիմ ի սրտէ բղխեալ : Որպէս յամենայնի՝ նոյնպէս յայսմ միաբան են ընդ իս կինս և որդիքս , որ ուշի ուշով և հա՛ճութեամբ կարդացին նամակդ և շնորհակալ են : Ամենեքին կը ցանկան տեսնել զքեզ . նամակներդ չեն կրնար քու տեղդ բռնել , թէ եւ շատ հաճելի են մեզ : Ողջ լեր , սիրելի բարեկամ , և ծանիր զիս քեզ

Հաւատարիմ բարեկամ

(Թուական)

Ա. Ա.

Բ. ՆԱՄԱԿԻ ՅԱՐԵԴԱՐՁԻ ԾՆՆԴԵԱՆ ԿԱՄ ԱՆՈՒԱՆ ՌԻՐՈՒՔ

30. Ա. հայր՝ յաւուր տօնի անուան :

Սիրելի հայր .

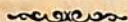
Այսօր կը կատարենք ձեր անուան տարեդարձը : Ահա նոր պատեհութիւն վասն իմ

յայտնելոյ ձեզ սէրս որ կ'առաւելու տարուէ տարի , վասն զի երթալով աւելի կը զգամ պարտականութիւնս առ ձեզ : Թոյլ առաք ինձ ուրեմն յայտնել այսօր բանիւ ինչ որ կ'ըզձամ միշտ վասն ձեր ի սրտիս ի ծածուկ : Գիտէ՞ք որ քան զայս աւելին ընելու կարող չեմ փոխանակ ձեր այնչափ երախտեաց վասն իմ : Ընկալարուք ապա , սիրելի հայր , մաղթանացս հետ համբոյրս զոր կը մատուցանեմ ձեզ հօգուով , խոստովանելով զիս

Հնազանդ որդի ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

31. Առ մայր՝ յաւուր տօնի անուան նորա :

Սիրելի մայր .

Ձեմ այնչափ ապերախտ որ չգիտնամ ձեր անուան տարեդարձին օրը : Յամոյ հետէ և աւելի կը սպասէի անհամբերութեամբ այս աւուր . եկաւ այն վերջապէս , և ահա կարող եմ յայտնել ձեզ ինչ որ կը խորհիմ և կը զգամ վասն ձեր : Մեծ է շնորհակալութիւնս վասն այնչափ բարեաց զորս ընդունած եմ ձեռնէ և կ'ընդունիմ ի մանկութենէս , բայց եւս աւելի մեծ է փոյթս ապերախտ չգտնուելու այն երախտեաց՝ ջանալով յօգուտ ի կիր արկանել զնոսին , և լինել պատճառ դոհութեան զոր զգալ ընական է մօր , երբ կը տեսնէ զորդին

հլու մայրական խրատուց և պատուիրանաց : Երանի թէ բոլոր կենացս մէջ առաջնորդ էիք ինձ ձեր խնաստուն խորհուրդներով : Այս է իմ այսօրուան իղծս և աղօթքս առ Աստուած : Ողջ լերուք , սիրելի մայր :

Ձեր հնազանդ որդին

(Թոռակն)

Ա. Ա.

32. Առ հայր կամ առ մայր յաւուր տօնի անուան նորա :

Սիրելի հայր , կամ , մայր .

Աւելորդ է ինձ օրացոյց նայել գիտնալու համար ձեր անուան տարեդարձին օրը : Ուր սէր կայ , հոն յիշողութիւնը բաւական է : Արդարեւ ցանկալի էր ինձ ձեր քով դանուիլ այն օր ձայնակէց ըլլալու համար եղբարցս որ զձեզ կը բողբեն անտարակոյս մեծ խնդութեամբ . բայց որովհետեւ չունիմ այս բախտը , հաճեցէք փոխարէն այս զրկման առաջին տեղին տալ ինձ ձեր սրտին մէջ : Ձեմ կարծեր թէ այս շնորհին անարժան կը դատէք զիս , որ առաջին պարտք կը համարիմ ինձ ընել ինչ որ հաճոյ է ձեզ , և եմ յարգանք մեծաւ .

Հնազանդ որդի ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

33. Այլ օրինակ նոյն նիւթոյ :

Սիրելի ծնողք .

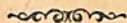
Եթէ կայ վասն իմ հաճելի ժամանակ ի տարւոյ, ձեր անուան, կամ, ծննդեան տարեգարծի օրն է : Այն օրուան գրեթէ բոլոր նախընթաց գիշերը կ'անցունեմ մաղթանօք, և առաւօտուն կ'ելլեմ ընդոստ անկողնէս ցնծութեամբ : Կը ախրիմ սակայն երկու պատճառաւ, մի՛ վասն զի հեռի եմ ձենէ այն վայրկենին մինչ այլք կը վայելեն ձեր սիրոյ համբոյրները, երկրորդ՝ վասն զի բառ չեմ գըտներ յայտնելու ըստ բաւականին ինչ որ կը զգամ : Գիտնալով սակայն որ քան զամենայն ինչ հաճոյագոյն ձեզ բարի վարուց և յառաջագիմութեան ապացոյցն է, կ'առաջագրեմ ջանալ ըստ կարի չտալ ձեզ պատճառ դժգոհութեան զինէն, և փոխարէն՝ կը սպասեմ միայն ձեր օրհնութիւնն ի քաջալերութիւն ինձ :

Խնդրելով յերկնից շնորհել ինձ շատ տարիներ տեսնել այս օրը, կը մնամ

Հնազանդ որդի ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

34. Առ պաշտպան որ յաւուր տարեգարծի ծննդեան նորա :

Տէր :

Ձեր բարութեան յիշատակը չի թողուր ինձ պնդունել որեւիցէ պատեհ ժամ յայտնել շնորհակալութիւնս առ ձեզ : Պատեհ ժամուց մին և գլխաւորը կը համարիմ ձեր ծննդեան տարեգարծի բարենշան օրը : Շատ բաներ ունիմ այսօր վասն ձեր ի սրտի, բայց յայտնել բանիւ չեմ բաւական : Լեզուն սրտին թարգմանն է, բայց ոչ միշտ : Ուրախ եմ սակայն որ գիտեք թէ ինչ կը զգամ և կ'ըզամ վասն ձեր, և աւելի խօսք չէք պահանջեր : Սա միայն կ'ըսեմ, տէր, որ այսօրուան աղաչանացս մին է վայելել ոչ այս տարի միայն, այլ և միշտ ձեր հզօր պաշտպանութիւնը, և կը խնդրեմ որ ձեր եւս ուխտերուն մին ըլլայ այսօր՝ ձեր հովանին պակաս չընել ինէ որ կը փափաքիմ լինել միշտ

Հաւատարիմ ծառայ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

35. Գուրգէն առ մօրեղբայր իւր և տարեգարծի ծննդեան նորա :

Սիրելի մօրեղբայր .

Ամէն տարի ձեր ծննդեան տարեգարծը կը նորոգէ յիս անցեալ իրաց, մանաւանդ ձեր

խնամոց որ առ իս՝ յիշատակը : Ո՛րչափ կը
 փնտռեմ, սիրելի մօրեղբայր, այն գեղեցիկ
 օրերը որ, եղնակ, անցան : Անմուտայ են ինձ
 վերի գիւղն որ կ'երթայինք ստէպ մերթ ձի-
 ուլ և մերթ կառօք, մեծ անտառին դետակն,
 անուանի կարմրաձկամբք զորս դուք մեծ յա-
 ջողութեամբ կ'որոսայիք, մինչ ես կը փախցու-
 նէի միշտ, և միթէ կրնամ մոռնալ օդտակար
 խրատները որովք կը քաջալերէիք զիս լինել
 աշխատասէր, բարեգործ, արդար և խնայող :
 կը յուսամ սակայն յառաջիկայ պարագայ այն
 սեան գալ տեսնել զձեզ : Տենջանօք կը սպա-
 սեմ այն երջանիկ ժամուն, և կրնամ թերեւս
 բանիւ բերանոյ յայտնել ձեզ ինչ որ չեմ կա-
 րող գրով :

Հաւատարիմ քեռորդի ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

36. Նոյն նիւթոյ վրայ առ հօրեղբայր :

Սիրելի հօրեղբայր .

Ձեր վրայ խորհիլ, ձեր առողջութեան և
 երջանկութեան փափաքել, խնդրել յերկ-
 նուտ ամէն բարիք վասն ձեր, ահա գլխաւոր
 հաճոյքս, մանաւանդ այնպիսի օրեր որ ա-
 ռանձինն կը յիշեցնեն զձեզ ինձ, որպիսի է
 ձեր ծննդեան տարեդարձին օրը : Այն օրը ես
 նուիրական կը համարիմ ձեզ և ինձ միանգա-

մայն . ձեզ՝ վասն զի այն օրը տեսաք արեգա-
 կան հետ ձեր պատուական կենաց արեւը .
 ինձ՝ վասն զի երկրորդ հայր ծնաւ ինձ այն
 օր, երկրորդ հայր՝ ըստ մարմնոյ, առաջին՝
 ըստ խնամոց և դորովոյ : Արդարեւ, յետ
 տարածամ մահու թշուառ հօրս, ո՞վ ինա-
 մեց զիս՝ հէք որբս, ո՞վ պաշտպան կեցաւ ինձ,
 ո՞վ ազատեց զիս կորստեան վտանգներէ և ա-
 ճեցոյց հայրենական դոյզն ժառանգութիւնս,
 համառօտիւ՝ ո՞վ համբերեց այնչափ սիրով
 մանկական յիմարութիւններուս, և դաստիա-
 րակութեան պտուղները վայելել կու տայ ինձ,
 եթէ ոչ դուք, դուք միայն, սիրելի հօրեղ-
 բայր : Ի՛նչ հատուցում կրնամ ընել ուրեմն
 ձեզ, որ այսպէս հայր, մայր, բարեկամ,
 պաշտպան և բարերար էք ինձ : Գիտեմ որ
 առայժմ ուրիշ բան չեմ կրնար ընել վասն ձեր,
 բայց խնդրել յերկնից շնորհել ձեզ իբր վաթ-
 սրնիցս այսպիսի օրեր, յայնժամ պիտի ունե-
 նաք իսահակայ տարիներուն մօտ տարիք, և
 պիտի օրհնէք ձեր անտուակ Եսաւը որ արդէն
 Յակօր ըլլալու սկսած է : Այլ ես այժմէն
 խնդրելով ձեր օրհնութիւնը ձեր այս ծննդ-
 դեան տարեդարձին, կը համբուրեմ խոնար-
 հութեամբ ձեր բարերար աջը, խոստովանե-
 րով զիս ձեր հնազանդ եղբորորդին :

(Թոռակն)

Ա. Ա.

37. Առ կարի մտերիմ բարեկամ որ՝ նոյն նիւթոյ վրայ :

Սիրելի .

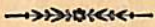
Այն օր որ նամակս պիտի ընդունիս՝ Սուրբ Յակոբ է , ուստի անունովդ ապրին , շատ տարիներու հասնիս , և ուրիշ ինչ որ կ'ըսուի և ըսել սովոր էի ուրիշ տարիներ՝ դարձեալ կ'ըսեմ : Այս արարողութիւնը կը կատարուէր ամէն տարի մօտէն , և միշտ՝ նախընթաց երեկոյին : Գիտես որ պարտականութիւնը ճանչցող և ճշդիւ կատարող բարեկամներուդ առաջինն էի ես , և ինչ ուրախութեամբ կը պարպէինք բաժակներ յարեւ միմեանց : Այս տարի այնպէս դիպեցաւ որ գրով կը կատարեմ այս պարտքը , բայց կը կատարեմ : Արդարեւ բախտը զատեց զմեզ իրարմէ ոչ տեղեաւ միայն , այլ և վիճակաւ : Դու հոն յաջող ես , իսկ ես գրեթէ տարի մի և աւելի է , կը թիավարեմ հողմոյ դէմ : Թէ ինչ դժուարութեանց հանդիպեցայ , յոր վայր հասան գործերս , և ինչ թանձր մառախուղ կը պատէր զիս՝ գիտես : Ութ օր է որ ամէն բան փոխուեցաւ , սեւ ամպեր փարատեցան , հորիզոնը բաց է առջեւ : Երեք հազար ոսկին զոր կը պահանջէի թէ՛ առի , Գի հետ դատու վերջացաւ ինպատ ինձ , վճռագիրը կ'ընդունիմ այսօր կամ վաղիւ : Զայստիկ կը ծանուցանեմ ի նամակիս շնորհաւորութեան անուա-

նրդ , որպէս զի գիտնաս և պարծիս , քանզի պարծել կը սիրես , թէ որչափ բարենշան է անուանդ տարեդարձը . գիտնաս , կ'ըսեմ , և սեւ ջրոյ վրայ ճերմակ կամ կարմիր մի եւս աւելցունես բարեկամներուդ՝ անուանդ երեկոյին :

Մեր իւզարբերին ըսէ որ Հաճի Մաղաքը կանչէ . թող տունը մաքրել տան , մանաւանդ մեծ սրահը կ'ուզեմ որ շտկուած և պատրաստ ըլլայ ընդունելութեան համար . վարագոյրներն և օթոցը (խալիս) կարծեմ փոխել հարկ է : Հաճի Մաղաք գիտէ ախորժակս , թող պատրաստէ ինչ որ պիտոյ է : Միւս ուրբաթ կ'ենեմ աստի , և կիրակի երեկոյին հոն եմ : Ըսէ Միհրանիդ շնորհաւորութեան գիր մը պատրաստել անուանս երեկոյին : Ստեփանոսի գիշեր կոչունք ունիմ , առանց վարձատրութեան չեմ թողուր : Ողջ լեր , սիրելի :

Մտերիմ բարեկամ քո՞
ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

(Թուակն)

38. Առ ծանրաբարոյ ոմն յաւուր տարեդարձի ծննդեան նորա :

Տէր .

Ահա միւս եւս տարի այն բարենշան աւուր վրայ յորում լոյս տեսաք առաջին անգամ , և յոյր սակս ուրախակից են ձեզ ծանօթք և բարեկամք , որոց գլխաւորը , պարծանօք կ'ըսեմ թէ ես եմ : Թերեւս պիտի ըսէք . փոխա-

նակ ըսելու տարի մը եւս աւելցաւ , պարտ էր մանաւանդ ըսել թէ տարի մը պակսեցաւ : Արդարեւ ճշմարիտ է այս , և մեր կենաց ամէն օրուան , ամէն ժամուն և ըրպէիս համար յիշուի կրնայ ըսուիլ թէ պակսեցաւ մենէ : Բայց ինչ ընենք , միթէ տրամինք : Որովհետեւ ամէն օր շնորհք է մեզ , պատճառ ունինք ուրախանալու ամէն անգամ որ նոր առաւօտ կը ծագէ մեզ : Զայս կ'ակնարկէ բան բանաստեղծին .

Իւրաքանչիւր վայրկեան և օր , ամիս և ամ ,
Որս է կորզեալ յանգութ ժանեաց ժամանակին :

Զայս ասեմ , քանզի գիտեմ թէ կը սիրէք ծանր խորհուրդներ , և անդէպ չէք համարիր լուրջ խոկումներ եւս և ի նամակի շնորհաւորութեան : Երանի թէ ամէն բարեսէր և բարերար անձ իբրեւ զձեզ ունենար յերկնից պարգեւ ոչ տարիներ միայն , այլ և դարեր յօգուտ բաղմաց : Ներեցէք որ բան մը եւս մտղթեմ վասն իմ . ապրել ընդ ձեզ և հաւասար ձեզ՝ ձեր ընտիր օրինակներն յարգելու և օգտելու ի նոցունց , ոչ թէ ուրիշ բանի համար : Թող ուրեմն երկար և երջանիկ ըլլայ ձեր կեանքը յուրախութիւն բարեկամաց , մանաւանդ ինձ որ գիտեմ յարգել զձեզ ի վեր քան զամենայն :
Հաւատարիմ և մտերիմ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

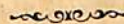
ԳԼՈՒԽ Բ.

ՆԱՄԱԿԻ ԽՆԳԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՎԱՍՆ ՊԵՍՊԵՍ

ՊՍՏՃԱՌԱՑ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Խնդակցութեան նամակներ ընդհանրապէս կարճ են : Այսպիսի նամակներու մէջ պարտ է նախ ուրախակից լինել անձին առ որ կը գրուի նամակը , և ապա մտղթել յաջողութիւն , երբեմն եւս համառօտիւ գովել զարժանաւորութիւն նորա , որպէս թէ յիշուի էր նմա այն պատուոյն կամ պաշտօնին հասնիլ , կամ այն յաջողութեան հանդիպել : Իսկ ոճը պարտի լինել քաղաքավարական և յարգական , առանց աւելաբանութեան կամ ողորջանաց : Մարթ է նաեւ զուարճաբանութիւն խառնել , եթէ անձն առ որ կը գրուի՝ ընտանի է կամ մանաւանդ աստիճանաւ հաւասար գրողին :

39. Առ այր կում կին՝ նորոգ ամուսնացեալ :

Տէր , կամ , Տիկին .

Խնդակցութեան նամակս առ ձեզ՝ այնպիսի միութեան համար է որ , ինչպէս ես համոզուած եմ , արժանի և վայելուչ է ձեզ : Նա որ կապուեցաւ ընդ ձեզ այս անխղելի դաշամբ՝ արժանի է մեծարանաց , և չունիմ տարակոյս թէ լաւագոյն կը համարի ձեր առաքինութիւններ քան ձեր հարստութիւնը , ինչպէս որ յաչս ձեր պատուականագոյն են առաքինութիւնք նորա քան ստացուածն ուրում եղաք մասնակից : Անհնար է թէ երջանիկ չըլլայ ամուսնութիւն մը , երբ երկու ամուսնայնացիս իրարու հարկ չեմ համարիր մաղթել որ ձեր միութիւնն այսպէս ըլլայ , քանզի գիտեմ թէ այսպէս է : Եթէ այսպիսի միութեան վրայ աւելնայ նաեւ հայր կամ մայր լինելոյ բախտն , յայնժամ , ինչպէս կարծեմ , բան մը չի պակսիր ի լրումն փափաքանաց ձերոց . ուստի կ'ընամ ձեզ ընդ հուպ փոքրիկ ժառանգ մը , հաղորդ այն ամենայն լաւութեանց որ զձեզ սիրելի և ցանկալի կ'ընեն ամենուն : Այսօրիկ են ահա զորս կը մաղթէ վասն ձեր

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թուակառ)

Ա. Ա.

40. Առ այր ոք՝ նոյն նիւթոյ վրայ :

Տէր .

Հաճեցէք որ ձեր ամուսնութեան առթիւ ըսեմ ինչ որ կը խորհիմ և կ'ըզձամ վասն ձեր : Այն որ իրմով հանդերձ նաեւ զայլս երջանիկ ընել գիտէ , արժանի է երջանկութեան : Եւ որովհետեւ այսպիսի կը ճանչնամ զձեզ , կը փափաքիմ որ երջանիկ ըլլաք ամենայնիւ , քանզի այսուհետեւ ունիք և պիտի ունենաք շուրջ զձեօք այնպիսիներ՝ որոց երջանկութիւն կախում ունի ձեռնէ , նախ՝ ձեր ազնիւ կողակիցը , և ապա անմեղ արարածներ որ այս միութեան քաղցր պտուղներ պիտի ըլլան , եթէ , ինչպէս կը յուսամ , երկինք օրհնեն ձեր միութիւնը : Զայս կը բաղձամ ոչ միայն ձեր բարի տիկնոջ համար որ ազգականս է , այլեւ վասն ձեր , քանզի երջանկութիւն նորա դարձեալ ձեր երջանկութիւն է : Եթէ լսեն երկինք մաղթանքս , ձեր այս նոր կենաց ասպարէզը գիւրիւն , և զձեր մթնոլորտն առանց ամպոյ պիտի ըլլայ : Եւ միթէ և ես երջանիկ պիտի չըլլամ զձեզ այնպիսի տեսնելով , ես՝ որ մինչեւ ցարդ բարեկամութեամբ միայն կապուած էի , և հիմա նաեւ ինսամութեան կապը կը տեսնեմ յաւելեալ : Ռ'չպի ուրախ եմ որ մօրաքեռս սիրելի դուստրը և մեր բոլոր ազգատոհմին անձկալին կը տեսնեմ յանձնուած

ի խնաման բարեկամի՝ որ քան զազգական աւելի սիրելի և պատուական է ինձ : Երկար կեանք և ամէն բարիք մաղթելով ձեզ, տէր, կը մնամ
Հաւատարիմ՝ բարեկամ՝ ձեր

(Թոռական)

Ա. Ա.

41. Առ կին ոմն՝ նոյն նիւթոյ վրայ :

Տիկին .

Կը փութամ յայտնել ձեզ ուրախութիւնս ձեր երջանիկ ամուսնութեան համար , քանզի ձենէ սորված եմ լինել հաղորդ տրախութեան և տրամութեան այլոց : Ուստի կը մաղթեմ ձեզ ամէն երջանկութիւն որում արժանի էք , և կը յուսամ թէ երբէք պատճառ պիտի չունենաք ձեր ամուրութեան օրերը փնտռելու , քանզի չունիմ բնաւ տարակոյս և չեմ կարծեր թէ իբրեւ զձեզ առաքինւոյ մը ամուսնական վիճակը կարէ դառնութեան պատճառ լինել : Բան մը միայն կը մնայ ինձ՝ մաղթել ձեզ , այն է ժառանգ մը որ բոլորովին նման ըլլայ իւր մօրը պատկերին , բարոյական տիպար նորա : Կարծեմ թէ այնուհետեւ բան մը պակաս պիտի չըլլայ ձեր և ձեր պատուական ամուսնոյն երջանկութեան :

Խնդրելով որ ձեր բարեկամութեան վրայ զօր ի վաղուց կը վայելեմ՝ աւելնայ նաեւ ձեր

ամուսնոյն սէրն և հաճութիւնն առ իս , եմ ի սերտ սրտէ , տիկին ,

Հաւատարիմ՝ բարեկամ՝ ձեր

(Թոռական)

Ա. Ա.

42. Առ հայր կամ առ մայր վան ծննդեան որդւոյ :

Տէր , կամ , Տիկին .

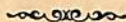
Ահա հիմա ընտանիքն ամբողջ է : Որդեկի մը ծնունդը լցուց ձեր և ձեր արժանաւոր ամուսնոյն փառաբքը : Նոր կապ է այս որ կը պնդէ և կը լրացնէ ձեր միութիւնը : Ի՛նչ ուրախութեամբ ընկալայք արդեօք այս պատուական շառաւիղը : Այսուհետեւ դուք աւնոր համար պիտի ապրիք , ձեր փոյթը և հոգը պիտի ըլլայ անոր դաստիարակութեան համար , նա պիտի լինի ձեր բոլոր յոյսը : Բայց ի՛նչ մեծ բախտ ձեզի համար , տէր , կամ , տիկին , որ այն մատաղ անկոյն , իբր նեցուկ բարի օրինակ փնտռելու համար հեռուն երթալու պէտք չունիք : Թող այս մանկիկն հետեւի իւր հօր կամ մօր օրինակին , թող նոցա առաքինութիւններէն օգուտ քաղել գիտնայ , անտարակոյս պիտի ստանայ բոլոր բարի մարդոց սէրն և մեծարանքը : Այս է , տէր , իմ միմիայն իղձս ի ծննդեան այս երջանիկ մանկան : Հաւատացէք որ ան-

կեղծ են բանքս, քանզի ի սրտէ կը բղխեն, և չկարէ լինել այլ ազգ, ցորչափ եմ և պիտի մնամ

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

43. Ա. Ռ. Տնօղս՝ վասն Տնօղեան ուստեր :

Սիրելի բարեկամ.

Ուրախութեամբ իմացայ որ կինդ ուստը մի բերաւ յաշխարհ : Ի բազմաց հետէ կը փափաքէիք այսմ դու և նա, և ահա կատարեց Աստուած ձեր փափաքը : Զաւակ ունենալ արդարեւ հասարակ բան կը համարուի, բայց է մին ի մեծամեծ շնորհաց նախախնամութեան, եթէ բարի է զաւակը. և այս կախում ունի մեծապէս ի փութոյ և ի խնամոց ծնողաց : Օգտակար տունկն անդամ դժուարաւ բարուք պտուղ կու տայ առանց յատուկ խնամոց պարտիզպանին, և ինչպէս կրնան յուսալ մարդիկ որ տղայ մը բարի և ազնիւ ըլլայ, եթէ կը թողուի առանց փութոյ և խնամոց : Բայց այս բանք ձեզի համար չեն, սիրելի, ձեզի համար՝ որ կը թութեան յարգը գիտէք, և արդիւնքը ճանչնալու կարօտ չէք : Բաւական է որ նորածին մանուկն սխիւ ճանչնալ զճնողս իւր, իմաստութենէ և առաքինութե.

նէ ուրիշ բան պիտի չտեսնէ : Գիտեմ, այս մանկիկը ձեզ արժանի որդի պիտի ըլլայ, եթէ տայ ձեզ Աստուած երկայն կեանք անոր վրայ հսկելու : Այս է միայն հաւատարիմ բարեկամիդ փափաքը որ բոլորովին հաղորդ է այժմու ցնծութեանդ :

Մտերիմ քո

(Թուակն)

Ա. Ա.

44. Ա. Ռ. տիկն ոք որոյ դուստր պիտի ամուսնանայ :

Տիկին .

Իբրեւ վաղեմի բարեկամ հանդուցեալ ամուսնոյն ձերոյ, կը յաւելում խնդակցութիւնս այն ամենայն խնդակցութեանց վերայ զորս ընդունած էք անտարակոյս յայլոց ի պատճառս հարսնախօսութեան ձեր երիցագոյն դատեր ընդ որդւոյ տեառն Մամիկոնեանոյ : Ուրախեմ որ վաղեմի բարեկամիս դուստրը կը մտնէ այսպիսի պատուաւոր տուն : Նոր փեսայացուին հայրը Տէր Մամիկոնեան, իբրեւ հաւատարիմ և անննդ, մեծ համբաւ ունէր ընդեղինաց առեւտրոյ մէջ, զոր իբր քառասուն տարի վարեց, և տարակոյս չունիմ թէ որդի և յաջորդ նորա Տէր Մարգար Մամիկոնեան մեծ փոյթ ունի հին հայրենի համբաւը պահելու : Այս երիտասարդը բարեբաւրոյ, ժիր և խնայող է, և նախանձելի հայր

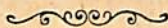
պիտի լինի անտարակոյս : Ուստի և երջանիկ կը համարեմ ձեր դուստրը , վասն զի դիպեցաւ այնպիսի ամուսնոյ որ գիտէ յարգել չքնաղ առաքինութիւնները որովք բնութիւնն և դաստիարակութիւն կը պծնեն զօրիորդ Պայծառ :

Կը ցաւիմ , տիկին , որ պիտի չկրնամ լինել առաջիկայ հարսանեաց օրիորդին : Կնոջս վատաողջութիւնը որ սկսած է վարանեցունել զիս՝ չի թողուր ինձ առայժմ մի օր անդամ հեռանալ : Հաճեցէք , տիկին , հաւատալ թէ կը ցաւիմ ի սրտէ , և ընդունել յարգանքս :

Հաւատարիմ ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

45. Ի տիկնոջէ առ այլ տիկին որ դուստր մը ծնած է :

Տիկին .

Այսօր ընկալայ տոմսակդ որ կ'աւետէ ինձ թէ հուսկ ուրեմն հասար փափաքանացդ , սիրուն դաստիկ մը բերելով աշխարհ : Ընդունէ , տիկին , բարեկամիդ խնդակցութիւնն այս բարենշան դիպաց , և երջանկութեան համար զոր այս պատճառաւ պիտի ունենաս առ յապա : Ուրախակից եմ նաեւ պատուական ամուսնոյդ որ դուստր մի ունենալ կը բաղձար , և ահա լցաւ փափաք նորա : Ողջ լեր ,

սիրելի տիկին , և ընկալ համբոյրս քեզ և սիրական մանկանդ զոր կարօտ մեծ ունիմ տեսնելու :

Մտերիմդ

Ա. Ա.

(Թուակն)

46. Առ հայր՝ վասն ամուսնութեան դստերն :

Տէր .

Ես որ մինչեւ ցարդ ձեր ամէն ուրախութեան մասնակից էի , չէի կրնար չմասնակցիլ ձեր վերջին ուրախութեան ի պատճառս ամուսնութեան ձեր աղնիւ դստեր : Զաւկի մը երջանկութեան համար ամէն դժուարութեան տանել ապաքէն հօր պարտականութիւնն է . բայց հաղիւ կը գտնուի հայր որ իբրեւ զձեզ ճանչցած և հաւատարմութեամբ կատարած է զայս պարտականութիւն : Յուսամ թէ ձեր այս առաքինութեան համար Աստուած պիտի օրհնէ զայս ամուսնութիւն , մանաւանդ որ երկու ամուսինք եւս այնպիսի առաքինութեանց տէր են , որ անհնար է թէ անոնց միութիւնը դժբախտ ըլլայ : Հարսնացելոյն առաքինութիւններն արդէն գիտեմ , և կը վկայեմ թէ իւր ընկերը գոհ և երջանիկ ընելու ամէն հանգամանք ունի : Իսկ փեսայացելոյն համար կը լսեմ թէ ոչ միայն հարստութեամբ երեւելի է , այլ և խելօք և առաքինութեամբ :

և կարծեմ թէ այս է կարեւորն , և այս էր զոր և դուք կը վնասուէիք միշտ : Եթէ ամենեւին տեղեկութիւն չունենայի անոր անձին վրայ , գիտնալով ձեր ընտրողութիւնը և օրիորդին ճաշակը և իմաստութիւնը , պիտի ըսէի թէ խաբուած կամ սխալած չէք ձեր ընտրութեան մէջ : Կը խնդրեմ որ երկինք շնորհեն երկուց ամուսնացելոց բարի պտուղներ , որ ճշմարիտ ժառանգներ ըլլան իրենց ծնողաց առաքինութիւններուն : Կ'աղաչեմ , տէր , սիրոյ և յարգանաց ողջոյնս տուէք օրիորդին և անոր նորընտիր ամուսնոյն , համոզելով զիս միշտ

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թուակն)

Ս. Ս.

47. Առ ոմն որ նոր պաշտօն ընդունած է :

Տէր .

Լսելով որ այս ինչ պաշտօնի հասած էք , կը փութամ յայտնել ձեզ խնդակցութիւնս , թէ պէտ պարտէի խնդակից լինել մանաւանդ կառավարութեան (քաղաքին , ազգին , ընկերութեան , եւ) որ ունեցաւ պաշտօնեայ մի իբրեւ զձեզ , քան ձեզ՝ որ բեռ և հոգ միայն յաւելիք ձեր վրայ : Ձեզ արժան է մանաւանդ գովեստ և շնորհակալութիւն , գովեստ՝ ձեր արժանեաց և տաղանդներուն համար , շնոր-

հակալութիւն՝ վասն զի այսպիսի ծանր բեռ յանձն առիք յօգուտ ազգին : Բայց ես զճըշմարտան ասելով , ուրախ եմ որ այսուիկ վարձատրեցաւ ձեր արժանաւորութիւն . եթէ ցաւալի բան մը կայ , ըստ իս սա է , որ ձեզ տրուած պաշտօնը , ձեր կարողութեան , գիտութեան և տաղանդին նայելով , փոքր է : Կը յուսամ թէ , տէր , ձեր զբաղանաց յաճախութիւնը և պաշտօնին բարձրութիւնը չեն փոխեր մարդասիրութիւնը և քաղցրութիւն զորոյ հանդէս ցարդ սքանչելի խոնարհութեամբ ցուցած էք նուաստութեանս : Այսպիսի փոփոխութիւն մը արդարեւ ուրախութիւնս պիտի դարձունէ ի յուսահատութիւն : Մի դադրեցունէք ուրեմն , տէր , ձեր բարեկամութիւնը , և այսմ կը փափաքիմ որպէս զի առիթ ունենամ միշտ ցուցնել թէ եմ ձեզ հաւատարիմ :

Խոնարհ ծառայ ձեր

(Թուակն)

Ս. Ս.

48. Առ պաշտպան որ որ հասած է բարձր պաշտօնի :

Տէր .

Աւելորդ է ասել թէ ինչ հաճութիւն իմացայ , երբ կարդացի լրագրաց մէջ թէ այս ինչ պաշտօն տրուած է ձեզ : Գիտեմ թէ վարձատրութիւն է այս ձեզ մանաւանդ քան ջը-

նորհ, ք, վասն որոյ աւելորդ կը համարիմ խընդակից լինել ձեզ վասն այսր : Ո՞ւմ կը վայելէ հատուցումն, եթէ ոչ այնմ որ հանդերձ կարողութեամբ ունի նաեւ հանճար, գիտութիւն և եռանդ : Այսպիսի կը ճանչայ զձեզ ազգը : Ապա մեք եմք բարեբախտ որ կը տեսնենք զձեզ այսօր մեր բարձրագոյն պաշտօններէն միոյն գլուխը : Իսկ ձեզ ցաւակից ըլլանք արդեօք, վասն զի մեծ պաշտօն հարկաւ մեծ ծանրութիւն կը բերէ ընդ իւր : Ուրիշի մը համար, տէր, թերեւս պատշաճ էր այս օրինակ ցաւակցութիւն, ոչ թէ ձեզ որոյ գորութիւնն և արութիւն բաւական են բառնալ զեւս ծանրագոյնն . իսկ հանճարոյ, գիտութեան և եռանդեան փորձը ցուցած էք արդէն շատ անգամ : Բան մը միայն կը մնայ քնն խնդրել ձեր մեծութենէն, այն է ձեր բարձր պաշտպանութեան տեւողութիւնը : Կը հաւատամ, տէր, որ ձեր հզօր ազդեցութեան փշրանքն անգամ բաւական են յագեցունել իբրեւ զիս հաւատարիմ ոմն որ կը խոստովանի լինել պարծանօք

Խոնարհ և հնազանդ ծառայ ձեր

(Թոռակոն)

Ա. Ա.

49. Առ բարեկամ որ որ յետ երկար պանդխտութեան դարձեալ է ի հայրենիս :

Սիրելի բարեկամ.

Օտար երկիր ապրել միշտ վտանգաւոր և գրեթէ կէս մահ է, մանաւանդ այնպիսի օտար երկիր ուր դու գտնուեցար այս հնդամեայ երկար պանդխտութեան ժամանակ : Արդարեւ նոր և զարմանալի տեղեր և մարդիկ տեսար, և անտարակոյս կը զուարճանայիր, և շատ բան սորվեցար, թէպէտ չեմ կարծեր թէ առանց նեղութեան և կարօտոյ էիր : Բայց քոյքդ ուրիշ բան չտեսան բայց անձկութիւն և հոգ վասն քո : Գիտես թէ քո աղաղաւ մեծ հոգ ընողներուն մին եւս ես էի, և այնչափ աւելի՛ որչափ քաջ տեղեակ եմ հանգամանաց տեղերուն յորս դու կը գտնուէիր : Կը յուսամ թէ նամակներս առիր, և բաւական օգտակար եղան քեզ, քանզի ինչ որ գիտէի ի փորձոյ՝ հաղորդեցի քեզ : Զիարդ և իցէ, փառք որ նորէն ողջ և առողջ դարձար և մտար յարկիդ տակ : Ի՛նչ բերկրութիւն զգացին արդեօք կիւնդ և սիրուն ձագունքդ յորոց ոմանք կարծեմ յանուանէ միայն զիտէին զքեզ, այնչափ մանր էին երբ թողեր զնոսա : Շատ բաներ ունիմ հարցունել քեզ և իմանալ. կարծեմ օրերով պիտի ստիպուիս

նստել ընդ իս, և բաւական պիտի ցաւեցու-
նեմ գլուխդ : Այս պատճառաւ կը յապաղեմ
գալս, որպէս զի ճանապարհորդութեանդ
յոգնութենէն քիչ մը կազդուրիս, որ կարող
ըլլաս դիմանալ ճանճրութեան զոր պիտի կը-
րես յինէն : Առ այժմ մնաս բարեաւ, սիրելի,
չատ քնացիր, կեր բարւոք, զօրացիր և սպա-
սէ շատախօս և հետաքրքիր բարեկամիդ որ
կ'անձկայ և կը փութայ տեսնել զքեզ :

Հաւատարիմ բարեկամ քո

(Թոսական)

Ա. Ա.

50. Առ բարեկամ որ որ նոր առողջացած է ծանր
հիւանդութենէ :

Սիրելի .

Կարեկից լինել բարեկամին ի վիշտս, և
խնդակից՝ յուրախութեան, ապաքէն առա-
ջին պայման է բարեկամութեան : Սէրն այն-
պիսի մեղական զօրութիւն է որ լրով անգամ
և ի հեռուստ կը հաղորդի, և կ'անցնի սրտէ
ի սիրտ : Եթէ կը հաւատաս, սիրելի թէ ճշ-
մարիտ բարեկամ եմ քեզ, պարտիս հաւա-
տալ նաեւ թէ ինչ հոգ և անձկութիւն պա-
շարեց զիս, երբ առ ի ծանր և վտանգաւոր
հիւանդութեանդ գոյժը, և հիմա որ առող-
ջութեանդ աւետիսն հասաւ մեզ, ուրախու-
թիւնս անպատում է : Թերեւս զարմացած ես

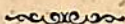
թէ վասն էր յերկամեայ ժամանակի հիւան-
դութեանդ ամենեւին նամակ չգրեցի, ոչ քեզ
և ոչ ընտանեացդ : Մի կարծեր թէ անհոգ-
էի : Անդադար կը թղթակցէի, գրեթէ եր-
կիցս յեօթնեկի, Տէր Ա ի հետ որ հիւանդու-
թեանդ որպիսութիւնը միշտ կ'իմացունէր ինձ :
Խոհեմութիւն չհամարեցայ գրել քեզ ուղղա-
կի, չտալու համար երկիւղ կամ կասկած քեզ
և քոյոցդ : Նախախնամութիւնն դարձեալ
պարգեւեց զքեզ մեզ, ուստի և մեծ է մեր
չնորհակալութիւն : Հիմա պարտք մը ունիմ
կատարել, այն է խրատ տալ քեզ որ այս նոր
առողջութեանդ ժամանակ ամէն զգուշութիւն
ընես . թէպէտ գիտնալով խոհեմութիւնդ,
կը հաւատամ թէ կարօտ չես ազդարարու-
թեան : Կը յիշեցունեմ սակայն թէ ինչ ծանր
հետեւանք կրնայ ունենալ քո այժմու վի-
ճակիդ մէջ գոյզն անհոգութիւն կամ զանցա-
ռութիւն : Զգուշանալ առողջութեան միշտ
պարտ է մարդոյ, բայց մանաւանդ յետ ծանր
ինչ հիւանդութեան, մինչ ակտը ոչ թէ մեկ-
նած և կորսուած է, այլ որպէս թէ ի դարա-
նի կայ առ դրան, և կը սպասէ նորէն ձեռք
ձգել զիւր որս : Առողջութեան ժամանակին
սովորական բաները եօթնեակ մը կամ երկու
ետ ձգէ, թէեւ թուի քեզ թէ կատարեալ
առողջ ես : Խրատներուս միտ դիր, սիրելի,
և այնպէս զերծ պիտի պահես վտանգէ

գրեղ, և անձկութենէ՝ բարեկամներդ, որոց
գլխաւորն ըլլալ կը սլարծիմ:

Մտերիմ քո

(Թոռական)

Ա. Ա.

51. Խնդակցութեան ընդհանուր պատասխանի:

Սիրելի բարեկամ, կամ, տէր.

Մեծապէս շնորհակալ եմ վասն սիրոյն և
բարեկամութեան զոր կը յայտնէք ձեր խըն-
դակցութեան նամակին մէջ ամուսնութեանս
(կամ, առողջութեանս, կամ նոր պաշտօնիս,
կամ, յաջող դարձիս) համար: Ուստի կը
խնդրեմ ընդունել շնորհակալութիւնս: Այն-
չափ ուրախութիւն և հաճութիւն տուաւ ինձ
ձեր զուարթ նամակը որ կարծես թէ մաս-
նաւոր յարգ սկսայ ունենալ նոր վիճակիս
(կամ, պաշտօնիս) վրայ: Ճշմարիտ կ'ըսեմ որ
առաջ անհող էի, և չէի խորհեր ինչպէս
սլարա և պատշաճ էր, ձեր բանք իբր մոգա-
կան զորութեամբ փոխեցին յանկարծ միաքս:
Հաւատացէք, սիրելի, որ ձեր բերնին պատ-
գամը, չեմ գիտեր ընդէր՝ միշտ ազդու և ար-
դիւնաւոր է ինձ: Գիտէք որ բարեկամու-
թիւն ձեր առ իս՝ քան որեւիցէ յաջողութիւն
աւելի պատուական է. ուստի եթէ դուք ու-
րիշ բարեաց համար երջանկ կը համարիք զիս,
ես երանելի կը համարիմ զիս, վասն զի կը

վայելեմ ձեր բարեկամութիւնը, և պիտի ջա-
նամ միշտ լինել ձեզ.

Հաւատարիմ բարեկամ

(Թոռական)

Ա. Ա.

52. Այլ պատասխանի:

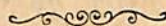
Սիրելի բարեկամ.

Ճշմարիտ բարեկամութիւնդ որոյ ապա-
ցոյցը յաճախ տուած ես ինձ արդեամբք և
բանիւք՝ կրկին հաստատուեցաւ վերջին նա-
մակովդ, ուր կ'ըսես և կը մաղթես ինձ շատ
բաներ որոց արդարեւ չեմ համարիր զիս ար-
ժանի: Մի միայն փափաքս այս է որ նախախ-
նամութիւնն պատեհութիւն շնորհէր ինձ
ցուցնել արդեամբ թէ ո՛րչափ շնորհակալ եմ
քեզ, և թէ ինչ մեծ երջանկութիւն կը հա-
մարիմ ունել զքեզ ինձ բարեկամ: Առ այժմ
սա միայն կրնամ ըսել թէ քան զիս աւելի
մտերիմ չունիս: Հաւատա ինձ, և պահէ բա-
րեկամութիւնդ, որոյ կորուստն հաւասար է
ինձ կենաց կորստեան: Ողջ լիք:

Բարեկամ քո

(Թոռական)

Ա. Ա.

ԳԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ

Յաւակցութիւն յայտնելու համար նամակ գրել սովորութիւն է, բայց շատ անգամ խոհեմութիւն կը համարուի այսպիսի նամակ մը պանց առնել: Քանզի երբեմն ցաւը փոխանակ թեթեւնալու մխիթարական բանիւք, կը նորոգուի: Յաւակցութեան նամակ կը գրուի ընդհանրապէս շատ ընտանի մարդոց: Եթէ մխիթարելի անձն անձամբ տեսնել հնար է, լաւագոյն է այցելութեան երթալ և անձամբ խօսել ինչ որ պէտք է, քան նամակով ցաւակից լինել շանալ: Պարտ է նաեւ թողուլ որ ի մէջ ցաւալի դիպաց և ցաւակցութեան բաւական ժամանակ անցնի: Եթէ ցաւակցութիւնը մահուան համար է, կրնայ մեռնող անձն յիշուիլ գովութեամբ, բայց շատ զգուշութեամբ և համառօտիւ: Շատ անգամ, մանաւանդ բարեպաշտ անձանց զբուսած նամակի մէջ, կրնայ գրողն հոգեւոր խրատ խառնել, բայց զգուշանալի է չտալ կարծել թէ ցաւալի դէպքը թեթեւ ինչ կը համարինք:

54. Յաւակցութեան նամակ առ բարեկամ որ վասն մահու հօր կամ մօր նորա:

Սիրելի բարեկամ.

Խորին ցաւով իմացայ ձեր կորուստը, կորուստ արդարեւ աննորոգելի: Եթէ ձեր ցաւոց վրայ խորին կարեկցութիւն կրնայ գոնէ դոյզըն ինչ մեղմել ձեր վիշտը, գիտցէք որ ցաւելու կողմանէ ձեր երկրորդն եմ: Բայց դուք սիրելի, ունիք, եթէ ոչ մխիթարուելու առիթներ, գէթ այնպիսի պատճառ որ կը ստիպէ զձեզ չափ դնել ձեր վշտին: Խնամքը զոր պարտիք ձեր ընտանեաց՝ չի թողուր, կարծեմ, ձեզ բողբոլին յափշտակուիլ յիշատակաւ կորստեան որ անդարմանելի է: Բայց և այնպէս գիտեմ թէ դուք հիմա ուրիշ բան չէք կրնար ընել եթէ ոչ սպասել: Ժամանակը որ չէ կարող ջնջել այդ տխուր յիշատակը ձեր մտքէն՝ թերեւս սակաւ ինչ մեղմացնէ ցաւը: Այս կը փափաքի ձեր միշտ հաւատարիմ և կարեկից բարեկամս

(Թոռակն)

Ա. Ա.

55. Առ այր որոյ կինն մեռած է:

Սիրելի բարեկամ.

Նամակս ոչ թէ մխիթարելու համար է զձեզ, կամ խրատելու որ ցամաքեցունէք ձեր

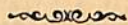
արտասուք, այլ, ընդհակառակն, յայտնելու համար թէ ցաւակից և արտասուակից եմ ձեզ: Լացէք, սիրելի, լացէք, արտասուք միայն կրնան մեղմել այսպիսի աղետից տապը: Եթէ գիտնալ թէ շատեր հաղորդ են մեր ցաւոց՝ կրնար նուազեցնել մեր վիշտը, դուք մանաւանդ պարտէիք զգալ զայս թեթեւութիւն, քանզի գիտէք թէ ինչ կսկիծ տուաւ բոլոր լսողաց ձեր ազնիւ տիկնոջ տարածամ մահ: Բայց ես կ'ուզեմ ուրիշ բան յիշեցունել ձեզ: Կարծեմ չուրջ նայելով պիտի տեսնէք իսկոյն պարտականութիւններ որ շատ պիտի նպաստեն յորդորել զձեզ մեղմացունել ձեր ցաւը: Բաւ է ուրեմն այնչափ կսկիծ զոր տուաւ ձեզ այդ աւաղելի կորուստ, այսուհետեւ դարձուցէք ձեր հոգը մնացելոց. այս իմաստուն խորհուրդը պիտի բերէ անտարակոյս զովութիւն ձեր այրած սրտին:

Հաւատացէք, սիրելի, որ շատ տխուր եմ, քանզի քաջ գիտեմ չքնաղ առաքինութիւնները բարեյիշատակ անձին՝ որ պատճառ է արդ ձեր ողբերուն. բայց և այնպէս կը խոստովանիմ որ ցաւս ստուեր միայն է ձեր ցաւոց: Կը յուսամ սակայն թէ կ'ընդունիք կարեկցութիւնս, համարելով զիս ձեզ

Հաւատարիմ և վշտակից բարեկամ

(Թուական)

Ա. Ա.

56. Առ կին որոյ այրն մեռած է:

Տիկին.

Ձեր դառն ցաւոց առաջին օրերն յարգելով, խոհեմութիւն չհամարեցայ վրդովել ձեր վշտահար սիրտը որ առանձնութեան և լռութեան կարօտ էր: Այս է պատճառ որ այսպէս անադան կու գամ յայտնել ցաւակցութիւնս: Առանց կամելու խափանել տխուր բայց գորովալի խորհուրդներն որ դեռ գըրաւած են ձեր միտքը, պարտ կը համարիմ ինձ յորդորել զձեզ, տիկին, որ, յօգուտ այն անմեղաց որ կարօտ են ձեր առողջութեան և խնամոց, ջանաք զբաղեցնել ձեր միտքն ուրիշ խորհուրդներով:

Արդարեւ հանգուցեալն արժանի էր ձեր սիրոյն, քանզի իբրեւ հայր, իբրեւ ամուսին, և իբրեւ բարեկամ, իւր իմաստութեամբն և բարութեամբ, մեծարոյ և սիրելի էր բոլոր իւր ծանօթներուն: Այս պատուական անձնարդարեւ չկայ հիմա, բայց միթէ բնաւ յիշատակ մը չթողո՞ց: Այն սիրուն անմեղներն զորս արդէն յիշեցի, ո՞չ ապաքէն պատկեր և նկարադիր են հանգուցելոյն, և բաւական ի մխիթարել զձեզ: Մեղմացուցէք ուրեմն, տիկին, ձեր ցաւը. յիշեցէք որ ամէնքս մահկանացու ենք, և թէ այն օրէն որ մեր ոտքը

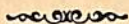
դրինք կենաց սեմին վրայ , կերթանք յառաջ
դէպ ի մահ , և նորա ենք :

Եթէ բարեկամութիւնս առ հանգուցեալն
հաճոյ էր ձեզ , և եթէ տկար ծառայութիւնս
կարէ լինել ձեզ օգտակար , կը խնդրեմ , տի-
կին , յիշել զիս իբրեւ բարեկամ , յամենայնի
պատրաստ ծառայելոյ ձեզ :

Կարեկից ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

57. Այլ նամակ նոյն նիւթոյ վրայ :

Սիրելի բարեկամ .

Մի կարծեր թէ այս նամակը կը գրեմ ըզ-
քեզ մխիթարելու , այլ մանաւանդ խառնելու
համար զարտասուս իմ արտասուացդ : Ար-
դարեւ այնչափ մեծ է կորուստ մը որչափ պա-
տուական է կորուսեալն : Հանգուցեալն զորոյ
մահն յիրաւի կ'ողբանք՝ իբրև մայր , ամու-
սին և տիկին՝ իւր վիճակին սեպհական ամէն
առաքինութիւն ունենալով , ստացած էր հա-
սարակաց սէրը և յարգանքը : Թողլով ուրիշ
առաքինութիւններն , բաւական կը համարեմ
յիշել սէրը որ առ քեզ , և փոյթը երջանիկ
ընելու զքեզ և նախանձելի ամենուն : Զայ-
սոսիկ յիշելով , գիտեմ , կը յաւելում կսկի-
ծըդ , բայց ի՛նչ , միթէ կրնամ տալ քեզ մո-
ռանալ զայս մեծ կորուստ : Յաւալի է այն որ

արժանի է ցաւոց : Աշխարհէս հրաժարելոց
վրայ մխիթարուելու պատճառ այս է որ ա-
զատեցան նոքա այս արտասուաց հովտէն ,
և կը վայելեն լաւագոյն կեանք : Եւ որովհե-
տեւ կը հաւատանք թէ մեր բաժանումը ժա-
մանակաւոր է , և թէ ընդ հուպ վերստին պի-
տի տեսնենք զիրար , հի՛մ վշտանանք յան-
շափս , մանաւանդ որ չափազանց կսկիծը մար-
մնոյ ևս փաստակար է : Բարեպաշտութիւնդ ,
սիրելի , կը թելագորէ քեզ անշուշտ այս ճրչ-
մարտութիւններն . գիտաւորութիւնս է յիշե-
ցնել միայն քեզ զայսոսիկ ոչ թէ ուսուցա-
նել , և որչափ ցաւակից եմ քեզ , նոյնչափ ցան-
կացող մխիթարութեանդ , գիտնալով թէ բա-
րեկամաց կարեկցութիւնը թէև չի մոռցու-
ներ , շատ անգամ կը թեթեւցունէ ցաւը : Ըն-
դունէ ուրեմն , սիրելի , ցաւակցութիւնս իբ-
րեւ այնպիսոյ որ կը փափաքի լինել քեզ յա-
ւիտեան :

Հաւատարիմ բարեկամ

(Թոռակն)

Ա. Ա.

58. Յաւակցութեան նամակ վասն մահու սիրելոյ

(որդւոյ , ազգականի , բարեկամի) :

Սիրելի բարեկամ .

Մտերմութիւնս որ առ քեզ՝ կը ստիպէ
զիս լինել հաղորդ ցաւոցդ վասն մահուան

որդւոյդ (կամ եղբօրդ , կամ այս անուն սի-
րելոյդ) : Չեմ կրնար յայտնել բանիւ թէ որ-
չափ վիշտ տուաւ ինձ այս դէպքը : Թէպէտ
կը խորհէի թէ նամակս կ'աւելցունէ թերևս
ցաւդ , տակաւին չկրցայ չեմ : Ինչ որ կը պա-
տահի քեզ , ուրախալի կամ ցաւալի , չի կըր-
նար թողուլ զիս անկարեկիր : Եթէ կը խըն-
դաս՝ կը խնդամ և ես , եթէ կ'ուրաս՝ կ'ու-
լամ : Ի փորձոյ դիտեմ թէ բնական է մար-
դուս մխիթարել , երբ կը տեսնէ թէ իւր ցա-
ւերուն հաղորդ գտնուողներ շատ են : Ըն-
դունէ ուրեմն , սիրելի , ցաւակցութիւնս :
Կամէի , եթէ հնար էր , սփոփել վշտահար
սիրտդ իբրև հաւատարիմ և կարեկից բա-
րեկամ քո

(Թոսակն)

Ա. Ա.

59. Ուտըր կամ դուտըր առ հայր կամ առ մայր իւր՝
վասն մահուան միոյ ի նոցանէ :

Սիրելի հայր իմ , կամ , մայր .

Ի զուր կը ջանամ յայտնել սրտիս ցաւը .
չփոթութիւն և թախծութիւն չեն թողոր
բառ գտնել նկարագրելու կսկիծս : Տխրու-
թիւնս կը յաւելու մանաւանդ այնու զի հե-
ռու կը գտնուիմ ձեռնէ : Իցէ թէ կարող ըլ-
լայի եյնալ գիրկդ , խառնել զարտասուս իմ
ընդ արտասուս քո , և վարել զքեւ . թե-

61. Հօրեղբայր ոմն առ եղբօրորդին իւր որոյ մայրն մեռած է :

Սիրելի վահան .

Չեմ կրնար պատմել թէ ինչ եղանք , երբ
իմացանք նամակէդ մօրդ անակնկալ մահը :
Չէի կրնար խորհել թէ այս էր պատճառ որ
այնչափ օր չհանդիպեցար մեզ : Ո՞վ կ'ըսէր
թէ քանի մը ժամ միայն խոնաւ տեղ մը կե-
նալով թեթեւ պաղ առնուլը կրնար մահացու
ըլլալ մօրդ պէս աւողջ և ուժեղ կնոջ : Ո՞ր-
չափ մօտ է մեզ մահը , և ինչ անմիտ ենք
որ կը յուսանք աւողջութեան և զօրութեան :
Բայց , որդեակ իմ վահան , ուրիշ ցաւ մ'ալ
տուաւ ինձ նամակդ . նամակդ կ'ըսեմ որ կը
ցուցնէ թէ յուսահատութեան ժամանակ
գրուած է : Կարծեմ մտացդ տէր չէիր , և
դառնութիւն կը տիրէր սրտիդ , երբ կը գրէիր
այն տողերն : Գիտեմ որ ցաւը խորհել չունի ,
և ոչ գիտէ ընտրել բառ և խօսք : Խօսք մը մի-
այն յիշեցնեմ քեզ նամակէդ , քանզի կը հա-
ւատամ թէ մտոցած ես : « Նախախնամութիւ-
նը , » կ'ըսես , « անիրաւ է : » Նախախնամու-
թիւնը , սիրելիս , Աստուած է . անոր ինչպէս
գգուանքը , նոյնպէս հարուածն ունի իւր
պատճառներն որ անհաս են մեզ , և մենք որ
չենք կարող մտնել անոր գաղանեաց խորը՝
խոնարհութեամբ ընդունելու ենք խրատը :
Աստուած մերթ կը խրատէ զմեզ և մերթ կը

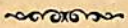
գգուէ, ինչպէս գգուանքը կը ընդունինք ու
 բախութեամբ, նոյնպէս խրատն ընդունելու
 ենք խոնարհութեամբ: Բայց առայժմ թո-
 ղունք զայս: Հիմա փոխանակ տայու քեզ
 մխիթարութիւն որում կարօտ ես, արութիւն
 կը պահանջեմ քենէ, և զիտե՞ս ինչու հա-
 մար: Քանզի երէց որդի ես գերդաստանիդ,
 պատանի քաջ և ուշիմ: Ահա այսօր եղար,
 որդեակ իմ, մի միայն նեցուկ չորս թշուառ
 փոքրիկ որբերու: Այս անմեղ արարածք,
 մանչ մի և երեք աղջիկ, ապրելու համար
 այսուհետեւ կը նային քու ձեռքդ, ոչ իբրեւ
 եղբոր, այլ իբրեւ հօր: Բայց մի վճատիր,
 սիրելիդ իմ, Աստուած պիտի տայ քեզ, և
 դու՛ նոցա: Ժրացիր ուրեմն, այր եղիր. ար-
 դէն քսաներորդ տարին մտար, և ունիս բա-
 ւական շահաւոր գործ ի շնորհս համբաւոյ
 հօրդ, որ հարստութիւն չթողուց քեզ, բայց
 թողուց բարի անուն որ ի վեր է քան զամե-
 նայն հարստութիւն: Մեծ է արդարեւ պար-
 տականութիւնդ, վահան որդեակ, բայց
 մեծ է նաեւ մխիթարութիւնդ, եթէ զիտես:
 Հարազատներդ պիտի դողան վրադ, իբրեւ
 իւրեանց բարերարի, բարի մարդիկ պիտի
 սիրեն զքեզ իբրեւ ընտանեաց հայր, օտարք
 պիտի յարգեն զքեզ, և որ մեծն է՝ Աստուած
 պիտի օրհնէ զքեզ, քանզի հիմա իբրեւ որ-
 բերու հօր կը նայի քեզ:

Այս խրատներ կը գրեմ քեզ, որդեակ
 իմ վահան, քանզի մեծ վստահութիւն ու-
 նիմ ի քեզ, բայց մի կարծեր թէ ցաւակից
 չեմ քեզ: Եթէ տեսնէիր սիրտս, ինչ անհուն
 ցաւերու մէջ ընկղմած եմ. կը խորհիմ կո-
 ըուստը որ ոչ քո է միայն, այլ և իմ. կը
 խորհիմ նաեւ որբերդ, կը խորհիմ և զքեզ.
 ցաւս մեծ է, սիրելիս, մխիթարէ հօրեղբայ-
 րըդ, ծերացեալ և ցաւագար. բայց դար-
 ձեալ կըսեմ, վստահ եմ յառաքինութիւն
 քո, մանաւանդ յարի և ի վեհանձն ոգիդ
 որ ի մանկութենէ քու սքանչելի յատկու-
 թիւնդ է: Մնաս բարեաւ, որդեակ իմ, գիտ-
 ցիր որ քեզ ի սրտէ ցաւակից հօրեղբայրդ
 պատրաստ է միանգամայն լինել քեզ խորհրդ-
 դատու և օգնական՝ զիարդ և սրչափ կա-
 ըող է:

Խանդակաթ հօրեղբայր քո

(Թուական)

Ա. Ա.

62. Բարեկամ ոմն ծանուցանէ բարեկամին խրում վնահ եղբոր նորա, և կը մխիթարէ զնա:

Սիրելի բարեկամ.

Եղբորդ վրայ է նամակս: Այսչափ միայն
 բաւական է քեզ հասկնալու համար թէ պա-
 տահած է հարազատիդ ինչ որ արդէն կը
 կասկածէիր: Արդարեւ նախախնամութիւ-

նրն յիշեց մարդոց ազնուագոյնը , և տուաւ այս առաւօտ քու հարսիդ : հարուած մը զորոյ նմանն ընդունած չէր նա մինչեւ ցարդ : Այս ցաւագին տիկինն յանձնեց ինձ զայս դժուարին պաշտօն ծանուցանել . քեզ որ հարազատ եղբայրդ և մեր սիրելի բարեկամն այսօր առաւօտեան վեցերորդ ժամուն աւանդեց հոգին իւր կնոջ և բարեկամներուն գիրկը :

Ի զուր է ջանալ մխիթարել զքեզ , քանզի գիտեմ թէ մխիթարական խօսք լսելու յարմար չես այժմ : Բան մը միայն կ'ուզեմ ըսել . Եղբայրդ մեռաւ անվիշտ և խաղաղ : Յետ այնչափ երկայն և դառն ցաւոց կը վայելէր որ Աստուած անոր այսպիսի քաղցր և հանդարտ մահ պարգեւէր : Թշուառ հարսդ հիմա աւելի արգահատելի է քան զնա , քանզի թէպէտ շատոնց կը սպասէր այս տխուր բաժանման , ընկղմեցաւ յանհնարին դառնութիւն , երբ հասաւ այն աղետալի ժամ : Մեր բոլոր հոգըն հիմա անոր համար է : Երկու մատաղ մանկամբք այրի մնալով , անձկութեան և վարանման մէջ է թէ ինչ պիտի ըլլան արդեօք այն որբեր : Կորոյս ամուսին մը որ սիրելի էր նմա քան զաշխարհ ամենայն : Քաջ գիտես թէ որչափ արժանի էր հանգուցեալն իւր բոլոր ծանօթներուն սիրոյն և յարգանաց : Բայց և այնպէս առաքինի այրւոյն վսեմ ոգին չընկ-

ճեցաւ այն խիստ հարուածէն , և կարծեմ թէ երկու փոքրիկ սիրուն որբերուն նայելով կը զօրանայ և կը ժրանայ այնպէս , որ չէր յուսացուէր այնպիսի փափուկ արարածէ :

Ըսի թէ չեմ ուզեր մխիթարել զքեզ , բայց կը յիշեցունեմ քեզ բնական իմաստութիւնդ և արութիւնդ : Չեմ տարակուսիր թէ գիտես ի դէպ ժամանակի համբերութեան և քաջութեան օրինակ ընծայել անոնց որ այս պարագայի մէջ կարօտ են օգնութեան և մխիթարութեան :

Սիրելի բարեկամդ

(Թուակն)

Ա. Ո.

ՅԱԻԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿԻ ՊԱՏԱՍԻԱՆ

Դ Ի Տ Ո Ղ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Յաւակցութեան նամակի պատասխանը չկարէ լինել երկայն , այլ հակիրճ և ծանր , լոկ շնորհակալութիւն մը , քան զոր աւելի խօսել չտայ թոյլ տրտմութիւնը : Յաջորդ օրինակը քիչ փոփոխութեամբ կարէ լինել ամէն տեսակ ցաւակցութեան նամակի պատասխան :

63. Յաւակցութեան նամակի պաշտօնան :

Տէր (կամ, տիկին) .

Սերտ ցաւակցութիւնը որով կը յայտնէք թէ արդարեւ մասնակից էք վշտացս (կամ, այս ինչ ձախորդութեան) մեծապէս շարժեց զիս . ուստի կ'աղաչեմ, հաճեցէք ընդունել փոխարէն շնորհակալութիւնս : Շատ բան կ'ուզէի ըսել բայց չեմ կարող : Եթէ բան մը կըրնար մեղմել վիշտս, կամ սիրտս սփոփել, անտարակոյս ձեր վշտակցութիւնը պիտի ըլլար : Արդարեւ մխիթարուիլ այսուհետեւ վասն իմ անհնար է . բայց և այնպէս կարեկցութիւնը որ ձեր նամակին մէջ կը տեսնեմ՝ յաւիտեան պիտի չելլէ մտքէս, և այս վշտագին օրերուս մէջ քաղցրագոյն ժամ պիտի համարիմ այն՝ յորում ձեր նամակը բացի :

Հաճեցէք, տէր (կամ, տիկին), համարել զիս ձեզ շնորհակալու բարեկամ :

(Թոռակն)

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ Դ.

ՄԻԻԹԱՐԱԿԱՆ ՏԱՄԱԿՆԵՐ

—

Դ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Յաւակցութեան այսինքն առ սգաւորս գրուած նամակներու մէկ տեսակն են մխիթարական նամակներ որ կը գրուին հաւասարներու, այսինքն աղգականաց և բարեկամաց որոց ձախորդութիւն մը պատահած է : Մխիթարական նամակներ դիւրին են քան զնամակս ցաւակցութեան, քանզի որչափ ծանր ըլլայ ձախորդութիւն մը չէ ծանր քան զմահ : Այսպիսի նամակներու մէջ կրնայ շատ խօսք գտնել գրողն մեղմացնելու կամ թեթեւցնելու համար տխրութիւնը, յիշեցնելով մանաւանդ թէ ձախորդութիւնք կրնան շատ ծանր ըլլալ, բայց աննորոգելի չեն : Զանք և յարատեւութիւն կրնան ամէն վրասու տեղը լեցունել : Որչափ մարդիկ, յետ մեծամեծ կորուստներու, աւելի փայլած են քան յառաջ : Մխիթարութիւնն աւելի բանաւոր է, երբ ձախորդութիւն կրող անձն ունի այնպիսի բաներ որոց վասն կրնայ երջանիկ կամ բախտաւոր համարել զանձն, ինչպէս երիտասարդու-

Թիւն , առողջութիւն , պատիւ , կին , որդիս , բարեկամներ , այլովքն հանդերձ :

64. Մխիթարական նամակ առ բարեկամ որ որ ձախորդութեան հանդիպած է :

Սիրելի բարեկամ .

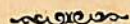
Գիտելով սէրս որ առ քեզ , կրնաս հաւատալ թէ ինչ կսկիծ ունեցայ , երբ լուր առի թէ այս ինչ ձախորդութիւնը պատահած է քեզ : Մի կարծեր , սիրելի , թէ աւելի ցաւ և տըրտմութիւն պիտի զգայի , եթէ նոյնը պատահէր ինձ : Չունիմ սովորութիւն ջանալ մխիթարել ուրիշը որեւիցէ ձախորդութեան համար . բանք ի՛նչպէս կրնան իրաց վիճակը փոխել , և առանց փոխելու իրաց վիճակը կրնան անոնց արդիւնքը շնջել կամ մեղմել : Ուստի գրոյս նպատակը ոչ այլ ինչ է եթէ ոչ յայտնել քեզ կարեկցութիւնս , մաղթել որ յաջողութիւն մը մոռցնէ կամ գէթ թեթեւցունէ այս աղետից յիշատակը , միանգամայն իմացնել քեզ , սիրելի , որ պատրաստ եմ ջանալ իմովսանն օգտակար լինել քեզ : Գիտեմ նաեւ որ առաքինութիւններդ , մանաւանդ արութիւնդ , այնպէս մեծ են որ որեւիցէ ձախորդութենէ գիւրաւ չես ընկճիր : Ուստի մնալով ուրախալի Ժամերու որ անտարակոյս պիտի գան , քան .

զի . աշխարհի վրայ չիք ինչ տեւական , կը խնդրեմ ընդունել կարեկցութիւնս , և համարել զիս միշտ քեզ

Հաւատարիմ բարեկամ

(Թուակն)

Ա. Ա.

65. Առ մայր որոյ դուստրն հիւանդ է :

Տիկին .

Վերջին լուրդ զիս շատ տրամեցուց : Կը ապասէի ըսել փոքրիկ Շուշանիդ կատարեալ առողջութիւնը , քանզի նախընթաց նամակդ շատ յոյս կուտար , և սրչափ ուրախ էի : Նամանաւանդ կը խորհէի գրել քեզ և աղաչել որ նոր առողջացեալ մանկիկդ առնլով դաշեր առ մեզ , քանզի մեր գիւղին օդը շատ առողջարար է մատաղ մանկանց որ հիւանդութենէ նոր ելած է : Բայց վերջին նամակդ մէջ կ'ըսես թէ տղուն հիւանդութիւնը հնացեալ ախտ է և թերեւս անբուժելի : Գիտեմ որ տղան դարմանող բժիշկը վստահութեան արժանի է , բայց կարծեմ թէ քան զչափն աւելի երկիւղ տուած է ձեզ : Կրնամ ցուցնել այս տեսակ հիւանդութեան շատ օրինակներ , ուր կորովագոյն բժիշկն անգամ յաճախ կը խաբուի : Եղբորորդիս Արշակ , մինչ քու դատերդ տարիքն էր , նոյն ախտին հանդիպեցաւ , և արդարեւ մեծ երկիւղ տու-

աւ մեզ, բայց և այնպէս դիտէք թէ հիմա
ինչպէս առոյգ է և ուժեղ:

Քաջալերուէ, տիկին, յուսա ի մանկու-
թիւն և յառուգութիւն մանկանդ, և մանա-
ւանդ ի բարութիւնն Աստուծոյ, որ չուզեր
չարաչար հարուած տալ իբրեւ դքեզ բարի և
խնամատ մօր: Ողջ լեր, սիրելի տիկին, ըն-
դունէ կարեկցութեանս վկայութիւնը, և
գիտցիր որ եմ

Հաւատարիմ բարեկամ քո

(Թոռակն)

Ա. Ա.

66. Առ բարեկամ որ որոյ տուն և գոյք այրած են մեծ

հրդեհէ:

Ազնիւ բարեկամ.

Ձեր վրայ յանկարծ եկող մեծ արկածին
բօթը հասաւ յունկն իմ, և յապուշ հարայ:
Սակայն կը յուսամ թէ տիկին մօրդ յուսա-
հատութիւնը ստուարացնելով կը պատմէ պա-
տահարը: Ի՛նչ, տուն, խանութ, կահ, կա-
րասի, արկղ, ստակ՝ բոլորը միանգամայն մն-
խիր դարձան այդ սոսկալի հրդեհին: Բայց
թէեւ արկածն այնպէս մեծ է ինչպէս կը
պատմուի, տակաւին շնորհակալ ըլլալու ենք
Աստուծոյ որ քու և տիկնոջդ և զաւկներուդ
կեանքը պահուեցաւ այն ահեղ հարուածէն
որ, ինչպէս տիրութեամբ կը լսեմ, թե.

ընես այնչափ մարդիկ խանձող ըրաւ, որչափ
տուներ ի մխիթ դարձուց: Այսպիսի հարու-
ած մը արդարեւ պնդագոյն հողիներն ան-
գամ սարսել բաւական է, բայց և այնպէս
որչափ և մեծ է շարիքը, չէ անդարմանելի:
Ամէն բան փոքր ի շատէ կուգայ նորէն,
բայց կեանքը չի գար: Կորուսիր տուն, տեղ,
գոյք, հարստութիւն, բայց բարի համբաւը
զոր կը վայելես՝ կայ և մնայ. մի մուսնար որ
այս եւս ստացուած է զոր բոլոր կենացդ մէջ
աճեցուցիր, և որ միշտ պիտի ազատէ դքեզ:
Ազգական, բարեկամ, քաղաքացի, յաճա-
խորդ, ամէնքը ո՞չ ապաքէն վկայ են լաւու-
թեանդ, և պատրաստ գքեզ մխիթարել և
օգնել քեզ: Ապա իսկ և իսկ մ'երթար ի յու-
սահատութիւն որ միշտ վատ խորհրդական
է, այլ քեզ զարնող խիստ հարուածին դէմ
դիր այն զօրութիւնը զոր ամէն հանճարեղ
մարդ, ամէն առաքինի անձ և քաջ ոգի
պարտի ունել յանձին:

Առ մեզ եկէք, սիրելի, եկէք իբրեւ մը-
տերիմ ամենայն վստահութեամբ. միշտ, բայց
մանաւանդ այսպիսի դիպուածի մէջ մեր սիր-
տերն և քսակը բաց են ձեզ: Մնաս բարեաւ,
սիրելի, մի կարի հոգար, հաւատա սիրոյ և
կարեկցութեան

Հաւատարիմ բարեկամիդ

(Թոռակն)

Ա. Ա.

67. Առ պատմանի որ հիւանդութեան պատճառաւ չէ կարացեալ առնուլ զառաջին մրցանակն :

Սիրելի Գառնիկ .

Գիտեմ, շատ ատուր ես որ ձեր դպրոցին պարզեւարաշխութեան օրը չկրցար առնուլ առաջին մրցանակն որում իրաւամբ կը սպասէիր : Բարեբախտ ակոյեանդ շատ քիչ առաւելութեամբ քան զքեզ տարաւ մրցանակը , և ինչ պատճառաւ : Այն դժբախտ հարբխին՝ որ ստիպեց զքեզ քննութեան մօտ քանի մը օր մնալ յանկողնի : Արդարեւ բաւական մը խիթարութիւն է քեզ , որ հարկը կամ բռնի դէպք մը առանց յանցանաց զրկեց զքեզ յաղթանակէն : Ծնողքդ և բարեկամներդ քաջ գիտեն թէ այն մրցանակ քեզ անկ էր , և կրնամ ըսել թէ վեցամեայ անդուլ փութով և աշխատութեամբ արդէն գրեթէ ստացած էիր զայն : Քո էր պսակն . ոխերիմ բախտը խլեց զայն ձեռքէդ :

Մխիթարուէ ուրեմն , սիրելի Գառնիկ , և գիտցիր որ յաչս մեր դու ես առաջին բոլոր ընկերացդ մէջ ոչ միայն ուսման և փութոյ , այլեւ բարի վարուց կողմանէ : Մնաս բարեւ սիրելի , քանի մը օր միայն , քանզի կը յուսամ տեսնել զքեզ ընդ հուպ , և զուարճանալ ընդ քեզ այս պարտապոյ ամիսը :

Հաւատարիմ բարեկամ . քո

(Թոռական)

Ա . Ա .

68. Հանի ոմն մխիթարէ ընծայել զիւր աղջիկ թոռնս որոյ եղբայրն գիշերօթիկ դպրոց դացած է :

Սիրելի Մաքրիկ .

Ես , հանիդ , կը դրեմ քեզ զայս թուղթ : Մի լար , որդեակ իմ , ահա արկղիկ մի պատատեալ , կապեալ և քաջ կնքեալ կու գայ քեզ երկաթուղեաւ , և կը բերէ հազար մանր մունր բաներ քեզ ի մխիթարութիւն որում արդարեւ կարօտ ես : Կարծեմ բաւական տըրտում ես , վասն զի բաժնուեցար եղբօրէդ : Մինչեւ ցարդ եղբայր և քոյր բաժնուած չէիք իրարմէ . կ'աշխատէիք , կը խօսէիք , կը խաղայիք ի միասին , և եթէ երբեմն կը դժտէիք , կը հաշտուէիք շուտով : Գիտեմ որ այս բաժանումն ձեր երկուքին համար եւս ծանր է , բայց եղբայրդ Սեպուհ իններորդ տարին մտաւ , և ուսման սկսելու ժամանակ էր , թերեւս անցաւ իսկ : Նաեւ մայրդ չէր ուզեր , գիտեմ , հեռանալ իւր սիրելի որդեկէն , բայց յօդուտ նորա յանձն առաւ զայս բաժանումն : Ճշմարիտ մայրենի դուժն անձնասէր չէ : Ապա պարտ է քեզ , հանճարեղ Մաքրիկ , լինել անձնուրաց և խոհական , և մանաւանդ աւելի դուժ և ակնածութիւն ցուցնել մօրդ , որոյ սիրան հիմա սրչափ ցաւած է , որպէս զի քեւ մխիթարուի : Մինչեւ

ցարդ նա զքեզ կը մխիթարէր , կը գգուէր ,
 և որչափ . արդ դու նմա պարտիս ընել այդ
 բաները : Կը տեսնես , դուստր իմ , ինչ մեծ
 վստահութիւն ունիմ ի քեզ , որ կը համար-
 ձակիմ մայրդ քու խնամոցդ յանձնել :

Մոռնալու չես նաեւ որ այս բաժանման
 ժամանակ պիտի ունենաք , դու և մայրդ ,
 երբեմն երբեմն զուարթ և մխիթարական
 օրեր : Սեպուհ պիտի գայ տեսնել զձեզ ա-
 միսն երկու անգամ . խորհէ , ինչ ուրախու-
 թիւն վասն քո բաղուկ առ բաղուկ ճեմել
 պարտէզը կամ վերի պատշգամին վրայ , եր-
 բեմն եւս դուքսը , ծովեզրը , փոքրիկ սիրուն
 ուսանողի մը հետ գեղեցիկ նշանազգեստիւ ,
 մայրդ առջեւէն , սպասաւորներն ետեւէն :
 Բայց և այնպէս սիւսիւրու համար զքեզ տես
 ինչ բաներ խորհեցայ , Մաքրիկ : Կը զրկեմ
 քեզ այսօր երկաթուղեաւ , ինչպէս ըսի , արկ-
 դիկ մի լի այնպիսի բաներով որ , կարծեմ ,
 յարմար են ճաշակիդ : Նախ սիրուն փոքրիկ
 պարեգօս մի վարդագոյն զոր Մարգարիտ
 ձեւեց քու վերջին կաղապարիդ վրայ և կա-
 րեց . և գիտես որ Մարգարիտ ձեւի և կարի
 կողմանէ առաջին է : Երկրորդ՝ սեաւ երեսո-
 սէ կարի տուփ մի , ուր պիտի գտնես ինչ որ
 հարկաւոր է ժիր աղլկան մի իբրեւ զքեզ ,
 մասնոց , մկրատ , կոճկիչ , և որ ի կարգին ,
 բոլորը գեղեցիկ փայլուն պողովատէ : Ասոնք

արկղին մէջ անշարժ պահելու համար , հաւդ
 որ միշտ զքեզ կը խորհի՝ բոլոր այս բանե-
 ըուն տակը , վրան , քովերը դրաւ մաքուր
 բարակ թուղթերու մէջ պատեալ շաքարե-
 ղէններ : Արկղը բանալով պիտի գտնես ի նմա
 այն սպիտակ թուղթէ ծրարներուն մէջտեղ
 աստ անդ գեղին նարինջ և կարմիր խնձոր :
 Բոլոր այս բաները կը զրկենք մեր սիրելի Մա-
 քրիկան , քանզի գիտեսք թէ Մաքրիկ բարի
 է և մտավարժ , կ'ուզենք որ մեր այս ընծայն
 փոխարէն ըլլայ սիրոյ և յարգանաց զոր Մաք-
 րիկ կը ցուցնէ միշտ իւր ծերունի հաւուն և
 սիրելի հանւոյն :

Սիրելի հանիդ

Ա. Ա.

(Թուակն)

69. Առ քեռորդի որ ծանր դրամական կորուստ ըրած է :

Սիրելի .

Մայրդ կ'իմացունէ ինձ թէ մեծ վարան-
 ման և անձկութեան մէջ ես Ա. Ա. տան մնան-
 կութեան պատճառաւ : Այս պատահար ,
 կ'ըսէ մայրդ , այնպէս ծանր վնաս հասոյց ըս-
 տացուածոցդ և ապագայիդ , մինչեւ խորհել
 քեզ թէ , յետ կրելոյ այսպիսի հարուած ,
 սթափել այլ ևս անհնար է քեզ : Կը փափա-
 քէի , եթէ մարթ էր , թուչելով գալ ցաւակ-
 ցութիւնս յայտնել քեզ , և հասկցունել քեզ :

Կարգով յարկի վրայ
 7

անձամբ թէ վարկդ և առեւտրոյ մէջ պատիւդ բնաւ չի խախտիր այնու արկածիւ . կըրնաս միշտ ժրութեամբ , խնայութեամբ և ուղղութեամբ շահել քեզ զայլոց վտահութիւն և օգնութիւն : Քաջայերուէ , սիրելի , և պիտի տեսնես որ շիտակ մարդուն կը հասնի 'նպաստ' երբ և ուստի չէր յուսար : Ողջ լեր . կը յուսամ տեսնել զքեզ ի մօտոյ և խորհել ի միասին ինչ որ արժան է :

Մօրեղբայրդ

(Թուակն)

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ Ե.

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԿԱՄԱԿԵՆՐ

—

Դ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Շնորհակալութեան նամակի մէջ առ մեզ մատուցեալ ծառայութեան կամ ընկալեալ երախտեաց կամ շնորհաց փոխարէն կը յայտնենք շնորհակալութիւն : Այս տեսակ նամակներու մէջ կրնանք ըսել թէ մեծ պարտականութեան ներքեւ ենք այս ինչ շնորհաց կամ բարեաց աղագաւ , և թէ պատրաստ ենք ցուցնել զմեր շնորհակալութիւն , եթէ ծառայութիւն մը մատուցանելու առիթ պատահի : Բայց պէտք չէ ըսել թէ ընկալեալ բարեաց փոխարէնը կ'ուզենք հատուցանել , ապա թէ ոչ կրնայ հասկցուիլ թէ պարտականութեան տակ ընկճած կը համարինք զմեզ , և թէ կ'ուզենք զայս խորհուրդը նետել մեր վրայէն իբրև բեռ :

70. Երախտեաց համար շնորհակալութիւն :

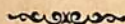
Տէր .

Շնորհակալութիւնն արդարեւ մարդկա-
 յին սրտին գեղեցիկ արդիւնքն է , և հրէշ է
 ըստ իս ոչ այն մարդ միայն որ փոխանակ ե-
 րախտեաց ապախտիս կը հատուցանէ , այլեւ
 այն որ զինք պարտական ճանչնալ չուզեր իւր
 բարերարին : Յետ ընդունելոյ ձեռնէ զայս մեծ
 երախտիս , բարերար տէր , ապերախտ գըտ-
 նուելու խորհուրդը բոլորովին հեռի է յինէն .
 կը վախնամ մանաւանդ թէ գուցէ երբէք
 ըստ արժանւոյն չկարենամ յայտնել շնորհա-
 կալութիւնս , թէպէտ գիտեմ թէ զձեզ բա-
 րերարելու մղողն ձեր սիրտին բարութիւնն
 է մանաւանդ քան գոյզն փոխարէն անգամ
 ընդունելու ակնկալութիւն : Զիարդ և իցէ ,
 չեմ կարծեր թէ շնորհակալու սրտի ապա-
 ցոյցը կը մերժէք ընդունել , այնպիսի անձէ
 մանաւանդ որ երջանկութիւն և մեծ ուրա-
 խութիւն կը համարի անձին լինել բոլորու-
 վին ձերը : Այսու ոգւով գրելով նամակս ,
 կը յուսամ , տէր , թէ պիտի հաճիք առիթ
 տալ ինձ արդեամբ ցուցնել խոնարհ հպատա-
 կութիւնս և ձեզ ծառայելու եռանդս :

Խորին յարգանք կը խոստովանիմ զիս , տէր ,
 Հաւատարիմ ծառայ ձեր

(Թոմաս)

Ա. Ա.

71. Պաշտօնի հասնող մը առ այն որոյ միջնորդութեամբ
 հասած է յայն պաշտօն :

Տէր .

Ընդհանրապէս կ'ըսուի թէ ամէն մարդ
 մասնաւոր ձրիւք կամ առաքինութեամբ կու
 դայ յաշխարհ : Եթէ ճշմարիտ է այս , պար-
 տիմ ըսել թէ բնութենէ ձեզ արուած ձրից
 մին , թերեւս գլխաւորն և անշուշտ գեղեց-
 կագոյնն , է բարերարելու առաքինութիւնը :
 Ձեր այս առաքինութիւնը ճանչնալու և հըռ-
 չակելու համար այլոց վկայութեան կարօտ
 չեմ . առաջին վկայն ես եմ : Բաղմապատիկ
 երախտեաց համար զորս ձեռնէ ընդունած եմ՝
 ըստ բաւականին շնորհակալ ըլլալու դեռ ա-
 ռիթ ունեցած չեմ , և ահա նորէն պարտա-
 կան ըրիք զիս , տէր , ձեր հզօր միջնորդու-
 թեամբ զիս (այս իսչ) պաշտօնի հասցնելով :
 Այս շնորհաց համար պարտականութիւնս կըր-
 կին է . նախ երախտագէտ ըլլալ ձեզ , և երկ-
 րորդ՝ այնպիսի հաւատարմութեամբ կատա-
 րել պաշտօնիս պարտքը , որ պատճառ չտամ
 ձեզ ամաչել , և խորհել թէ անարժանի
 համար և ընդունայն արկիք ի կիր ձեր ազ-
 դեցութիւնը : կը խոստովանիմ , տէր , որ ձեր
 միջնորդութիւնն ինձ վայելել տուողը ոչ իմ
 արժանաւորութիւնս է , այլ այն ձրի բարերա-

րութիւն զոր, չեմ գիտեր ինչ տեսնելով յիս, առատօրէն կը մատուցանէք: Բայց վըտտահ լերուք, տէր, որ կորդ երկիր չսերմանեցիք. այս սիրտն ուր ձեր բարերարութեան սերմանք ինկան՝ պիտի տայ միշտ, վտտահ եմ յԱստուած, երախտագիտութեան անթառամ ծաղիկներ:

Հաճեցէք ընդունել, տէր, խորին մեծարանօք հանդերձ սէր և հպատակութիւն յինէն որ եմ

Խոնարհ ծառայ ձեր

(Թուական)

Ա. Ա.

72. Առ բարեկամ որ որ փոխ տուած է նամակը գորողն:

Տէր.

Հաճելով փոխ տալ ինձ զգումարն որուն պէտս ունէի՝ այնպիսի մեծ շնորհք ըրիք ինձ որ պիտի չմոռնամ երբէք: Վեհանձնութիւնը ձեր բնիկ առաքինութիւնն է, և այս է որ սիրելի ըրած է զձեզ ձեր բոլոր ծանօթներուն: Որովհետեւ ձեր շնորհիւ կարող եղայ առանց մեծ դժուարութեան գործերուս մէջ յաջողութիւն գտնել, կը խնդրեմ լինել վտտահ յերախտագիտութիւն իմ, և ամենեւին չդանդաղել, երբ կը կարծէք թէ կրնամ ծառայութիւն մը մատուցանել ձեզ,

հրամայել ինձ ինչ որ պարտիմ ընել: Այսուհետեւ վասն իմ չկայ այնպէս մեծ ուրախութիւն, ինչպէս պատեհութիւն ունենալ ցուցնել ձեզ արդեամբ շնորհակալութիւնս:

Խորին յարգանօք եմ, տէր,

Խոնարհ և հաւատարիմ ծառայ ձեր

(Թուական)

Ա. Ա.

73. Շնորհակալութեան նամակ հանդերձ ընծայիս առ թիշկ որ:

Տէր.

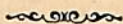
Խոնամքը և սէրը որով զիս դարմանեցիք ի վերջին հիւանդութեանս՝ արժանի են խորին շնորհակալութեան և անմոռաց յիշման: Ձեր բարերարութեան փոխարէն ընել անհնար է, քանզի ինչպէս որ քան զկեանս պատուական բան չկայ. նոյնպէս չկայ հատուցումն որ կարենայ հաւասարել մեր կեանքը մեզ գրեթէ նորէն պարգեւողին երախտեաց: Կը խոստովանիմ, տէր, որ ձեր ազատեալն եմ. դուք զիս ձեր ճարտարութեամբ և արթուն զգուշութեամբ որպէս թէ ձեռքէս բռնելով ի բաց տարիք մահուան վհէն, որոյ բերանը հասած, և դահավէժ ըլլալէ մազիւ չափ հեռի էի: Այս մեծ երախտեաց համար ինչ որ ըրի ձեզ՝ ոչինչ էր, և ինչ որ ընեմ՝ ոչինչ պիտի ըլլայ: Բայց և այնպէս երախտա-

գիտութիւնն ստիպեց զիս ձեզ դոյզն ընծայ ընել իբրեւ յիշատակ : Յետ երկար խորհելոյ , որոշեցի նուէր ընել ձեզ արկղ մի լի վիրաբուժական գործեօք զորս պատրաստել տուի միում երեւելի արուեստագիտաց Բարիզու : Կը յուսամ , տէր , որ հաճութեամբ կ'ընդունիք ընծայս , և կը յիշէք զիս իբրև ձեր հաւատարիմ բարեկամը որ միշտ կը խոստովանի զանձն երախտապարտ ձեզ :

Բարեկամ ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

74. Կնքահայր ոմն առ սան խր որ անոր անուան դարձը շնորհաւորած է :

Սիրելի Միհրան .

Ուրախութեամբ լսեցի որ երէկ տուն գաւ լով շքեղ փունջ մը բերած և մաղթած ես ան նուանս տօնը : Շնորհակալ եմ որ կը յիշես զիս . կը ցաւիմ սակայն որ չտեսայ զքեզ , մանաւանդ որ քեզ ընծայ ընելու համար գունաւոր պատկերներով զարդարուած Եսովպոս մը պատրաստած էի , միանգամայն այն նշանաւոր խաղալիկը զոր շատ կը սիրես , այն է « մոգական լապտեր » կոչուած արկղ մը , ուր աշխարհիս հինգ մասերուն հետաքրքրական տեղերը կը ցուցուին : Կը յուսամ սակայն որ բարի մայրդ առաջիկայ կիրակի օր կը բերէ

զքեզ գիւղ . քանզի անուանս տարեդարձը կատարուած պիտի չհամարիմ մինչեւ որ համբուրեմ զքեզ և յայտնեմ անձամբ շնորհակալութիւնս այն գեղեցիկ շնորհաւորութեան և չքնաղ փունջին համար զորս սիրով ընկալայ իբրեւ քու կողմէդ ինձ մատուցուած սիրուն նուէր :

Կիրակի առաւօտ կը սպասեմ զձեզ կանուխ . արդէն պատրաստութիւն տեսած եմ քուռակներով մեծ անտառն երթալ զբօսնուլ , և երեկոյին ուրիշ ուրախութիւն պիտի ունենանք : Տուր ողջոյն յինէն սիրելի մօրդ և երկու սիրուն քերցդ նուարդայ և Նազկան : Մնաս բարեաւ , անձկալիդ Միհրան . կիրակին յիշէ , բայց կը խնդրեմ որ կանուխ ձամբայ ելլէք :

Կնքահայր քո

(Թուակն)

Ա. Ա.

75. Ոմն առ ըսկեր խր վասն ընծայի նորա .

Սիրելի բարեկամ .

Շնորհակալ եմ քեզ ի սրտէ , որ ի ճանապարհորդութեանդ անգամ յեղերս Պոնտոսի յիշեցիր զիս : Խեցեմութք և ծովային տունկերն զորս զրկեցիր ինձ՝ սքանչելի են , և պատուական զարդ եղան փոքրիկ թանգարանիս , ուր դրի զնոսա չքնաղ իրաց հետ

զորս այլեւայլ տեղերէ հաւաքած եմ: Երբ ձեր պատուական ընծայն ընկալայ, հայրս որ եռանդ ֆիոսէ հոս հասաւ՝ քեզ զրկելու համար կը կապէր առասանօք ծրար մի զոր երկուշաբթի կ'ընդունիս: Ծրարին մէջ պիտի գտնես քանի մը տուփ շաքարեղէն և բանդակ (բէշէ) քեզ և մօրդ համար: Ասոնք բերած էր հայրս ֆիոսէ իբրեւ այն երկրին արդիւնքը, և շատ ուրախ է որ ձեզ կը զըրկէ: Ի վերջ կոյս ամոյս կը սպասենք զձեզ հոս: Բաւական բերկրութիւն պիտի ըլլայ ինձ տեսնել զքեզ և խօսել մեր հին դպրոցական կենաց վրայ:

Մատու զողջոյնս սիրելի մօրդ, և մի ուշանաք:

Մտերիմ ընկեր քո

(Թուակն)

Ա. Ա.

76. Պատանի ոմն առ մօրաքոյր իւր:

Սիրելի մօրաքոյր.

Տիրանայ ձեռօք զրկած էիր ինձ կողով մի լի բալիւք, հաղարջիւք, ծիրանօք և ուրիշ պէսպէս համեղ մրդօք: Իսկ և իսկ բաժնեցի զնոսա ինչպէս կը պատուիրէիր, այսինքն տալ մանուկ ընկերացս, և ապա նստայ գըրել քեզ: Շնորհակալ եմ որ յիշեցիր զիս՝ զրկելով ինձ այնպիսի համեղ բաներ: Արդա-

րեւ, սիրելի մօրաքոյր, ի վեր քան զարժանաւորութիւն իմ ազնիւ և ներող ես առ իս, քանզի պայմանդ այս էր, պարտիղիդ պտուղներէն զրկել ինձ նուէր, եթէ յեռամենայ քննութեան դպրոցիս առնուի զառաջին մըրցանակն, բայց հաղիւ կրցայ երրորդ մրցանակին հասնել, թէպէտ շատ աշխատեցայ. ապա քու կողմանէդ մեծ շնորհք է զրկել ինձ այդպիսի ակորժահամ ընծաներ, որոց ամենեւին չէի սպասեր:

Այս մեծանձնութիւնդ, սիրելի մօրաքոյր, գիտեմ կը պահանջէ յինէն փոխարէն ջանք և յառաջադիմութիւն. ուստի կը խոստանամ կրկնել փոյթս ի հատուցումս պարտուցս որ առ քեզ:

Մնաս բարեաւ, սիրելի մօրաքոյր, կիրակի կը տեսնենք զիրար, կը յուսամ:

Հնազանդ քեռորդիդ

(Թուակն)

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ Զ.

ՆԵՐՈՒՄ ԽՆԴՐԵԼՈՒ ԿԱՄ ԶՔՄԵՂՈՒԹԵԱՆ
ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Այս տեսակ նամակներ կը գրուին, երբ գրողն արդարեւ յանցաւոր է կամ յանիրաւի յանցաւոր կարծուած: Այս տեսակին կը վերաբերին նաեւ այն նամակներ որովք ներում կը խնդրուի, երբ խոստում մի կատարել անհնարին կըլլայ իրաւացի պատճառաւ:

Ներում խնդրելու նամակաց մէջ գրողն պարտի զգուշանալ որ իբր թէ բռնադատեալ չերեւի. և պարտի ցուցնել թէ պատրաստ է հատուցում ընել անիրաւութեան, և թէ կը բաղձայ որ բարեկամութիւնը նորոգուի:

Այս տեսակ նամակներու մէջ սովորութիւն է, յետ խոստովանելոյ զյանցանս, դիմել վշտացելոյն ներողութեան, երբեմն նաեւ մեղադրել զանձն:

Ներում կը խնդրուի նաեւ շատ անգամ, երբ նամակ կամ նամակի պատասխան կ'ուշանայ: Բայց այս պատճառաւ խնդրուելու ներումը յանցանաց համար խնդրուած ներման պէս խոնարհական ըլլալու չէ: Բաւական

է ըսել թէ ինչ պատճառաւ յապաղուեցաւ, և ցաւ յայտնել յայն սակա. և եթէ լոկ առ անհողութեան եղած է, պէտք է անհողութիւնը կամ պղերգութիւնը խոստովանել, և խոստանալ լինել առյապազ զգուշագոյն:

77. Պատանի ոմն իւր հաւէն ներում կը խնդրէ անոր հետ յանդգնաբար վարուելուն համար:

Սիրելի հաւս.

Ութ օր ետքը կը տեսնեմ զձեզ, բայց չեմ ուզեր որ այս ութ օրուան մէջ տգէտ մնաք թէ սրչափ զեղջ և ապաշաւ է ինձ որ երեկ այնպէս յամառութեամբ և լրբաբար վարուեցայ ընդ ձեզ: Ի դարձին մեր ի տուն, մայրս խմացուց թէ ինչ մեծ յանցանք էր ինձ այնպէս թերի գտնուել յակնածութեան և ի հընազանդութեան առ ձեզ: Կը տեսնեմ, սիրելի հաւս, որ շատ անիրաւ եմ, և չափազանց պիտի ըլլար վիշտս, եթէ առանց ներում խնդրելու մնայի: Բոլոր վստահութիւնըս ձեր ներողութեան և սովորական բարութեան վրայ է: Ուստի ներում կը խնդրեմ ձեռնէ, սիրելի հաւս, լրբութեան և խեղճութեանս համար, և կ'աղաչեմ որ մօրաքեռս միջոցաւ որ այս թուղթը պիտի տայ ձեզ իմացունէք ինձ թէ կ'ուզէք ընդունել զղլումըս և ներել ձեր հէք թողին: Հաւատացէք,

բարի հաւս , որ այսուհետեւ պիտի ջանամ մնացնել ձեզ այն ցասման և ստահակութեան շարժումը՝ որոյ վասն ակնկոր եմ առաջի ձեր :

Կիրակի , ինչպէս կը յուսամ , պիտի փութամ դալ համբուրել զաջ ձեր , և լսել ձեր բերնէն թէ ներած էք ձեր թոռին , որ մեծարանօք և խոնարհութեամբ կը խնդրէ ձեր օրհնութիւն :

Խոնարհ թոռն ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

78. Աշակերտ ոմն ներում կը խնդրէ վարժապետէն զոր անարգած է :

Տէր .

Հաճեցէք որ ներում խնդրեմ ձեռնէ այն սրտնեղութեան համար որով յանցաւոր գրտնուեցայ առ ձեզ երէկ , մինչ արդարեւ հայրական և արդար խրատներ կու տայիք ինձ : Որչափ կը խորհիմ որ այնպէս յանարժանս վարուեցայ իբրեւ զձեզ մեծարոյ անձի հետ , այնչափ ամօթ կը պաշարէ զիս , և կը նստիմ կոր ի դլուխ : Գիտեմ որ այս անձկութենէ պիտի չազատիմ , բայց եթէ դիմելով ձեր ներողութեան և բարութեան որոց ապացոյցը շատ անգամ տուած էք ինձ : կը խընդրեմ ուրեմն , տէր , եղբօրս միջոցաւ որ այս թուղթը պիտի տայ ձեզ՝ իմացնէք ինձ թէ

կը հաճիք շնորհել ներումը զոր կը խնդրեմ այսօր ձեռնէ , և ընդունել խոստումս այսուհետեւ ջանալոյ լինել արժանի ներողութեան ձերում :

Հաւատարիմ աշակերտ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

79. Փոխ առնուած գիրքը ետ դարձնելու ակամայ յապաղող մը ներում կը խնդրէ իւր բարեկամէն :

Սիրելի Մուրէն .

Շատ զարմացայ , նա մանաւանդ նեղացայ յոյժ , երբ գիւղէն դառնալով գտայ դրասեղանիս վրայ փոքրիկ նամակդ , որով կը խնդրես աշխարհագրութեան բառարանը և ազլասը զորս քանի մը օրուան համար միայն փոխ առած էի քեռնէ : Երբ ծովու բաղնիք պիտի երթայի , այն երկու գիրքը ծրարելով և կապելով յանձնեցի ընկերիս Աշոտոյ , և աղաչեցի իսկոյն զրկել զնոսա առ քեզ : Աշոտ , առ որ դացի հարցունել՝ երբ առի նամակդ , հանդարտութեամբ պատասխանեց թէ խորհելով որ պարապոյ ամիսն զբօսանաց ժամանակ է և ոչ ընթերցման , լաւ համարեցաւ չզրկել քեզ յիշեալ գրեանը , և թէ այսու կարծեց ծառայութիւն մատուցանել՝ առիթ չտալով քեզ որ կարդալու դբաղելով ետ մնաս զբօսանքէ : Մեծապէս մեղադրեցի զիս , սի-

բելիդ Սուրէն , որ այսպիսի գործ մը յանձնեցի մեր յոյլ և թոյլ Աշոտոյ , որ աշխարհ իրեն նման կը կարծէ : Զիարդ և իցէ , իսկ և իսկ առի գրոց ծրարը որ կը կենար այնպէս ինչպէս պահած էի , առանց շատ յանդիմանելու մեր մտացի բարեկամը որ ըստ իւր մտաց ծառայութիւն մը ըրած կը կարծէր :

Շատ կը ցաւիմ , սիրելի , այս սխալման վերայ , և կը խնդրեմ որ ներես , քանզի գիտեմ թէ իրաւամբ պիտի մեղադրես զիս որ այնպիսի ուշիմ և խոհեմ գործակալ մի ընտրեցի :

Հաւատարիմ բարեկամ . քո

(Թուակն)

Ա . Ա .

80. Երեւելի պաշտպանի մը նամակ գրել ուշացող մը ներում կը խնդրէ :

Տէր .

Երկայն ատեն է որ դրած չեմ ձեզ , և եթէ ձեր ներող բնութիւնը չգիտնայի , կարծեմ պիտի չհամարձակէի յիշեցնել զիս ձեզբայց խիղճս , մանաւանդ թէ սիրտս , այնպէս դառն կերպով կը ստգտանէ զիս իբրեւ անհոգ յանցաւոր , որ ահա կ'իշխեմ ըսել ձեզ թէ երբէք չգաղարեցայ խորհել ձեր վրայ , և պահել ի մտի զերախտիս ձեր առ իս , մինչ կարօտ էի ձեռնտուութեան :

Ներեցէք ինձ ուրեմն , տէր , կ'աղաչեմ ,

զայս լռութիւն զոր աւելի կանուխ կամէի լուծել , և հաւատացէք որ ձեր անթիւ բարեաց համար առ իս՝ միշտ միեւնոյն շնորհակալութիւնն ունիմ ի սրտիս , և միեւնոյն սէրը՝ ձեր անդուլ խնամոց և հայրական գթոյն համար վասն իմ : Հաճեցէք ուրեմն , տէր , երկտող գրուած թռուցանել առ իս որմէ հասկընամ թէ դատապարտած չէք զիս առանց հարցափորձի , և թէ տակաւին արժանի կը համարիք զիս ձեր պաշտպանութեան : Գիտէք որ ըստ կարի ջանացած եմ ձեզ յիս զձեր յարգան և չթողուլ զձեզ ամօթով :

Տարի մը առաջ ո՛չ ապաքէն ձեր միջնորդութեամբ մտայ Եւրոպական Թուրքիոյ երկաթուղեաց գրադրութեան դիւանն իբրև քարտուղար . նոյնպէս ի շնորհս ձեր էր որ դիւանին տնօրէնը լինելով գոհ յինէն՝ յաւել ամսական վարձս այնչափ՝ որչափ հազիւ կրնայի աւկընկալել յետ չորեքամեայ ծառայութեան : Հիմայ առաջին քարտուղար եմ , և ամսական վարձս եղաւ 3,500 Փրանք : Ահաւասիկ , տէր , յաջող գործ մը զոր ձեր միջնորդութեամբ ընդունած կը համարիմ : Հաճեցէք ուրեմն ընդունել միւսանգամ շնորհակալութիւնս , և ծաներուք զիս

Ձեր հնազանդ և երախտապարտ ծառայն

(Թուակն)

Ա . Ա .

81. Վշտացեալ բարեկամներէ ներում խնդրելու նամակ :

Տիկին .

Երբ երէկ երեկոյին եկայ հրաժարական ողջոյնս տալ ձեզ : ձեր ընդունելութիւնը շատ ցուրտ թուեցաւ ինձ , ուր յառաջ այնչափ ջերմութեամբ և զուարթութեամբ կ'ընդունէիք զիս , մինչեւ սքանչանալ ինձ : Երկար խորհեցայ և տակաւին կը խորհիմ , տիկին , թէ ինչ պատճառ կրնար ունենալ այս յանկարծ փոփոխութիւն որ մեծ կսկիծ տուաւ ինձ . ինձ՝ որ այսչափ տարիներէ հետէ այնպէս հաւատարիմ գտնուած եմ ձեր պատուական գերդաստանին :

Եթէ արդարեւ ձեր յաչաց ելայ դժբաղդաբար , գէթ հաճեցէք , տիկին , կ'ազաչեմ , իմացունել ինձ յանցանքս և բերել զիս յուղղութիւն : Մի վարանիք պարզ ըսել ինձ ամէն բան . ամօթով և խոնարհութեամբ պիտի լսեմ յանցանքս : Յետ երկար խորհելոյ սակաւ ինչ դուշակեցի այն ցաւայի ցըրտութեան պատճառը , և , եթէ կարծիքս ուղիղ է , հաւատացէք , տիկին , որ ահամայ և առ տկարութեան յանցեայ : Կը թուի ինձ թէ կարի ջերմութեամբ խօսեցայ ի վերջին վիճաբանութեան ձեր մեծարոյ հօր հետ , և այնպէս յամառութեամբ վիճեցի , որ այն-

պիտի պատկառելի ծերունոյ մը վայելուչ ակնածութեան սահմանն անցաւ :

Եթէ այս է ձեր վշտանալուն պատճառը , կը խնդրեմ , իմացուցէք ինձ . անտարակոյս պիտի դամ անձամբ ներումն խնդրել յազնիւ ծերունոյն , թէեւ գիտնամ թէ ձեր բարեկամութիւնը նորէն ստանալու բախտը պիտի չունենամ յաւիտեան : Հաւատացէք որ , եթէ կորուսանեմ իսպառ ձեր գերդաստանին բարեկամութիւնը , ձեր գերդաստանին՝ զոր կը սիրեմ և կը պատուեմ , յարգանքս պիտի չպակսի մաղիւ չափ :

Հաճեցէք , տիկին , ընդունել մեծարանքս :
Խոնարհ ծառայ ձեր

(Թուական)

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ Է.

ԽՆԴՐՈՒԱԾՈՅ, ՊԱՀԱՆՋՄԱՆ, ՅԱՆՁՆԱՌՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ՄԵՐԺՄԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ն

Խնդրուածոյ նամակի գլխաւոր յատկու-
թիւնն է համեստութիւն : Ոչ ամբարտաւա-
նութեամբ պարտ է պահանջել, և ոչ նուաստ
կերպով աղաչել : Դարձեալ չէ պարտ գրողին
զիւր արժանաւորութիւն յառաջ բերել, որ-
պէս թէ վարձատրութիւն և իրաւունք կը
պահանջէ, դուցէ փոխանակ շահելու զայրա-
ցունէ այն անձին սիրտն առ որ կ'ուղղէ զիւր
խնդրուած :

Պահանջման նամակ մի կարէ լինել հրամայա-
կան, նաեւ յանդիմանական : Եթէ անիրա-
ւութիւնը չարակամութեամբ եղած չէ, այլ
սխալմամբ կամ յանդէտս, պահանջումը պար-
տի լինել մեղմ և չափաւոր, դիմելով արդա-
րասիրութեան անձին որմէ իրաւունք կամ
փոխարինութիւն կը պահանջուի : Նոյն մեղ-
մութիւնը և զգօնութիւն կը պահանջուի,
երբ ստորակարգեալէ մը կը գանդատինք առ
գլխաւոր նորա : Համառօտիւ, խոհականու-
թիւն և պարագաներու ուշադրութիւն քան
որեւիցէ կանոն աւելի են :

Յանձնառութեան նամակով մէկուն ծառայու-
թիւն մը ընել կ'առաջարկենք՝ յառաջ քան
զինդրել նորա մենէ : Այսպիսի նամակներ
պարտին վեհանձնութեամբ գրուիլ, առանց
ամչցնելու անձը որում կ'առաջարկենք մեր
ծառայութիւնը : Զգուշանալի է այնպէս չե-
րեւցնել որպէս թէ նա առ որ կ'առաջարկենք
մեր ծառայութիւնը՝ մնացած է անօգնական,
և քան զմեզ այլ ապաւէն չունի : Վերջապէս
չնորհքը զոր ընել կ'ուզենք՝ առաջարկելու
ենք իբր ծառայութիւն և ոչ իբր ողորմու-
թիւն : միով բանիւ պարտինք թեթեւ ցու-
ցընել մեր ծառայութեան յարգը, եթէ մեր
գիտաւորութիւնը ճշմարտիւ բարեկամութիւն
ընել է, ապա թէ ոչ մեր գիմացինը կը ստի-
պենք մերժել մեր առաջարկութիւնը :

Խնդրուածոյ և յանձնառութեան նամակ-
ներու երկու կերպով կրնայ պատասխան
տրուիլ, ընդունելով կամ մերժելով : Եթէ
խնդրուած է զոր կ'ընդունիս՝ ցոյց թէ որ-
չափ ուրախ ես որ հաճութիւն կամ ծառա-
յութիւն կ'ընես բարեկամիդ : Իսկ եթէ զոր
կ'ընդունիս՝ առաջարկութիւն է, յայտնէ չնոր-
հակալութիւնդ թէ առաջարկուած ծառայու-
թեան, և թէ առաջարկութեան եղանակին
համար : Իսկ եթէ կը մերժես, նայէ որ մեր-
ժումդ վիրաւորիչ և կամ վշտացուցիչ չըլայ :

82. Ոմն կը յանձնէ բարեկամի մը խնամոց զիւր որդին
որ Բարիզ կ'երթայ ուսման համար :

Տէր .

Թէպէտ մեր յարաբերութիւնն առեւտրա-
կան է , չեմ կարծեր թէ տասնամեայ մտե-
րիմ թղթակցութեան սահմանէն դուրս կ'ել-
նեմ , եթէ խնդրեմ ձեռնէ ծառայութիւն մը
որ մեր սովորական գործերէն տարբեր է , և
բոլորովին անձնական է :

Որդիս յետ ութ աւուր ճամբայ պիտի
ելլէ Բարիզ երթալ անտառագիտութեան
ուսման վերջին քննութիւնը կատարելու :
Վստահ եմ որդւոյս զգօնութեան և զգաս-
տութեան , թէպէտ դեռ ութեւտասնամեայ
է : Բայց ես պատանւոյ մը Բարիզ բնակելէն
կը կասկածիմ , մանաւանդ որ որդիս Գալուստ
պիտի ստիպուի հոն կենցաղավարիլ իրեն հա-
սակակից պատանեաց հետ որոց մեծ մասը
ցոյի և անառակ են : Այս պատճառաւ անոր
կարճ բնակութիւնն անգամ ի Բարիզ մեծ
անձկութիւն է ինձ :

Արդեօք չեմ կրնար , տէր , ձեր մարդա-
սիրութենէն յուսալ որ այս պատանին ձեր
քով ընդունիք , և ձեր խմաստուն խրատ-
ներով զգուշացնէք զնա վտանգներէ որ այս
կարճ միջոցին կարեն պատահել նմա այնպի-

սի ազատ և զեղծ մայրաքաղաքի մէջ , մա-
նաւանդ որ մեր պատանին դեռ անփորձ և
դիւրահաւան է , և չունի ամենեւին խորա-
գիտութիւն :

Հաճեցէք ուրեմն , տէր , իմացունել որդ-
ւոյս թէ ինչպէս պարտի վարուիլ . և եթէ չէք
կարող ընդունել զնա ի տուն ձեր , գէթ յար-
մար պանդոկ մը դնել , և ծախուց համար
հարկաւոր դրամը չափով տալ նմա : Գիտեմ
որ Գալուստ հլութեամբ պիտի անսայ ձեզ :

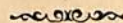
Հիմա կը մնայ ինձ ներումն խնդրել ձեռնէ
այս համարձակութեան համար , որ թերեւս
մեղադրելի թուի ձեզ . բայց դուք եւս ,
տէր , հայր էք , և կրնաք հասկնալ հօր մը
գորովական հոգը և երկիւղ նորահաս որդ-
ւոյ մը համար որ կրնամ ըսել թէ տակաւին
անարատ է :

Եթէ խնդրուածս ընդունելի է ձեզ և յա-
ջող պատասխան կ'ընդունիմ , իսկոյն կը ծա-
նուցանեմ ձեզ հեռագրով պատանւոյն մեկ-
նելու և հոն հասնելու օրը և ժամը : Հաճե-
ցէք ընդունել , տէր , սիրոյ ողջոյնս , և հա-
մարեցէք զիս

Ձեր հաւատարիմ բարեկամը

(Թուակն)

Ա. Ա.

83. Գասատուէ մը կը խնդրուի դաս տալ պատանւոյ ու մեր ի տան :

Տէր .

Սէրն և խնամք զոր կը ցուցնէիք միշտ որդւոյս մինչ ձեր աշակերտն էր՝ համարձակութիւն կու տան ինձ աղաչել զձեզ որ տուն դալով յառաջ տանիք ձեր դասատուութիւն որմէ կը յուսամ թէ մեծ օգուտ պիտի քաղէ տղան : Գիտէք , տէր , որ Երուանդիս առուղլութիւնը , թէպէտ բոլորովին դէշ չէ , չի տար նմա թոյլ այլ եւս վարժարանը մնալ : Ըստ խորհրդոյ բժշկին ստիպուեցայ տղան դպրոցէն առնուլ տուն , լաւ համարելով հեռացունել զնա առ ժամանակ մի դպրոցական հրահանգէ : Բայց կը տեսնեմ որ անոր տկարութիւնն այնչափ չէ մինչեւ չկրնալ աշխատել գէթ ի տան :

Կը յուսամ , տէր , թէ պիտի հաճիք ձեր պարապոյ ժամերէն ժամ մի կամ երկու գողանալով տալ որդւոյս կրթութեան : Պատանեակն , ինչպէս կը տեսնեմ , ունի պէտտաշխատելոյ , որ անցեալ աշխատութեան արդիւնքը կորուսանելով իսպառ ձեռնունայն չելլէ :

Հաճեցէք իմացունել ինձ թէ շաբթուան որ օրը և որ ժամ կրնաք դալ տուն առանձին դաս տալ Երուանդիս որ արդէն մեծ ու-

րախութիւն ունի խորհելով թէ նորէն իւր պատուական ուսուցչին խնամքը պիտի վայելէ :

Ընդունեցէք , տէր , առ ձեզ երախտագէտ հօր մը և որդւոյ անկեղծ շնորհակալութիւնը :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թոսակն)

Ա. Ա.

84. Պաշտօնատար ոմն ընկերութեան մը անօրէնէն կը խնդրէ մի ամսական կանխիկ :

Տէր .

Մարդասիրութիւնը որով սովոր էք ընդունել զառ ձեզ ուղղեալ աղաչանս՝ կը յուսացնէ զիս թէ նաեւ իմ աղերս լսելի լինելոց է ձեզ :

Հայրս որ , ինչպէս գիտէք , դոյզն թոշակաւ հրաժարած է զինսուորական ծառայութենէ՝ կը գրէ ինձ օգնել նմա այժմու դրժուարութեան մէջ մօրս ծանր և երկար հիւանդութեան պատճառաւ : Որովհետեւ ծախքը զոր ըրած է ցարդ այս պատճառաւ՝ քան զթեթեւ թոշակն շատ աւելի է , և անհնարին նեղութեան մէջ կը գտնուի :

Կրնամ արդեօք համարձակել , տէր անօրէն , աղաչել զձեզ հրաման տալ դանձապե-

տին հատուցանել ինձ կանխիկ հարիւր յիսուսն Ֆրանքի հաշիւ ամսականներուս : Այս շնորհքը զոր կը խնդրեմ ձեռնէ մեր այս ներութեան մէջ՝ յաւիտեան շնորհակալ պիտի ընէ զմեզ առ ձեզ : Ներեցէք, տէր, որ այսպէս կը համարձակիմ դիմել առ ձեզ ուղղակի, արդարեւ մեծ յանդիմութիւն պիտի համարէի այսպիսի խնդիր մը մատուցանել ձեզ, եթէ չգիտնայի ձեր սովորական մարդասիրութիւնն առ պաշտօնատարս :

Հաճեցէք, տէր տնօրէն, ընդունել խորին մեծարանքս :

Ձեր խոնարհ և հնազանդ ծառայն
(Թոմաս)

Ա. Ա.

85. Մայր որ կամելով գիշերօթիկ դպրոց դնել իւր որդին՝ կը խնդրէ բարեկամէ մը ցուցնել յարմար դպրոց :

Տէր .

Դարձեալ կը դիմեմ այն անխոնջ խնամածութեան զորոյ ապացոյցներ տուած էք ինձ միշտ :

Փոքրիկ Միհրանս որ արդեօթնամեայ եղաւ՝ յարմար է հիմա, ինչպէս կը կարծեմ, աւելի ընդարձակ և հաստատուն դաստիարակութեան քան զոր ցարդ կ'ընդունէր ընդ

լիով խնամով, այսինքն հասարակ ընթերցումն, քերականութիւն և գիր : Հիմա կը փափաքիմ դնել զտղայն գիշերօթիկ դպրոց, քանզի կարծեմ թէ արդէն հասուն և պատրաստ է տղան, և ժամանակ է որ տղայութեան կարգէն և առտնին փափկութենէ ելլէ դուրս :

Հաճեցէք ուրեմն, տէր, ցուցնել ինձ վարժարան մը զոր դուք լաւագոյն կը համարիք, և ուր կարող ըլլամ դնել վստահութեամբ Միհրանս : Այս մանուկն, ինչպէս ուրիշ ամէն տղայ որ դեռ մայրական հսկողութենէ դուրս մնացած չէ, շատ ձախող ունակութիւններ ունի . աշխատելու եռանդը շատ նուազ է, և սորվելու յօժարութիւնը՝ շատ աւելի հարեւանցի : Սակայն միտքը սուր է, և ունի փափաք աւելի բան գիտնալու քան զոր արդէն գիտէ :

Միով բանիւ, սիրելի տէր, ջանացէք յարմար դպրոց մը գտնել որդւոյս որում բաւական երկիւղ կու տայ դպրոցական կեանքը, կեանք մը որ արդարեւ բոլորովին նոր է նմա . և ես արդէն վարանման մէջ եմ այս բաժանման համար . բայց մօր մը կեանքը ոչ ապաքէն անձնուրացութեան կեանք է :

Այժմէն կրնաք վստահել, տէր, որ մեծ պիտի ըլլայ շնորհակալութիւնս առ ձեզ այս կարեւոր օգնութեան համար զոր խնդ-

րեմ ձենէ : Հաճեցէք կ'աղաչեմ, ընդունել
ողջոյնս :

Հաւատարիմ աղախին ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

86. Փոխ ստակ խնդրող խարդախ վաճառականի
կը ղլացոյի ստակ տալ :

Տէր .

Ընկալայ ձեր նամակն յորում կը խնդրէք
ինէ փոխ տալ ձեզ վեց հազար ֆրանք : Ան-
հընար է ինձ սակայն կատարել ձեր խնդիրը .
ինչ պատրաստ դրամ որ ունէի՝ տուի նոր ա-
մուսնացեալ դստերս օժտին : Բաց աստի ,
ներեցէք որ համարձակ ըսեմ ձեզ , քանզի
գիտէք որ երբ հարկ է՝ չեմ գանդաղիր յայտ-
նել խորհուրդս : Թուի ինձ թէ ձեր յանցա-
նօք կը կրէք դրամոյ այժմու նեղութիւնը :
Գիտեմ թէ գրեթէ երկու տարի է որ ա-
ռեւարոյ մէջ ուղղութեամբ չգացիք . աւելի
չահելու ակնկալութեամբ անստոյգ և ի վեր
քան զկարողութիւն ձեր գործերու ձեռն
արկիք : Յառաջ քան նոր վաճառք գնելը՝
պարտէիք ձեր շտեմարաններուն մէջ համ-
բարեալ ցորենոյն գոնէ մի մասը վաճառել .
եթէ այսպէս ընէիք , թերեւս աւելի իմաս-
տութեամբ , թերեւս նաեւ աւելի ուղղու-

թեամբ և ըստ խաճի կը գործէիք , քանզի ,
եթէ ցորենոյ վաճառականք , գինն հետզհե-
տէ բարձրացնելու խորհրդով , ցորեն չպահե-
ին , լաւագոյն պիտի ըլլար շուկային վիճակը ,
և ժողովուրդը չէր նեղուէր այսպէս չարա-
չար :

Ուստի կ'ըսեմ դարձեալ , պարագայք չեն
տար թոյլ ինձ օգնել ձեզ . բայց թէեւ տա-
յին թոյլ , պիտի չուզէի , կարծեմ , քաջալե-
րել այսպիսի յանդուգն և ապիրատ շահա-
դիտական նպատակներ : Այսուհետեւ մի յու-
սաք թէ պիտի յօժարիմ երբէք օգնել ձեզ ,
մինչեւ տեսնեմ թէ կը հետեւիք առեւտր-
րական առողջ սկզբան , որոյ օրինակը տուաւ
ձեզ ձեր հանդուցեալ հայրը , և զոր դուք
եւս կը յարգէիք մինչեւ մօտ ժամանակ ,
ուստի և ունէիք պատիւ իբրեւ իմաստուն
և ողջամիտ վաճառական :

Կ'ողջունեմ զձեզ :

(Թուակն)

Ա. Ա.

87. Պատանի ոմն որ Մարտիրիա կը գտնուի՝ կը խորհի ճանապարհորդել, եւ հայր նորա աղաչէ նոյն բաղաքը բնակող բարեկամի յորդորել զպատանին ի բաց կալ այն նպատակէն:

Տէր .

Յուսահատիչ նամակ մը առի Մարտիրիա գտնուող ընկերէս, առ որում, ինչպէս գիտէք, գրած եմ որդիս Զոհրայ որ մեր գործերուն մէջ վարժուի: Յիշեալ նամակով ընկերս կ'իմացնէ ինձ թէ Զոհրայ ամէն մը հետէ այնպէս անհոգ կամ մանաւանդ այնպէս վհատեալ էր, որ իւր կարեւորագոյն գործերըն անգամ կատարելու անխոյժ էր: Մարտիրոյ գեղեցիկ նաւահանգիստը եկող անթիւ նաւերը տեսնելով, թէ անխոհեմ բարեկամի մը թելադրութեամբ, չեմ գիտեր, կ'ըսէ ընկերս, այո վեշտասանամեայ պատանին միտքը գրած է հիմա ծովերու վրայ թափառել: Մինչեւ ցարդ փոյթ, հլու և հնազանդ պատանւոյն բարուց և վարուց մէջ այս անակընկալ փոփոխութեան բուն պատճառը գիտնալ ինձ պարտք է: Ուստի կ'աղաչեմ զձեզ, տէր, հաճեցէք տեսնել զԶոհրայ, և քաղցր ու համոզիչ բանիւք ջանացէք նախ խրատել զնա, եթէ հնար է ետ կենալ այն անմիտ խուրհուրդէն և անպատեհ երազներէն, որ, ինչպէս գիտեմ, շփոթած են պատանւոյն միտքը: Իսկ եթէ կը գտնէք զնա յա-

մառ և անլսող, հաճեցէք իսկոյն խմացունել ինձ գրով, որպէս զի անձամբ Մարտիրիա գալով փութամ չարեայ առաջն առնուլ:

Ներեցէք ինձ, բարեկամ, այսնոր ձանձրութեան համար զոր կու տամ ձեզ: Չեր բարութեան վրայ վստահ ըլլալով համարձակեցայ աղաչել, և գիտէք որ հարք շատ անգամ անձնասէր են, երբ խնդիրն իրենց որդւոց վրայ է:

Ի սերտ սրտէ եմ

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

88. Բժշկէ մը կը խնդրուի գալ դարմանել հիւանդ մը:

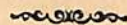
Տէր բժիկ .

Փութացէք, կ'աղաչեմ, դալ մեր տունը՝ տեսնել մեր պարտիզպանին որդին որ սանդղէ մը վար ինկաւ, և, ինչպէս կարծեմ, ծանր վնասուած է, քանզի անգգայ կը պառկի: Յարգանօք կ'ողջունեմ զձեզ, տէր, աղաչելով դարձեալ որ արագ հասնիք յօդնութիւն մեր թշուառ վիրաւորելոյն որ ձեր ճարտար խնամոց կարօտ է:

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

89. Խնդրուած առ տիկին ոմն :

Տիկին .

Կրնամ արդեօք համարձակել դիմել այն անսպառ բարութեան որոյ ապացոյցը շատ անգամ տուած էք ինձ :

Կարածմեռն որ այս տարի կանուխ կսկըսի , ամէն կողմանէ դործերու դադարումը կը ստիպեն զիս կրկնել առ ձեզ աղերսը զոր անցեալ տարի մատուցի , և դուք ընկալայք մարդասիրաբար :

Ձեր կարուածոց պահապանը յօժար է թոյլ տալ ինձ առնուլ քանի մը բեռ փայտ ձեր անտառներէն , բայց ոչ համարձակի զայս թոյլտուութիւնն ընել առանց ձեր մասնաւոր հրամանին : Ուստի կը համարձակիմ , տիկին , աղաչել զձեզ այս տարի եւս ընել ինձ զնոյն շնորհս , որոյ վասն շնորհակալ պիտի ըլլայ ընտանիքս , մանաւանդ ծերունի մայրս որ եօթանամամենի է : Խոնարհութեամբ կը խոստովանիմ զիս , տիկին ,

Ձեր հնազանդ ծառայն

(Թոռակն)

Ա. Ա.

90. Տիկին ոմն կը խնդրէ աղախին ի հօրաքուէս իւրմէ :

Սիրելի հօրաքոյր .

Հիմա կը տեսնեմ որ շատ գէշ ըրի ձեր ազդարարութեան հակառակ Զարմանդուխտ տիկնոջ աղախինն ինձ սպասաւոր առնելով : Վեց ամիս է որ այս աղջիկն իմ քովս է , և այսչափ ժամանակի մէջ ուրիշ բան չըրաւ , եթէ ոչ նեղութիւն տալ ինձ իւր ծուրութեամբ և լրբութեամբ , ուստի և որոշեցի արձակել զնա : Բայց մինչեւ որ ուրիշ աղախին գտնեմ , տնտես կին մը պիտի առնում խոհանոցի և տան մանր ծառայութեանց համար զորս ես անձամբ չեմ կարող կատարել , վասն զի ուրիշ կարեւոր զբաղմունք ունիմ : Եւ որովհետեւ այս կինը տարւոք է և չի կրնար երկար մնալ իմ տունս , կ'աղաչեմ , սիրելի հօրաքոյր , հաճեցէք փութալ գտնել մեզ յարմար աղախին մի : Ձեր ընտրութիւնն այնպէս է որ կրնամ աչուրներս գոց ընդունել զով որ առաջարկէք : Կը խոստովանիմ որ ձեր խորհրդեան չանսալուս համար յանդիմանութեան արժանի եմ . բայց կը խնդրեմ , սիրելի հօրաքոյր , ներել ինձ , և կը խոստանամ այսուհետեւ անսալ միշտ ձեր խրատուն :
Ձեր խանդակաթ եղբոր դուստր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

91. Կառք մը գնել կ'առաջարկուի ումեր :

Տէր .

Այս առաւօտ ձեր տնտեսէն իմացայ որ կ'ուզէք կառք մի գնել փոխանակ այն կառաց որ մի քանի օր առաջ խորտակած էր : Արդ կ'առաջարկեմ ձեզ գնել կառքը զոր անցեալ ամիս գնեցի և զոր արդ ստիպեալ եմ վաճառել, քանզի, ինչպէս գիտէք, ունիմ ճանապարհորդել Կովկասու կողմերն : Եթէ կ'ընդունիք առաջարկութիւնս, հաճեցէք իմացունել ինձ . սպասաւորս իսկոյն կը բերէ կառքն առ ձեզ, որպէս զի քննէք և փորձէք : Հաւատացէք որ նպատակս շահել չէ, միայն կը փութամ որչափ մարթ է արագ առգնող գտնել : Այս կառաց համար տուած եմ 1570 ֆրանք . կառագործը (Շաւարշ, թիւ 71, փողոց Վարդանանց) յորմէ գնեցի՝ կըրնայ վկայել : Եթէ կամիք զեղջել ինչ յիշեալ գնէն, քանզի կառքն մի ամիս գործածուած է, զայն եւս հաճեցէք իմացունել ինձ : Զեղջման չափը ձեր որոշման կը թողում, քանզի վտահ եմ ձեր խղճին և ուղղութեան :

Ընկալարուք, տէր, զհաւատտիս իմոյ յարգանաց :

Հաւատարիմ ձեր

(Թոսական)

Ա. Ա.

92. Զի մը գնել կ'առաջարկուի ումեր :

Տէր .

Լուայ երէկ ձեր եղբօրէն թէ ձեր կառաց համար ձի մը գնել կ'ուզէք, և թէ կը վարանիք դիմել առ ձիավաճառս առ երկիւղի թէ գուցէ խաբուիք : Ուստի կ'առաջարկեմ ձեզ գնել ճերմակածին զոր գնեցի տարի ու կէս առաջ, երբ պատերազմէն դարձող հեծեալազօրաց գնդին երկվարներն աճուրդիւ ի վաճառ հանուեցան հոս : Նաւարկութեան մը պատճառաւ դէպ յեղիպտոս՝ ըստիպեալ եմ վաճառել կառքս և ձին :

Զին զոր գնել կ'առաջարկեմ ձեզ՝ ութեւտասնամեայ է, առողջ և կայտառ, գոյնը ճերմակ, ուրեք ուրեք մոխրագոյն, հեծնելու եւս շատ յարմար է, գնացքը միօրինակ : Երեւելի թերութիւն մը չունի, միայն գիշերը քիչ մը երկչոտ է, բայց կարէք անձամբ փորձել, և պատրաստ եմ ամէն երաշխաւորութիւն տալ ձեզ, եթէ սակարկութեան մտնենք :

Այս ձիոյն համար վճարած եմ 450 ֆրանք, բայց 300 ի կու տամ ձեզ : Աւելի նուազ գընով տալ հնար չէ . զեղջը զոր ընել կ'առում յանձն՝ կարծեմ աւելի է քան զարժանըն, ինչպէս կ'ընան վկայել հմուտք :

Եթէ առաջարկութիւնս ընդունելի է ձեզ,
հաճեցէք, տէր, որչափ մարթ է արագ իմա-
ցունել ինձ, և ընդունել յարգանաց ողջոյնս :
Հաւատարիմ ձեր

(Թուակիան)

Ա. Ա.

93. Ո՞նք կ'իմացունէ իւր բարեկամին թէ վարձու հա-
մար շատ յարմար տուն մը կայ :

Սիրելիդ Չարեհ :

Կը փութամ ծանուցանել քեզ որ գեղե-
ցիկ տուն մը կայ վարձու մեր արուարձանին
վերի ծայրը յաջակողման եզեր գետոյն ուր
ի վաղուց հետէ կը փափաքէիք, դու և կի-
նըդ, դալ բնակել : Այս տունն, ինչպէս կար-
ծեմ, շատ յարմար է ձեզ, քանզի ունի որոց
դուք կը ցանկաք : Ահա համառօտիւ նկարա-
գրեմ քեզ տունը : Նախագուռնէն ներս մտնե-
լով կը գտնես պարտէղ բաւական ընդարձակ,
ուր կը տեսնես պէսպէս ծաղկունս և պտղատու
ծառեր : Չախ դին կայ գեղեցիկ ծառուղի՝
կակղիներէ, և շատ զուարճալի է ամառը,
քանզի է ծառաստան հովանաւոր ; ամառ-
ուան տօթագին եղանակին՝ հովասուն, և ուր
մարթ է նաեւ ընթրել, քանզի խոտորնակ ու-
ղի մի կը տանի գրեթէ երկու բոպէի մէջ մին-
չեւ տան խոհանոցին դուռը : Եթէ ծիրանիք,
խնձորենիք և փոքրիկ այգեստանն յաջակող-

ման պարտիղին՝ յարմար են ձեր տիկնոջ ախոր-
ժակին, ծառուղին զբօսանաց տեղ պիտի ըլ-
լայ ձեր մանկանց, որ կրնան չուան կապել հոն
օրուելու համար, կամ գնդի խաղալ, կամ
նաեւ ընթերցարան մը պատրաստել՝ պարագոյ
ամիսներուն մէջ իրենց դասերն ուսանելու :

Տան մէջ, գետնայարկին վրայ կայ ընդար-
ձակ ճաշարան, խոհանոց շատ լուսաւոր, և
ի մէջ այս երկուց՝ սենեակ վասն ստնտուին,
հուսկ յետոյ զուարճալի սրահ մը զոր կրնաք
ընել պատկերներու և գեղարուեստից թան-
գարան :

Առաջին յարկին վրայ կայ ննջարան շատ
անդորր, գրեթէ հարիւրամեան շքեղ կակ-
ղիներէ հովանաւոր, որոց ծաղկանց անուշա-
հոտ բուրումը գարնան եղանակին կը ընու
բոլոր տունը : Սոխակ, շիկահաւ և կարմը-
բալանջ, քաղցրածայն հաւեր, կը գնեն հոն
իրենց բոյներ և կը հնչեցունեն իրենց երգե-
րը բոլոր տարին : Բաց այս ննջարանէն կան
այլ եւս երկու սենեակք ձեր դասերաց հա-
մար, և սիրուն խուց մը որ հագուելու սեն-
եակ ըլլալու շատ յարմար է :

Թողի յիշել մանր սենեակներն ի պէտս
սպասաւորաց, դռնապանի և դնելու աւե-
լորդ կահ կարասի :

Տան գինն է 600 ֆրանք տարին, հատու-
ցանելի փետրուարէ ի փետրուար :

փութա գալ, սիրելիդ Չարեհ, տեսնել զայս տուն, ուր կը փափաքիմ որ բնակիք, քանզի երջանիկ պիտի ըլլամ դպրոցի հին ընկերս ունենալ ինձ դրացի: Դարձեալ կը սեմ, փութա գալ, եթէ կամք ունիք հոս բընակել, գուցէ յապաղելով փախցունենք պատեհութիւնը:

Կինս ճայնակից է ինձ հրաւիրել նաեւ ձեր տիկինը, և կ'աղաչէ զձեզ իւր կողմանէ համբուրել ձեր սիրուն տղայոց ականողիս:

Հաւատարիմ քո

(Թոռական)

Ս. Ս.

94. Տիկին ոմն կը յայտնէ ուրիշ տիկնոջ երեկոյթը երթալէ հրաժարելուն պատճառներ:

Տիկին.

Կը փութամ աւասիկ պատասխանել ձեր սիրուն հրաւիրանաց: Արդարեւ կը փափաքէի գանուիլ յերեկութիւն զոր հանդերձեալ էք տալ երկուշաբթի ձեր ամարանոցը: Կը ցաւիմ սակայն որ չեմ կարող ընդունել ձեր հրաւերը, նախ՝ վասն զի դատերքս կիրակի իրիկուն կը դառնան դպրոց, և դպրոցին տընօրէն տիկինը չի տար թոյլ դուրս մնալ դըպրոցին բացման օրն այնպիսի պատճառի մը համար որ շատ կարեւոր չէ: Երկրորդ՝ կը խոս-

տովանիմ որ, թերեւս քան զչափն աւելի տընասէր սովորութիւնը, և մեր հանդարտ և լուիկ կեանքը կը խրտնուեն բազմամարդ ապուստաններէ, ուր կը նեղուինք մանաւանդ քան կը զբօսնունք:

Սա եւս կ'ըսեմ ձեզ, տիկին, մտերմաբար կը վախնամ սովորեցնել դատերքս երեկոյթներու և պարուց որ թերեւս դարձունեն անոնց ուշադրութիւնը տնական և համեստ հանդարտութենէ և ի կանացի տնտեսական կենաց յունայն և ի բազմազբաղ հաճոյս որ չեն յարմար տիոց նոցա: Թող մնան երկար ատեն իրենց դպրոցական կանոնաւոր կենաց և այն պարզ ու տնարար սովորութեան մէջ զոր կը ցանկամ որ, եթէ հնար է, միշտ պահեն:

Կը յուսամ, տիկին, թէ կը յարգէք պատճառներս և չէք մեղադրեր զիս, թէ եւ բամբաստելիմ յոմանց իբրեւ մարդատեաց: Հաւատացէք, շատ շնորհակալ եմ ձեզ որ զիս միտք բերել հաճեցաք: Այրս միտք ունի անձամբ գալ կիրակի, և կրկին խնդրել ձենէ բանիւ բերանոյ մեր հրաժարման ներումը, մատուցանելով միանգամայն զհաւաստիս սիրոյ բարեկամութեան մերոյ առ ձեզ:

Եմ ի սերտ սրտէ

Կաթողին բարկամ ձեր

(Թոռական)

Ս. Ս.

95. Ոմն կ'իմացունէ իւր բարեկամին թէ չկարէ փոխ տալ նման այս ինչ գումարը զոր կը խնդրէ :

Տէր .

Կը ցաւիմ յոյժ որ չեմ կարող կատարել ինչ որ կը խնդրէք յինէն ձեր քեռառն միջոցաւ : Դժբախտութեամբ ձեր խնդիրն հանդիպեցաւ այնպիսի ժամանակ որ ես իսկ մեծ նեղութեան մէջ կը գտնուիմ, ուստի չեմ կարող փոխ տալ ձեզ 500 ֆրանքը զոր կը խնդրէք՝ լրացնելու համար ի մօտոյ հատուցանելի կարեւոր գումար մը : Քանի մի օր առաջ ինձ եւս հարկ եղաւ բաւական դրամ տալ կարեւոր դործի մը համար, և հիմա անհնար է ինձ կատարել զխնդիր ձեր : Հաւատացէք, տէր, մեծ ցաւ է ինձ որ չեմ կարող գոհացուցանել զձեզ այս անգամ : Հաճեցէք ընդունել սիրոյ ողջոյնս :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

96. Պարտքը չհատուցանող ումը կը զլացուի նորէն փոխ տալ :

Տէր .

Ահա կը պատասխանեմ ձեր նամակին յորում կը հարցունէք ինձ թէ արդեօք կարող եմ փոխ տալ ձեզ հարիւր ֆրանք ձեր անձին

պիտոյից համար : Կը խոստանաք հատուցանել ինձ այս գումարն յետ աւուրց ինչ 325 ֆրանքօք հանդերձ զոր պարտիք ինձ ութեւտան ամսոյ հետէ : Կը ցաւիմ որ ստիպեալ եմ ձեր հարցման Ոչ պատասխան տալ : Ներեցէք ինձ յաւելուլ նաեւ թէ լաւագոյն երաշխաւորութիւնը զոր կրնայիք տալ ինձ այս էր, հաւատարմութեամբ և ճշդիւ հատուցանել ինձ ձեր նախնի պարտքը դէթ մասն առ մասն, ձեր եկամտից մի մասն յատկացնելով այս պարտուց հատուցման : Եթէ այսպէս ըրած ըլլայիք, անտարակոյս պիտի հաստատուէր վստահութիւնս ձեր վրայ, և ձեր այս նեղութեան մէջ պիտի չհամարձակէի զլանալ ձեզ զայս փոքր փոխատուութիւնս :

Ներեցէք, տէր, զլացումս, և ջանացէք օգտիլ այս խրատէն զոր այսու առթիւ ստիպուեցայ տալ ձեզ : Մեծագոյն շահն է մարդուս համար ուղղութեամբ և հաւատարմութեամբ կատարել զիւր պարտս :

Ներեցէք որ այսպէս համարձակ և պարզութեամբ գրեցի ձեզ :

Բարեկամ ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ Ը.

ՅԱՆՃՆԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ն

Յանձնարարութեան նամակ կամ Յանձնարարական թուղթ կը կոչուին այն նամակներ որովք կը յանձնենք զորք ի պաշտպանութիւն և ի խնաման բարեկամի կամ ծանօթի, և կամ այնպիսի անձի մը առ որում յարգի ենք, կամ որ գիտենք թէ ի սէր մեր կ'ուզէ կատարել մեր խնդիրը:

Յանձնարարական նամակներ շատ նմանութիւն ունին խնդրուածոյ նամակաց, սա տարբերութիւն միայն կայ որ խնդրուածոյ նամակներով մեզի համար շնորհք կամ ծառայութիւն կը խնդրենք, իսկ յանձնարարականի մէջ ուրիշի համար է խնդրուած շնորհքը:

Եթէ յանձնուած անձը մեզի ծանօթ է, կրնանք համարձակութեամբ, բայց առանց չափազանցութեան, գովել անոր լաւութիւնը. իսկ եթէ անձամբ չենք գիտեր յանձնուած անձին որպիսութիւնը, այլ ուրիշ պատուաւոր և վստահութեան արժանի անձոնց վկայութեան ապաւինելով կը յանձնենք այն անձը, հարկ է յիշել այս պարագան, անուա-

նել նաեւ այն անձինք որոց վկայութեան նայելով կ'ընենք զյանձնարարութիւն մեր:

Այս տեսակ նամակներու մէջ ընդհանրապէս գովութեամբ կը յիշուին բարեսիրութիւն և մարդասիրութիւն անձին առ որ կ'ընենք յանձնարարութիւնը, երբեմն նաեւ, մանաւանդ ի վերջ նամակին, ներումն կը խնդրուի տրուած ձանձրութեան համար:

Յանձնարարական նամակի պատասխան տալ դիւրագոյն է քան բուն յանձնարարական թուղթ մը գրել: Եթէ յանձնարարութիւնը կ'ընդունինք, կրնանք ըսել թէ ուրախ ենք որ պատեհութիւն ունեցանք ծառայութիւն մը ընել յանձնարարութիւնն ընող անձին: Եթէ կը մերժենք յանձնարարութիւնը, պէտք է ցուցնել պատճառներն որ կը ստիպեն զմեզ այն մերժումն ընել, և թէ կը ցաւինք որ չենք կարող օգտակար լինել յայնմիկ:

97. Վարժարանի տեսուչ մը ուրիշ վարժարանի տեսչին վարժապետացու մը կը յանձնէ:

Սիրելի պաշտօնակից իմ.

Ահա կը դիմեմ ձեր մարդասիրութեան և բարութեան, քանզի վստահ եմ թէ ուշադրութեան արժանի կը համարիք խնդիրը զոր պիտի մատուցանեմ ձեզ:

Բերող նամակիս որդի է մտերիմ բարեկա-
միս տեառն Ա. Ա. զորմէ շատ անգամ խօսած
եմ ձեզ: Պատանին կը ցանկայ մտանել ի պաշ-
տօն ուսուցչութեան, քանզի ուսման և գի-
տութեան նպաստելու, ինչպէս կը տեսնեմ,
մեծ կոչումն ունի:

Կարծեմ թէ կրնաք օգնել ինձ յայսմ, խօ-
սելով պատանւոյն համար կրթութեան պաշ-
տօնէին, և եթէ հարկ լիցի, տանել զնա առ-
նա: Պատանին նոր ելած է . . . եան վար-
ժարանէն ուր անընդհատ կատարած է զիւր
ուսումն, և կրնայ ցուցնել ձեզ իւր ուսուցիչ-
ներուն գոհութեան միանգամայն գովութեան
վկայականներն: Է բարեբարոյ, հանդարտ և
խոհական: Կարծեմ թէ Մարտիկ Սուրենեան
(այս է պատանւոյն անունը) շատ օգտակար
պիտի ըլլայ ձեր վարժարանին, եթէ, ինչպէս
կը յուսամ, ընդունուի ձեր շնորհիւ:

Ամսականին գալով, Մարտիկ մեծ բան չի
պահանջեր. նպատակը սկզբնաւորութիւն մը
ընել և համբաւ ստանալ է. վարձատրու-
թեան գալով՝ բաւական կը համարի ինչ որ
իւր աշխատութեան և արժանեաց համար
պատշաճ կը դատուի. յոյս նորա ապագային
մէջ է, ներկայն հրահանգ մը պիտի ըլլայ ա-
նոր:

Վստահ եմ թէ խոհեմ պատանին շուտով
պիտի արդարացնէ իրեն շնորհուելու վստա-

հութիւնը զգաստութեամբ, իւր պաշտօնին
մտադիւր հոգ տանելով և զուարթ վարմամբ
ընդ ամենեսին: Արդէն իսկ շնորհակալ եմ
ձեզ, սիրելի պաշտօնակից իմ, վասն երախ-
տեաց և նպաստից զորս պիտի մատուցանէք
այս բարեկիրթ պատանւոյն, և կը յուսամ ի
մօտոյ անձամբ գալ և յայտնել ձեզ շնորհա-
կալութիւնս:

Յիշեցուցէք զիս, կը խնդրեմ, տէր, ձեր
ազնիւ տիկնոջ, և ընկալարուք սիրոյ ողջոյնս:

Մտերիմ պաշտօնակից ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

98. Թշուառ. այրոյ մը օգնել կը խնդրուի ի կոմսուհոյ:

Ազնուազարմ կոմսուհի.

Մեծ վստահութեամբ կ'ընծայեմ ահա ձեր
արդար և բազմագութ սրտին թշուառ մը
սիրովելու պատեհութիւնը:

Սակաւ ինչ հեռի յապարանից ձերոց,
ընդ առաստաղօք ողորմելի տան որ ձեր պար-
տէզին վերի բարձրաւանդակէն կը տեսնուի՝
այս վայրկենիս մէջ յուսահատ և արտաս-
ուայից կը բնակի թշուառագոյնն ի մարս,
հայցելով յերկնից իւր թշուառ աղայոց հա-
մար գոնէ ցամաք հաց զոր ինք չէ կարող
հայթայթել, կամ խնդրելով բարերար ձեռ-

քի մը նպաստը՝ պահպանելու համար երեք անմեղ արարածներ իւր աչաց առջեւ սովա- մահ կորսուելէ :

Այս թշուառ մայրը ժապաւէն գործող կին է : Յետ մահուան ամուսնոյն սկսաւ այս գործով զբաղել, սնուցանելու համար իւր մատաղ զաւկներն, երեք մանր աղջկունք, որոց երիցագոյնը դեռ վեց տարեկան չկայ : փութով, խնայողութեամբ և ժրութեամբ հազիւ կարողացաւ մինչեւ ցարդ հողալ իւր աղքատին տնտեսութեան պիտոյքը : Այլոյն փոքրիկ յարկին կամ մանաւանդ աղքատ տընակին մէջ կը տիրեր վայելչութիւն մը որ կարգաւորութեան, փութոյ և մաքրութեան արդիւնք էր, մինչ յանկարծ անակնկալ արկած մը երկրորդ և աւելի սաստիկ հարուած մը տուաւ այս ողորմելեաց : Կնոջ աչուքները յոգնելով շատ անգամ գրեթէ մինչեւ լոյս աշխատելէ՝ ծանր բորբոքման մը հանդիպեցան : Այս տեսակ հիւանդութիւնը դարմանելու հըմուտ անարժաթ բժշկի մը դարմանները, իւր բուն ջանքը և զգուշութիւններն անօգուտ եղան : Տարակուսեալ այրին ստիպուեցաւ, ամսէ մը հետէ, ամէն աշխատութիւն դադրեցնելով նստել անյոյս և լալազին տուընջեան լուսոյն անգամ նայելու անկարող : Ինչ զարդ որ ունէր իւր ամուսնոյն ժամանակէն, ամէն աւելորդ հանդերձ, կահ, կարասի, ա-

մենայն ինչ արդէն վաճառուած կամ դրաւ դրուած է, և հիմա ուրիշ բանի չսպասեր, բայց սովալլուկ մատաղ տղայոց ցուրտ դիակունքը տեսնել իւր առջեւ : Ո՛վ աղետալի տեսարան : Արտասուօք կը գրեմ այս տողերս ձեզ, սիրելի կոմսուհի :

Կրնամ համարձակիլ արդեօք, տիկին, աղաչել զձեզ օգնել այս ընտանեաց : Միթէ հնար չէ որ այնչափ կարօտելոց առատապէս ամէն նպաստ սփռող ձեռքն՝ այն օգնութիւններէն բաժին մի եւս այս ողորմելեաց հանէ : Այս չնորհակալու մօր և անոր երեք հրեշտակներուն աղօթիւք անտարակոյս պիտի վարձատրէ զձեզ, տիկին, բաժակ մը ցուրտ ջրոյն համար անգամ հատուցում ընող Տէրը : Որ ողորմի աղքատին փոխ տայ Աստուծոյ :

Հաճեցէք, աղնուաղարմ կոմսուհի, ընդունել զհաւաստիս խորին յարգանաց և հրպատակութեան

Ձեր խոնարհ և հնազանդ ծառային
(Թուակն) Ա. Ա.

99. Իրաւադէտ պատանի ոմն կը յանձնուի առեւտրական
ժողովոյ նախագահին :

Սիրելի տէր .

Դժբախտութեամբ կորուսի այս օրերս տը-
ղայութեանս ազնիւ բարեկամներէն մին զԱ.
Ա. զոր կարծեմ քանի մը անգամ տեսաք իմ
տունս :

Այս պատուական անձը իւր վերջին ժա-
մուն յանձնեց ինձ կաթողին իւր որդին Դատ ,
որոյ բարձր դաստիարակութիւն տուած է
հանգուցեալն : Հիմա որք պատանին ստիպ-
ուած է իւր պիտոյքն անձամբ հողալ , և ժը-
րութեամբ միջամուխ լինել գործերու իրեն
վայելուչ ապագայ մը պատրաստելու համար :

Պատանին փութով և յարատեւութեամբ
յառաջ տանելով զուսմունս իւր , հօրը վախ-
ճանելէն քանի մը ամիս առաջ աւարտեց իրա-
ւագիտութեան դասերն , և ի մեծ գոհու-
թիւն հօրն ընկալաւ փաստաբանի պաշտօն :
Պատանին շատ հլու և առաքինի է , բայց չա-
փազանց երկչոտ , այնպէս որ եթէ բարերար
ձեռք մը ի սկզբան օգնութեան չհասնի , չեմ
կարծեր թէ յաջողութիւն գտնէ :

Ներեցէք ինձ , սիրելի տէր , յանձնել ձեր
ինամոց յիշեալ պատանին այնպէս ջերմու-
թեամբ , ինչպէս յանձնեց զնա ինձ հայր նո-

րա մահուան անկողնոյն մէջ : Կը խնդրեմ ու-
րեմն ձեր սէրն և խնամքը պատանւոյս հա-
մար , մանաւանդ որ իբրեւ նախագահ առեւ-
տրական ժողովոյ կարող էք ձեր հզօր պաշտ-
պանութիւն շնորհել նմա ի լինել հարկի : Ինչ
շնորհք որ կ'ընէք նմա , սիրելի տէր , գիտ-
ցէք որ ինձ ըրած պիտի ըլլաք , և վստահ ե-
ղէք որ ձեր երախտիքն ընդունայն պիտի
չըլլայ :

Ընկալարուք , տէր , դուք և ազնիւ տի-
կին ձեր , անկեղծ բարեկամութեանս երաշ-
խաւորութիւնը . և շնորհակալութիւններս զոր
կանխելով կ'ընեմ այն ամէն շնորհաց համար
զոր պիտի ընէք պատանւոյն , որոյ եմ պաշտ-
պան :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թ. Ռ. Մ.)

Ա. Ա.

100. Օտար երկիր դացող սպասուոր աղջիկ մը կը
յանձնուի բարեկամ գերդաստանի :

Սիրելի տէր .

Գիտեմ որ ձեզ հաճոյ ըլլալու և զձեզ գոհ
ընելու համար շնորհք խնդրելու է ձեռնէ :

Օրիորդ Զարմանդուխտ , կնոջս տղայու-
թեան բարեկամներէն մին , երեք օրէն կը
մեկնի Դեհրան երթալ , իբրեւ սպասուոր ,

աղաչելով որ ողջ և առողջ հասցունես զնոսա
առ քեռին իմ՝ Պարոյր, որ կը բնակի Ս. Նշա-
նի փողոց, թիւ 1 :

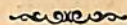
Այս փոքրիկ ճանապարհորդքը, թէպէտ
չատ փափուկ չեն ի բնէ, կարօտ են մեծ խնա-
մոց, և կարծեմ բաւական ճանճրութիւն պի-
տի տան քեզ, և կ'աղաչեմ, մի նեղարտելով
խառես զփոքրիկ դլուխս նոցա, մանաւանդ
որ խորովուելով կարեն լինել համեղ պա-
շար ճանապարհի : Պարտիս զգուշանալ նախ
որ երկար ատեն արեւու մէջ չմնան, և երկ-
րորդ՝ որ խոնաւ տեղ չնստին : Երկար անօ-
թութեան եւս չեն դիմանար. կը ֆլատուին
մանաւանդ, եթէ ինայես ստէպ զով և մա-
քուր շուր արբուցանել նոցա : Սա եւս ըսեմ
քեզ կանխաւ թէ նոքա կատուէ և շունէ այն-
պէս կը վախնան որ լեղապատառ կ'ըլլան. մի-
ով բանիւ, կը խնդրեմ, սիրելիդ Ատոմ, ա-
մէն կարելի հոգ տանիս նոցա, եթէ կ'ուզես
որ շերմ շնորհակալութիւններ մատուցուին
քեզ, երբ յանձնես զնոսա իրենց տիրոջը :
Ո՞վ են, պիտի ըսես, այս փափկիկներն : Ալ
լինչ երկայն ընեմ. զոյգը որ քեզ ուղեկից
պիտի ըլլան և որոց ինպաստ այսչափ երկայ-
նաբանութիւն ընել հարկ եղաւ, երկու
հնդկահաւ են, և փոքրիկ կողով մը գեանա-
սունկ. վերջինս այս վասն քո :

Ընկալ, սիրելի, սերտ բարեկամութեանս

վկայութիւն. և ծանիր զիս քեզ յաւերժ
բարեկամ :

(Թուակոն)

Ա. Ա.

102. Քահանայի ումեր կը յանձնուի դժբախտ ըն-
տանեաց հայր մը :

Յարգելի Տէր Աւագերէց .

Գիտեմ որ ձեր յարգութեան ողորմու-
թեան գործ առաջարկել՝ զձեզ երջանիկ
ընել է : Եւ զայս թուղթ ձեր յարգութեան
գրելու զիս համարձակեցնողը ձեր այն մար-
դասիրութիւնն է որոյ փորձը տեսած են
ստէպ ձեր վիճակին կարօտեալք :

Ձեր բարի գերդաստաններէն մին, ձեզ
դրացի և շատ կողմանէ արժանի ձեր ուշա-
դրութեան և հայրական խնամոց, այս օ-
րերս հանդիպեցաւ ծանր ձախորդութեան,
որ մեծ նեղութեան մէջ ընկղմեց հինգ մանր
որդեկաց տէր այր և կին : Այս ընտանեաց
հայրն Վարդան Ռըչտունի, արհեստիւ ծե-
փարար, մինչ քաղաքիս բազմագանձ, այլ ոչ
բազմողորմ սեղանաւորի մը տան սրահին ծե-
փը նորոգելու համար սանդղին վրայ կ'ենէր,
սահելով կ'իյնայ, և աջ դաստակն այնպէս կը
ֆլատէ որ անկարող կ'ըլլայ աչխատել, և որ

չարագոյնն է՝ սանդղին ծայրը զարնուելով հարիւր ոսկի արժող մեծ հայելոյ մը , հայելին կտոր կտոր կ'ընէ :

Ինչպէս ըսի , մեր բազմադանձ բայց սակաւողորմ սեղանաւորն հայելոյն գինը պահանջելով դժբախտ գործաւորէն , ոչ միայն անոր մի ամենայ վարձքն ութ ոսկին չի տար , այլ և մնացեալ իննսուն և երկու ոսկին կը ստիպէ հատուցանել՝ սպառնալով ոստիկանութեան ձեռօք առնուլ զայն գումար : Վարանեալ ծեփարարն այսահագին գումարն հատուցանելու համար գրեթէ իւր տան բոլոր կարասին , մինչեւ խոհարանին վերջին պղնձէ կաթսան , կը վաճառէ , և ինք հիմա ձեռքը կապած կը պառկի տունը կանամբ և հինգ զաւկներով նօթի և ծարաւի : Բժշկին խօսքին նայելով թշուառ մարդն հազիւ քանի մը ամսէ կրնայ թերեւս աշխատելու սկսիլ : Ութ օր է որ ես , ձեր ծառան , ի սէր Աստուծոյ կը հոգամ այս ընտանեաց պիտոյքը՝ բժշկին և դեղագործին ծախիւքն հանդերձ :

Կ'աղաչեմ և կը պաղատիմ , Տէր Հայր , այն քրիստոնէական եռանդով որով հարիւրաւորներու օգնութեան հասած էք՝ հասնել յօգնութիւն նաեւ այս հէք ընտանեաց : Գիտեմ որ ողորմած սիրան անսպառ է միջոյներ հնարելու ասոր նման յետին տարակուսանաց մէջ : Անտարակոյս , Տէր Հայր , ուրիշ գումար

պիտի զարնէի , եթէ քան զձեզ ողորմած միանգամայն ազդեցութեան տէր այլ ոք ճանաչէի : Ներեցէք , ձեր ծառային համարձակութեան , որ սպասելով յաջող պատասխանոյ նամակիս , եմ

Աստուածասէր Հօրդ

Խոնարհ հոգեւոր որդի

(Թուակաւ)

Ա. Ա.

103. Պատասխանի նախընթաց նամակին :

Սիրելի որդւոյդ ի Տէր ողջոյն .

Նամակդ ընկալայ և ուրախ եմ որ աղքատաց և տառապելոց վրայ այսպէս գութ ունիս : Մեծ յաւ տուաւ ինձ մեր ծեփարար եղբօր ձախորդութիւն : Տէրը Հարիւրապատիկ հատուցանէ քեզ , սիրելի , այն օգնութեան փոխարէն զոր այս դժբախտ ընտանեաց ըրած ես : Կը զարմանամ թէ ինչպէս մեր հարուստ սեղանաւոր եղբայր որ եկեղեցւոյ սեմը կը մաշեցնէ և կուրծքը բախելէ չի դադարիր՝ կրցաւ դիպուածով եղած փաստու մը համար բարի ընտանեաց հայր մը մոխրոյ վրայ նըստեցունել : Երբ նամակդ առի , վարանեցայ յոյժ և կը խորհէի թէ որո՞ւ դիմեմ : Արդարեւ շատերուն մարդասիրութիւնը գիտեմ , բայց և ոչ առ մին ի նոցանէ կը համարձակէի մօտենալ , քանզի ամէնքը մօտերս բաւական մեծ

գումար նուիրեցին ի պէտս կարօտելոց խնով
 ձեռամբ : Յանկարծ միտքս եկաւ ազնուական
 անձ մը զորոյ անունն չեմ ունէր տալ : Այս ան-
 ձը բարեպաշտ համարուած չէ ընդ հանրապէս,
 հաղիւ տարին անգամ մը կը տեսնուի եկե-
 ղեցւոյ մէջ : Ինձ եւս շատ ծանօթ չէ, բայց գիտ-
 նալով որ բարիք ընել կը սիրէ, մանաւանդ
 այսպիսի դիպուածներու մէջ, իսկոյն թուղթ
 գրելով պատմեցի դէպքը, աղաչելով որ ի
 դերեւ չհանէր յոյսս, և արդարեւ չհանեց՝
 զրկելով երկու հազար հինգ հարիւր ֆրանք
 զոր ահա կը զրկեմ քեզ : Կ'ուզեմ որ այս գու-
 մարով անմիջապէս հոգաս այն տառապեալ
 ընտանեաց պէտքը : Մի մասով կրնաս գը-
 նել հարկաւոր կարասին վաճառուածներուն
 տեղը լեցունելու համար : մնացեալը կրնայ
 գործածուիլ վասն օրըստօրական ծախուց նո-
 ցա, մինչեւ որ ծեփարար եղբայրն կարող ըլ-
 լայ սկսել զիւր սովորական աշխատութիւն :
 կը տեսնես, սիրելի, որ ոչորմածութիւնը վեր-
 ցած չէ աշխարհէս, և եթէ կան անգուրթ և
 անիրաւ հարուստներ, կան նաեւ ճշմարտիւ
 աղքատասէր հարուստներ, որ ոչ թէ, աւե-
 տարանին մեծատան պէս, իրենց սեղանին
 փշրանքէն կը կերակրեն զաղքատն, այլ իրենց
 բերնին պատառն անգամ պատրաստ են տալ
 կարօտելոց : Արդարեւ կարող է Աստուած,
 ինչպէս կ'ըսէ Ս. Գիւրքը, ի քարանց յարուցա-

նել որդիս Աբրահամու : Այսպէս՝ բարեպաշտ
 չկարծուածներու ձեռօք խնամէ Տէր զաղ-
 քատն և զորք, որպէս զի յամբ ընէ ար-
 ծաթասէր բարեպաշտները :

Ողջ լեր, սիրելի, և մի մոռանար գուրթն
 ու բարերարութիւնը : Տէր ընդ քեզ : Գիտ-
 ցիր որ եմ միշտ քու խանդակաթ հայրդ ի
 Տէր

Տէր Ա. Ա. Աւագերէց
 Եկեղեցւոյ Սրբոյն Սանդխտոյ
 որ ի

(Թոսկան)

ԳԼՈՒԽ Թ.

ԻՐԱՏՏՈՒՈՒԹԵԱՆ, ՅԱՆԳԻՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ
ԳԱՆԳԱՏԱՆԱՅ ՆԱՄԱԿԵՐ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Խրատտութեան նամակ կը կոչուին այն նամակներ որով խրատ կու տանք մենէ խորհուրդ խնդրող անձանց: Այս տեսակ նամակներ շատ զգուշալի են: Յայտնի է թէ երբ գործ մը յաջողութիւն չի գտներ՝ յանցանքը խորհուրդ տուողին վրայ կը ձգուի: Շատ անգամ եւս մարդիկ խորհուրդ կը խնդրեն, թէ եւ արդէն որոշած են թէ ինչ պիտի ընեն, այնպիսիներուն դիտաւորութիւն մեր հաւանութիւնը կորդել է արդէն որոշուած բանի մը համար քան խրատ առնուլ հետեւելու համար: Ուստի ի տալ մեր խրատ՝ լաւագոյն է օգուտն և միաս ցուցնելով որոշումը խնդրողին թողուլ, առանց ըսելու թէ այսպէս կամ այնպէս ընէ: Բայց եթէ գիտենք թէ խորհուրդ խնդրողն արդարեւ տարակուսանաց մէջ է և ստուգիւ խրատ կ'ուզէ, պէտք է ըստ խղճի մտաց խրատ տալ նմա, ասելով, եթէ ես քու տեղդ ըլլայի, այսպէս կամ այնպէս կ'ընէի. բայց դարձեալ դու գիտես:

Յանդիմանութեան նամակներու մէջ կը յիշենք անիրաւութիւնն զորս ըրած է մեզ այս ինչ անձը, և կամ, եթէ անիրաւութիւն չենք կրած, ըկ կը ցուցնենք անոր թէ այս ինչ գործն անվայել է: Այսպիսի նամակներու մէջ պարտ է զգուշանալ կրիւք խօսելէ, ապա թէ ոչ փոխանակ զգաստութեան բերելու՝ կը խստացունենք: Ինչպէս հեղինակ մը կ'ըսէ, Դիւրին է դէպ ի վեր հոսել տալ ջուրը, քան ուժացեալ սիրտը նորէն ջերմացնել կշտամբանօք: Բայց կան դէպք յորս խստութիւնը կ'արդարանայ. զորօրինակ երբ բարեկամ մը նենդութիւն ըրած է մեզ, կամ երախտեաց դէմ մեծ ապերախտութիւն գործած է: Որովհետեւ յայսպիսի դէպս նորէն հաշտութիւն շատ դժուարին, դրեթէ անհնար է, խստագոյն կշտամբանքն իրաւացի է:

Տեսակ մը կշտամբանք եւս կայ, յորում կշտամբողն յետ յիշելոյ յանցանքը կամ անիրաւութիւնը, կը սկսի արդարացնել յանցաւորը, որպէս թէ սխալմամբ կամ առանց չար դիտաւորութեան ըրած է, և կամ ըսել թէ, այսպիսի բան մը լրած ենք, բայց ամենեւին չենք հաւատար, քանզի չենք յուսար այսպիսի գործ այն անձէն:

Յանդիմանութեան նամակաց կարգը կը դասուին գանդատմաց նամակներ, յորս սրբ-

տունը կ'ընենք նամակի մը պատասխան չտրուելուն կամ բնաւ նամակ չգրուելուն դէմ. բայց այս յանդիմանութիւն բարեկամական մեղադրանք է մանաւանդ քան բուն յանդիմանութիւն :

104. Հօրեղբայր ոմն կը ծանուցանէ իւր եղբորդուոյ թէ հասած է ի նոր պաշտօն :

Սիրելի Երուանդ .

Վերջապէս ընկալայ Բումէլուոյ երկաթուղւոյն գործակալէն նամակիս պատասխանը զոր դու և ես անձկանօք կը սպասէինք , և կը փութամ աւետիս տալ քեզ որ ընդունուած ես իբրև երրորդ հաշուեկալ Ադրիանուպոլսոյ կայանը վեց հարիւր Փրանգի ամսական թոշակաւ :

Այս արագ միանգամայն յաջող ելք շատ ուրախացուց զիս , և , ճշմարիտը խօսելով , ամենեւին չէի յուսար այս բախտին հանդիպել : Դու եւս , սիրելիդ Երուանդ , երախտագէտ ըլլալու ես ընդ իս գործակալին անոր այս մարդասիրութեան , և մանաւանդ արագութեան համար : Մի յապաղեր յայտնել շնորհակալութիւնդ որչափ մարթ է՝ փութով , ես եւս կը խորհիմ այցելութիւն ընել նմա՝ իմացունելու համար անձամբ թէ ինչ մեծ պա-

տիւ ըրաւ ինձ այս շնորհքն ընելով երկուցունցս :

Այս պաշտօն , սիրելիդ Երուանդ , փոքր է արդարեւ , բայց ինչպէս կ'ըսէ նոյն իսկ գործակալն ի նամակին զոր գրած է առ իս , այս ուրիշ բան չէ բայց մեծ պալատի մը առաջին դաւիթը կոխել . տակաւին կը մնայ հոյակապ սանդուղներէն վեր ելնել և մտանել փառաւոր սրահներն և դահլիճները . իսկ ըստ իմ հաշուիս , կ'ըսեմ թէ այսչափն եւս արդէն մեծ քայլ է , և դժուարագոյնն էր հոս հասնել : Հիմա կը մնայ քեզ ամէն ջան ի գործ դնել առ ի բարւոքել առ յապայղայս համեստ վիճակ , և տարակոյս չունիմ թէ բարի վարուք , պաշտօնիդ պատշաճը կատարելու ստէպ փութով , և հանճարովդ որ ինձ ծանօթ է , պիտի շահիս վերակացուացդ յարգանքն ու սէրը :

Պաշտօնիդ պարտականութիւններն շատ ծանր չեն , ոչ իսկ դժուարին գէթ առ այժմ , և բաւական ժամանակ պիտի ունենաս պարապոյ : Ուստի խրատ կու տամ քեզ , ամենայնիւ ջանալ կրթել զքեզ ուսանել ինչ որ պիտոյ է աւելի բարձր պաշտօնի մը հասնելու . այսպէս պիտի գտնուիս պատրաստ յառաջացման օրը որ , ինչպէս կը յուսամ , պիտի հասնի ի մօտոյ , այնպէս որ արդէն յարմար ըլլաս քեզ տրուելու նոր պաշտօնին

բարձրութեան : Ի վեր քան զամենայն ջանա սորվիլ ձեր սահմանին ընդարձակութիւնը , երթեւեկութեան սահմանները տնօրինելու եղանակը , վարչութեան կանոնները , բոլոր գծին տեղագրութիւնը , միով բանիւ ինչ որ պիտոյ է վարժ տնօրէնի մը ընդարձակ երկաթուղոյ բոլոր շարժումներն ուղղելու անվրէպ : Ընկերներդ և մանաւանդ տնօրէնն որոց հետ պիտի գործես՝ կրնան լաւ եւս հըրահանդել զքեզ քան ես , եթէ անոնց գործողութեան ընթացից արթնութեամբ միտ դնես :

Ողջ լեր , սիրելիդ Երուանդ , ընկալ միւսանգամ սերտ խնդակցութիւնս քու նոր ասպարիզիդ յաջող սկզբնաւորութեան համար , և հաւատա միշտ որ եմ յառաջադիմութեանդ փափաքող և ջանացող :

Խանդակաթ հօրեղբայր քո

(Թուակն)

Ա. Ա.

105. Յանդիմանական նամակ եղբոր առ եղբայր իւր , որ գործը թողլով օտար երկիր բախտ խնդրելու համար գաղթել կը խորհի :

Սիրելի եղբայր .

Կինդ լուր տուաւ մեզ թէ միաք ունիս միւս եւս անգամ թողուլ բարեկամներդ , գործդ , տեղն ուր ծնար և սնար , Եգիպտոս երթալու համար ի խնդիր բախտի :

Ի՞նչ , սիրելի եղբայր , առաջին դժբախտ փորձը զոր ըրիք քանի մը տաքի առաջ , քեզ ուրիշ հայրենիք մը շինելու ուր կը յուսայիր հարստութիւն միանգամայն երջանկութիւն գտնել , միթէ բաւական խիստ դաս չեղաւ քեզ : Միթէ մոռցա՞ր այն ահագին հողմը որ զքեզ յափանց Սեաւ ծովուն ուր կ'ուղէիր հաստատուիլ՝ Բուսիոյ սառնապատ կողմերը նետեց մանկամարդ ամուսնով և երկու մատաղ մանկամբ որոց մին զոհ եղաւ քու սըխալմանդ , չըսեմ թէ անխմաստութեանդ մոռցա՞ր , կ'ըսեմ , նաեւ այն անագորոյն հարկը որ ստիպեց զքեզ երկու տարի ծիւրել ծառայութեամբ օտարներու դուռ քանի մը բուպլի ամսականով , մինչեւ , այլ եւս անկարող ապրելու , հազիւ դատար , դրեթէ սքանչելեօք , ազգայնոյ մը բարերար ձեռքը որ օգնեց քեզ դառնալ ի հայրենիս , և ի՞նչ տաժանամբ :

Ի՞նչ պիտի ընես , սիրելի , Եգիպտոս . բամբակի մշակութիւն : Ի՞նչպէս կը յուսաս յաջողել դու որ հողագործութեան մէջ փորձ չես : Քանի մը ողորմելի դրոց կամ լրագրաց յօդուածներու վերացեալ կանոններ , ցնորելոց ոմանց խրախոյս որ միշտ յաջողութիւն կ'երազեն զոր երբէք գտած չեն , այս բաներ , կ'ըսեմ , կը հրապուրեն և կը ձգեն զքեզ , դիտեմ . բայց փորձն , անողորքելի

փորձն , շատ յոյսեր , շատ յանդուզն ձեռնարկութիւններ , կը հանէ ի դերեւ : Չե՞ս դիտեր առակը թէ երազի մէջ ինչո՞ք սովոյ հաւասար է : Յիշէ՛ նաեւ որ ի դարձիդ ի Բուսիոյ ինչ տառապանօք կազմեցիր տուն մը զոր նուրէն ցրուել կ'ուզես : Ո՞ր աղաջուրն դրաւ խելապատակիդ մէջ զայս յիմար խորհուրդ :

« Գործին ձախող դին ինձ կը ցուցնես , » պիտի ըսես : Ոչ այնպէս . ես ոչ քաջալերող եմ և ոչ վհատեցնող , միայն նոր և անկանգնելի կործանմանէ կը վախնամ . և դիցուք թէ երկիւղս հաստատուեցաւ , դու ոչ այն մանկութիւն ունիս և ոչ այն զօրութիւն որ քեզ միջոց տուին կանգնելու առաջին անգամ :

Ահա ըսի ինչ որ կրնայի ըսել , սիրելիդ Մարտիկ : Ուր որ ըլլաս , ինչ վիճակի մէջ որ գտնուիս , գիացիր որ միշտ քու օգտիդ համար կը խորհի քու վաթսնամեայ եղբայրդ , և թէ քու սերտագոյն բարեկամդ է միշտ :

Մի ամէն հովէ շարժիր . իման ինչ որ կ'ըսեմ , դարձեալ կամեցիր ինչ որ կը հաճի , և ողջ լեր :

Հարազատ քո

Ա. Ա.

(Թոռակն)

ԳԼՈՒԽ Ժ.

ՆԱՄԱԿՔ ՆՈՒԻՐԱՅ ԵՒ ՀՐԱԻՐԱՆԱՅ

Դ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Նուիրաց և Հրաւիրանաց նամակներ համառօտ գրուածներ են , որոց ո՞ճ պարզ և զուարթ ըլլալու է : Նուիրաց նամակներու մէջ պարտ է մանաւանդ զգուշանալ որ նուիրեալ իրին շատ մեծ յարգ չընծայուի : Ընծայ ընելուն նպատակն է զուարճութիւն մատուցանել զայն ընդունողին , ոչ թէ անուղղակի կերպով պարտք դնել անոր վրայ շնորհակալ ըլլալու :

106. Ընծայ ընդունուած մատենի մը համար շնորհակալութիւն :

Սիրելի բարեկամ .

Ընկալայ գեղեցիկ մատեանը զոր տպել տուիք , և որմէ օրինակ մը հաճեցաք ընծայ ընել ինձ : Հաւատացէք որ ձեր այս բարեկամութեան նշանը շատ յարգի է ձեր հին ընկերին , որ միշտ շնորհակալ պիտի ըլլայ ձեռնէ : Կամէի ձեր գիրքը կարդալ ամբողջ , և ապա գրել զայս նամակ , բայց այնչափն եւս զոր կարդացի՝ բաւական է , սակայն կը լռեմ ասոր վրայ , քանզի գիտեմ ձեր հա-

մեստութիւնը որ խուլ է գոյլեստի : Բաւա-
կան կը համարիմ շնորհակալ լինել ձեզ որ
զուարճալի ժամեր անցունելու առիթ առ-
իք ինձ ի միայնութեանս , ցուցնելով միան-
գամայն որ զիս կը յիշէք և կը սիրէք :

Վաղեմի հաւատարիմ ընկեր ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

107. Մեսաք կը դռկէ ընծայ առ մօրաքեռորդին իւր կարեն :

Սիրելիդ կարեն .

Երբ անցեալ տարի այս եղանակիս առ
մեզ էիր , քաջ կը յիշեմ որ մեր սալորներուն
համար կ'ըսէիր թէ շատ սքանչելի են , և որ-
չափ սիրով կ'ուտէիր , մանաւանդ վարի պար-
տէզին դեղձերը :

Այս տարի այն պտուղներն հասած տես-
նելով՝ մօրս ըսի . կարեն այս տարի մեր քով
չէ , նա մենէ հեռու է , և մէք ի նմանէ . թող
զրկեալ չմնայ դոնէ պտուղներէն որ ախոր-
ժելի են նմա : Ուստի պատրաստ եղիր ,
սիրելի . այս երեկոյ պիտի ընդունիս երկու
կողով մեր պտղանոցին երախայրիններէն : Այս-
սօր առաւօտեան իններորդ ժամուն յանձ-
նեցի կողովներն երկաթուղոյ տնօրէնին , և
կ'իմացունեմ քեզ որ անյապաղ երկաթուղ-
ւոյն կայարան երթալով պահանջես կողով-

ներն յուսմէ արժան է , գուցէ փորձանք մը
պատահի , քանզի դիտես թէ այսպիսի բա-
ներու թշնամիք շատ են : Պտուղները թղթե-
րու մէջ պատած եմ . զգուշութեամբ տանել
տուր , մանաւանդ դեղձերը :

Կը համբուրենք քեզ կաթոգին , թէպէտ
արժանի ես ծանր յանդիմանութեան նամակը
ուշացնելուդ համար : Ընծայի հետ փոքրիկ
յանդիմանութիւն մը մեծ բան չէ :

Ողջ լեր :

Մօրաքեռորդիդ Միսաք

(Թոռակն)

Ա. Ա.

108. Բարեկամի ումեք ընծայ կը դրկուի :

Սիրելիդ վահէ .

Հայրս որ հնգետասան օր առաջ հաւուս
հետ գնաց յորս , կ'երեւի թէ մեծ նախճիր
կոտորած են , քանզի երէկ իրիկուն շատ որս
զրկեց մեզ , գրեւով մօրս ձեզ եւս մաս հա-
նել ի նոցունց :

Ուստի ըստ ընտրանաց մօրս՝ այս առտու
կը յանձնեմ երկաթուղւոյն սակառ մի , յու-
րում պիտի դանես զոյգ մի նապաստակ և
եօթն զոյգ կաքաւ , որ ձեզ պիտի հասնին
կէս օրէն կէս ժամ ետքը : Մայրս շատ

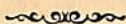
ուրախ է որ, թէպէտ զրկուածը չնչին է, յարմար է սահայն ձեր ճաշակին, և կ'աղաչէ զձեզ ողջունել ձեր տիկին մայրը, և յիշեցունել նմա որ չմոռնայ այս ձմեռ մեզ այցելու թիւն ընելու խոստումը:

Ընկալ, սիրելի, մեր սիրալիր ողջոյն:

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

109. Մանուկ իւր կենդանագիրը կը որկէ առ հօրաքոյր իւր:

Սիրելի հօրաքոյր.

Քու սիրուն փոքրիկ նամակիդ մէջ զոր կը գրես ինձ յերզնկայէ ուր ողջամբ հասած ես, կ'ըսես թէ, մենէ բաժնուած ըլլալուդ տըխրութիւնը փոքր ի շատէ փարատելու համար ուրախ պիտի ըլլաս ընդունել կենդանագիրս: Ծնորհակալ եմ, աղնիւ հօրաքոյր, քու այդ փափաքանացդ համար, որ նոր ապացոյց է ինձ թէ որչափ կը սիրես նուաստ եղբօրորդիդ:

Երբ առի նամակդ, իսկոյն գնացի լուսանկարը որոյ հասցէն տուած ես ինձ, և հանել տուի պատկերս ըստ պատուէրի քում շատ փոքր, որպէ զի փոքրիկ արծաթէ տըփկանդ մէջ կարող ըլլաս դնել: Ծրարը յանձնեցի մեր երկայնականջ տափաքիթ սպասաւորին Պարսամայ. կը յուսամ թէ անձնաս կը

հասնի ձեռքդ: Առաջիկայ նամակիդ մէջ, սիրելի հօրաքոյր, մի մոռնար իմացնել թէ ճշդիւ ինձ նման է կենդանագիրս: Գիտես որ մարդ իւր վրայ արդար դատաստան չի կրնար ընել. ես, շիտակը խօսելով, չկրցայ որոշել թէ ճիշդ իմ կերպարանքս է, թէպէտ մեծ նամանութիւն կը տեսնեմ:

Հոս ամենքս ողջ և առողջ ենք, միայն կարօտ քեզ, մանաւանդ չարածճի եղբօրորդիդ, որուն այնչափ երես կու տայիր որ ահա կը յանդգնի այսչափ համարձակել առ քեզ: Հայրս ապսպրեց գրել քեզ որ յետ Զատիկի չուշանաս, ինչպէս որ խոստացար, ապա թէ ոչ հոգ պիտի ընենք վասն քո:

Խանդակաթ եղբօրորդիդ

(Թուակն)

Ա. Ա.

110. Բարեկամական հրատըր ի ճաշ՝ ըստանկան ոճով:

Տիկին.

Կինս կը պատրաստուէր ձեր դիւղը գալ՝ քանի մը ժամ անցունելու համար ձեր զարմանալի պարտէզին անուշահոտ կակղիններուն տակ, մինչ յանկարծ հիւր եկաւ ի նստածորոյ, կին և աղջկունք մեր ծերունի միաղացին: Այս պոռոտախօս գեղջուկներն արգելք եղան կնոջ դիտաւորութեան որ ակամայ ստիպուէ:

Ուստի կ'աղաչեմ, սիրելի եղբայր, կանուխ ճամբայ ելէք, կարծեմ թէ երեսուն արտավար ընդարձակ այգի մը կ'ըթող բարեկամաց օգնութեան հասնելու համար կանուխիկի գալ հարկ է: Կնոջս յոյսը քու տիկնոջդ և երկու կայտառ ճորտերուդ վրայ է. ընտիր կողովներ և մկրատներ ձեզի համար արդէն պատրաստ են: Իսկ ես ոչինչ ընդհատ քան զնա անձուկ ունիմ տեսանել զքեզ: Մեր վաղեմի գէպքերը յիշելով քանի մը ժամ անցունելու համար սպիտակ կաղամախուոյն տակ՝ գիտեմ որ շատ պատրաստութիւն պէտք չէր. պատուականագոյն բանն արդէն ունիմ. կարմիր, ճերմակ, դեղին հին գինի Գողթան և խողու երչիկ զոր անձամբ պատրաստած եմ:

Քու հին բարեկամդ

(Թոսկան)

Ս. Ա.

112. Հրաւեր ի խրախուժիւն:

Սիրելի պաշտօնակից իմ.

Որդիքս, կինս և տղայութեանս բարեկամք որ Սրբոյն վարդանայ պաշտպանիս փառաւոր նահատակութեան օրը երբէք չեն մոռնար՝ երէկ եկան խմբովին շնորհաւորել անունս: Եւ ես սովորութիւն ունիմ ամէն տարի փոխանակ տօնի տօն հատուցանել նոցա,

մանաւանդ որ, ինչպէս գիտես, կոչունք կը սիրեմ: Եւ թէպէտ սրտին յիշատակն արտաքին նշաններու պէտք չունի կնքդինք յայտներու, սակայն և այնպէս կարծեմ թէ անկեղծութեան բնաւ չի վնասեր փոքր պարահանդէս մը մեր տղայոց համար, և ճաշ մը որ զմեզ ամէնքս կը ժողվէ:

Մեր ախումբն ու խրախուժիւնը թերի պիտի ըլլայ անտարակոյս, եթէ դուք մեր մէջ չգտնուիք: Ուրեմն հաճեցէք, տէր, դուք և տիկին ձեր, մեր կոչունքը պատուել առաջիկայ չորեքշաբթի. գիտցէք որ ձեզմով մեր բարեկամաց թիւը կրկին պիտի ըլլայ: Եւ որովհետեւ դուստրս Շարուհի կը պնդէ թէ իրեն համար մեր խրախուժիւնը ցուրտ տօն պիտի ըլլայ՝ եթէ օրիորդ Անոյշ չգտնուի հրաւիրելոց մէջ, կը խնդրեմ որ բերէք նաեւ զնա: Ոչ թէ հրաւեր է այս որ կընեմ, այլ աղերս, թախանձանք մեր Շարուհուոյն կողմանէ որ կը պնդէ թէ իւր աղաչանք ձեր քով մեծ ազդեցութիւն ունի: Ապա չորեքշաբթի առաւօտուն երկաթուղոյն առաջին կառաչուով զձեզ երեքինդ կը սպասենք: Կինս առանձին կ'ողջունէ ձեր տիկինը և կ'աղաչէ թախանձանօք չմերժել մեր հրաւերը: Ողջ լերուք:

Մտերիմ պաշտօնակից ձեր

(Թոսկան)

Ս. Ա.

113. Ամարանոցի այցելութեան հրաւեր :

Տիկին .

Բաւական ժամանակ է որ ես և այրս խորհէինք գիւղային ճամբորդութիւն մը ընել զբօսանաց համար , բայց մեր այս խորհուրդը թերեւս տակաւին օռանց գործադրութեան պիտի մնար , եթէ յաջող պարագայ մը մեզ այս անորոշութենէն չհանէր :

Մոռցած չէք , կարծեմ , Շահունեանց չքնաղագեղ տիկինը որ երկու տարի առաջ զիս տեսնելու եկաւ մեր փոքրիկ ձմերոցը մօտ յԱնգղ : Այս տիկինը որ վան կը բնակի՝ անտի իբր չորս հրասախ հեռու գեղեցիկ ամարաստուն մը ունի Արճշոյ գիւղն ուր գացած է հիմա ընտանեօք ամառն անցունել : Հիմա կը հրաւիրէ զմեզ թախանձանօք այցելութիւն ընել իւր շքեղ այգեստանին , խնդրելով որ դուք , ձեր քոյրը , մօրաքոյրը և ձեր պատուական ամուսինը մեր հետ ընկերանաք : Գիտցած ըլլաք , տիկին , որ եթէ այս հրաւերն չընդունիք , տիկինն ի խոր պիտի խոցի , և զմեզ սրտառուչ պիտի ընէք :

Միտք ունինք կիրակի առաւօտ կանուխ անկանել յուղի ութ ժանուով իւրաքանչիւրը չորս անդրուարաւ : Մեր կարգադրութիւնն այս է որ կառքերն զկայ առնուն գրեթէ ի

կէս ճանապարհին , և մեք իջնելով դալար խոտին վրայ ճաշենք Արճշունեաց հին աւերակին ներքեւ , որ ժամանակաւ ամրոց էր քաջին Գագկայ , որոյ պատմութիւնն այնպէս կը շարժէր զմեզ ի մանկութեան : Անտի պիտի երթանք շիտակ Շահունեանց ամարանոցը ուր կը սպասէ մեզ տիկինը : Շարաթ պիտի դառնանք Սուրբ Կարապետ , քանզի գիտէք որ հետեւեալ օրը , կիրակի , Պենտեկոստէ է :

Չկրցայ անձամբ գալ հրաւիրել զձեզ , քանզի այսօր հիւր ունիմ . ուստի փութացայ գրել ձեզ , տիկին , որպէս զի պատճառ չունենաք ըսելու թէ կանխաւ լուր չտրուեցաւ ձեզ պատրաստութեան համար : Վաղիւ կը յուսամ գալ տեսնել զձեզ , որպէս զի մեր երթալու ժամը որոշենք , և ժամադիր ըլլանք ուր արժան է իրար գտնել :

Ընդունեցէք , տիկին , անկեղծ յարգանքս որ առ Ձեզ :

Հաւատարիմ ձեր

(Թոռակն)

Ա. Ա.

114. Հրաւեր ընդունել հրաժարելու նամակ :

Տէր .

Կը ցաւիմ որ պիտի չկրնամ ընդունել ձեր սիրուն հրաւերն , քանզի այս վայրկենիս կը գտնուիմ յանկողնի , և ստիպեալ , հրամանաւ

բժշկին , քանի մը օր փոխանակ կերակրոյ շատանալ դեղահատիւք և ապրով առանց արդանակի , դժբախտութեամբ խթէ բռնը ուսած ըլլալով հարկահանութեան համար ճամբորդութեանս ատեն :

Ուստի ընկալարուք , տէր , հրաժարումս , և ձեր տիկինն եւս հաճեցուցէք , հրաւիրեալ բարեկամաց եւս ըսէք թէ որչափ ցաւ է ինձ որ հրաժարելու ստիպուած եմ , և ուրիշ կերպով չեմ կրնար ձեր փառաւոր ակամբին մէջ գանուիլ , բայց եթէ սրաիւ և մոօք :

Երբ ստանամ առողջութիւնս , որ կարծեմ շատ պիտի չուշանայ , կը յուսամ այս բռնի բացակայութեան փնասն հանել՝ գալով անձամբ շնորհակալ լինել ձեզ , որ այսպէս մտերմաբար յիշեցիք զիս :

Առ այժմ հաճեցէք ընդունել , սիրելի բարեկամ , անկեղծ սէրս :

Բարեկամ ձեր

Ա. Ա.

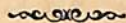
(Թոսական)

ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Դ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Նիւթ ընտանեկան նամակաց , որպէս յայտ է յանուանէն , յիշատակութիւնն է առտնին դիպաց կամ գործոց , և ունի ընդհանրապէս պատմական մասն , ուստի և ինքնին կը հասկըցուի թէ ոճն պարտի լինել պարզ , բայց ծանր : Յետ յիշելոյ , որչափ հնար է համառօտիւ դէպքը կամ իրը , կրնանք յաւելուլ , ըստ հարկի և պատշաճութեան , բանս գովեստի , շնորհակալութեան , սիրոյ , և կամ , նոցին հակառակ , թեթեւ ինչ յանդիմանութեան կամ մեղադրանաց և դանդատանաց , սակայն միշտ մեղմով և քաղաքավարութեամբ , մանաւանդ եթէ նամակն ուղղեալ է առ աւագ ոք և մեծարոյ :

115. Հայր ոմն առ որդին իւր որ հիւանդութենէ նոր ելած է :

Հոգերէն զոր հիւանդութեանդ համար ունեցայ՝ կրնաս դատել թէ որչափ մեծ եղաւ ուրախութիւնս , երբ առողջանալուդ

լուրն առի : Շատ շնորհակալ ըլլալու ես Աստուծոյ որ զքեզ չար արկածէ պահեց , քանզի աչքիդ իջուածը կրնար աղետալի հետեւանք ունենալ : Կը գովեմ շնորհակալութիւնը զոր կը յայտնես մօրդ խնամոց համար որ առ քեզ , և կը յուսամ թէ չես մոռնար զերախտիս նորա , և հատուցումն ըստ արժանւոյն կ'ընես՝ պատշաճ հպատակութիւնը մատուցանելով նմա : Նամակդ շատ հաճոյ թուեցաւ ինձ . իմաստութեամբ գրուած է . առողջանալուդ պարագաներն , ինչպէս նաեւ այժմու վիճակդ , շատ մանր և յստակ կը նկարագրես : Նորէն դպրոց երթալու մի փութար . և կը խրատեմ զքեզ զուարճալի բաներ միայն կարդալ , մինչեւ բժիշկն հրաման տայ քեզ նորէն սկսել աշխատել որպէս առաջ : Իմ կողմանէս սերտ ողջոյն մատուցուցիդ , և ջանա որ չզղջայ նեղութեանց համար զորս կրած է վասն քո : Կը յուսամ ի մօտոյ տեսնել զքեզ , առ այժմ կը խնդրեմ ողջոյնս տալ քերցդ , թէպէտ չեմ գիտեր թէ դեռ հրաման ունին այց առնել քեզ . եթէ այսպէս է , ողջոյնս տալու մի աճապարեք , մինչեւ թոյլ տրուի նոցա դալ առ քեզ : Ողջ լեր , սիրելի որդեակ , և գիտցիր որ եմ

Իսանդակաթ հայրդ

(Թուակառ)

Ս. Ս.

116. Շնորհակալութեան նամակ առ ուսուցիչ ոմն :

Սիրելի ուսուցիչ .

Իբր երկու տարի է որ ձեր սանը հեռացած է ձենէ , բայց մոռցած չէ զձեզ : Բնական է մեզ յիշել զմեզ սիրողներ , և ձեր խնամքը և հայրական սէրն առ իս այնպէս խոր տպաւորութիւն ըրած են սրտիս , որ ձեր յիշատակն յաւիտեան չպահել անհնար է ինձ :

Ձեր պաշտօնակիցներէն մին , Ս. Ս. , որ ձեր քաղաքին Մեսրոպեան վարժարանը կ'երթայ իբրեւ դասատու ճարտասանութեան՝ յանձն առաւ անձամբ մատուցանել ձեզ նամակ մի զոր ի վաղուց կը խորհէի գրել ձեզ : Նոյն անձը կրնայ վկայել ձեզ թէ ինչպէս օր քան զօր կ'առաւելու երախտագիտութիւնս և սէրս առ ձեզ , և յանուն իմ շնորհակալ պիտի ըլլայ ձեզ սիրոյ այն նոր ապացուցին համար զոր տուիք յանձնելով զիս թախանձանօք առեւտրական ընկերութեան գլխաւորին որ , ինչպէս կը լսեմ , ձեր վաղեմի աշակերտն է , և որուն քով մտած եմ գրագրութեան պաշտօնիւ :

Միտք ունիմ տարուոյս վերջը թողուլ զայս քաղաք , ուստի և պաշտօնս . քանզի հայրս որ զիս բաւական կըթուած կը համարի գրագրութեան արուեստին մէջ՝ կը խորհի զիս

իւր գործին մէջ առնուլ : Այս աւետիար որ այս օրերս հասաւ ինձ՝ շատ կ'ուրախացունէ զիս , քանզի յետ սակաւուց ընտանեացս մէջ պիտի գտնուիմ , և առիթ պիտի ունենամ երբեմն երբեմն ձեր քով գալ խօսել անցեալ ուսմանցս վրայ զոր թերեւս քիչ մը մոռցած եմ . բայց մոռցած չեմ և պիտի չմոռնամ երբէք վարուց և կենաց բարի սկզբունքը զորս ընդունած եմ ձեռնէ , ինչպէս նաեւ ձեր խնամոց և սիրոյ ապացոյցները :

Ողջ լերուք , սիրելի ուսուցիչ իմ , և վրաստահ ձեր նախնի աշակերտին կաթողին սիրոյն , հաճելով պահել ձեր բարերար խնամքն առ նա որ է խորին յարգանք

խոնարհ աշակերտ ձեր

Ա. Ա.

(թուակն)

117. Պատանի ոմն կ'իմացնէ իւր մօջ թէ խօսուեցաւ այս անուն օրիորդին :

Սիրելի մայր .

Ձեր խորհրդոյն համեմատ օրիորդ Նարտիկ Սիրեան կնութեան խնդրելու՝ խօսեցայ առ տէր և տիկին Սիրեան , և ուրախութեամբ կը ծանուցանեմ ձեզ որ առաջարկութիւնս սիրով ընդունուեցաւ , ուստի և աճապարեցի իմացունել նախ ձեզ , քանզի պարտական եմ ձեզ՝ ինչ յաջող և ուրախալի բան որ կը պատահի ինձ :

Մեր ամուսնութիւնը պիտի կատարուի Յունիսի 17 ին : Ապա դեռ երկու ամիս կայ , և այս միջոցին ջանալու եմ ամէն կարեւոր պաշտօնական գիր հայթայթել , այնպէս որ յիշեալ թուականէն գոնէ ութ օր առաջ ամենայն ինչ պատրաստ ըլլայ : Ուստի կը խընդրեմ որ սոյն ամսուան մէջ այս ամուսնութեան համար ձեր հաճութեան վաւերացեալ գիրը զրկէք ինձ . հանել տաք նաեւ ծննդեանս թուականը և ուրիշ ինչ որ ի պաշտօնէ պիտի պահանջուի կառավարութենէն ամուսնութեան մուրհակը պաշտօնապէս շինելու , քանզի , ինչպէս գիտէք , հոս ամուսնութիւնը քաղաքային է :

Կը յուսամ , սիրելի մայրս , որ մինչեւ յիշեալ օրը կ'առողջանաք , և առաջիկայ գտնուելով ձեր որդւոյն ուրախալի հանդիսին՝ գոհ և զուարթ կ'ընէք զիս և խօսեալս , օրիորդ Նարդիկ :

Յոյր Սիրեան ընտանիքը , մանաւանդ յատուկ սիրով և յարգանք օրիորդ Նարդիկ , կ'ողջունեն զձեզ , մողթելով ձեզ առողջութիւն և երկար կեանք , ընդ որս ձայնակից է նաեւ ձեր

Հնազանդ օրդին

(թուակն)

Ա. Ա.

118. Եղբայր ոմն կը գրէ առ քոյր իւր նուէր պատրաստել իրենց մօրը տօնին օրուան և իրենց ստնտուին համար :

Սիրելի քոյրս .

Այս նամակը կը գրեմ քեզ՝ ոչ թէ յիշեցընելու համար որ երկու շաբաթ ետքը մեք սիրելի մօր անուան տօնն է , քանզի գիտեմ թէ այն օրը հաշուած ես և կը յիշես միշտ , ինչպէս և ես , այլ կ'ուզեմ խօսիլ այն օրուան պատրաստութեան վրայ :

Ո՛ւր հասաւ քսակը զոր կը բանէիր մեր մօր համար . կարող պիտի ըլլաս ժամանակին աւարտել զայն : Չեմ գիտեր թէ ձեր դըպրոցին վարժուհին միւս բաներն եւս պատրաստելու հրաման տուա՞ւ քեզ , այսինքն բազպաններն և վզնոցը : կը խնդրեմ որ իմացունես ինձ :

Ես ի մօտոյ կ'աւարտեմ դաշտանկարը զոր երեք ամսէ հետէ մեծ խնամով կը գծագրեմ : Մեր գծագրութեան դասատուն շատ դժէ է այս աշխատութենէս : Բաց այս նկարէն կը գծեմ նաև աշխարհագրութեան տախտակ մը և ուրիշ բաներ գրչով : Այսօրիկ ես ձեռագործ նուէրք զորս պիտի ընդունի մեր սիրելի մայրը , և որչափ պիտի ուրախանայ մեր յառաջագիմութիւնը տեսներով : կը խընդրեմ , սիրելիդ նունիկ , ջանա որ ձեռագործութերութիւն չունենայ :

Բայց նպատակս մեր այս փոքր աշխատութեանց վրայ միայն խօսիլ չէ , ունիմ ուրիշ կարեւոր առաջարկութիւն մը որ երէկ իրիկուն եկաւ միտքս : Գիտես որ մեր ստնտուն վարդենի որ մեր տունէն ելլելէն ետքը իւր գիւղը գնաց և հիմա բաւական պառուած է , ինչպէս կը լսեմ , և ճշմարտ է , մեծ կարօտութեան մէջ է : Հանդերձ չունի դուրս ելլելու . թշնաու կին : Մեր մայրը որ շատ կը սիրէ զնա , քանզի կ'ըսէ թէ մեծ գութ ունէր մեր վրայ մինչ մեր ստնտուն էր , ամսէ ամիս օգնութիւն մը կ'ընէ , բայց ինչ դարման կրնայ ըլլալ այս փոքր նպաստը թըշուառ գերդաստանի մը այնչափ կարօտութիւններուն : Հիմա կը խորհիմ , սիրելի նունիկ , որ նոյն իսկ մեր մօրը հաճելի գործ մը կ'ընենք , եթէ երկուքս միանալով մեր քսակէն ընծայ մը ընենք այս հէք ստնտուին : Ես ձմեռուան համար ասուեղէն զգեստ մը կը շինեմ անոր հանդերձ վերարկուով , և դուքանի մը զոյգ սպիտակ ագանելիք , զանկապան և խոյր պատրաստել տուր : Կրնանք պառաւ կնոջ մը քան զայս աւելի կարեւոր ընծայ ընել : Ի՞նչպէս կը թուի քեզ խորհուրդըս , նունիկ . կ'ուզեմ լսել նաեւ քու կարծիքդ :

Եթէ քեզ եւս հաճոյ կը թուի խորհուրդըս , իմացո՞ ինձ որ գրեմ մեր հաւուն , ու

բոյ ձեռքն է մեր հայրենական ժառանգու-
թիւնը, զրկել մեզ առ այս հարկաւոր դրամը :
Մնացիւր բարեաւ, սիրելի քոյրս, գիտ-
ցիւր որ եմ միշտ

Խանդակաթ եղբայր քո .

(Թոսակն)

Ա. Ա .

119. Գարեկամ տիկին ոմն կը գրէ առ նորոգ ամուս-
նացեալ կին տնտեսութեան վրայ :

Սիրելի որդեակ .

Ահա վերջապէս տանտիկին եղար, ընտիր
ամուսնով մը որ կը սիրէ զքեզ, և դու զնա,
ինչպէս արժան է : Կը շնորհաւորեմ քեզ ի սրբ-
տէ, և կը մաղթեմ որ բարեբախտութիւնդ
միշտ առաւելու :

Շնորհ ունիմ քեզ փոքրիկ սիրուն նամա-
կին համար զոր գրեցիր այս աւետիսը տա-
լու համար ինձ : Ուրախ եմ որ չես մոռցած
հաւատարիմ բարեկամդ որ երբէք անհոգ
չեղաւ և չէ կենացդ պատահարներուն, և
չեմ դարմանար, քանզի գիտես սէրս որ առ
քեզ, և պատճառ ունիս հաւատալու թէ իդ-
ձերուս համաձայն է ամուսնութիւն մը որ ձեր
բոլոր գերդաստանը և ամէն բարեկամ լը-
ցուց խնդութեամբ :

Յետ ամուսնութեանդ, ինչպէս կը տես-

նեմ, գլխաւոր փոյթդ եղած է գիտել թէ
ինչպէս կը վայլէ կնոջ լինել տնայէն, ուստի
և ինէ խորհուրդ կը խնդրես տնտեսութեան
վրայ, վստահելով իմ վաղնջուց փորձառու-
թեանս և բարեկամութեանս որ առ քեզ :
Այս փոյթդ, սիրելի որդեակ, ըստ իս մեծ
պատիւ և գովեստ է քեզ, և որովհետեւ իմ
խորհուրդս կը հարցնես այս կարեւոր կէտին
վրայ, կը փութամ՝ աւասիկ պատասխանել
ըստ կարի՝ շնորհակալ ըլլալով քեզ վստա-
հութեանդ համար որ առ իս :

Արդ՝ տնտեսութեան համար, սիրելիդ
Շուշան, կ'ըսեմ թէ կ'ծծութիւնը խնայողու-
թիւն չէ, ուստի և լաւ տնտես չեմ համա-
րիր տան տիկին մը որ իւր քսակին բերանը
դողդողալով կը բանայ, զգուշանալու ես ու-
րեմն նախ որ չափազանց ճշդութիւնն ի ծախս
քեզ ոչդութեան չտանի : Այրդ կը շահի ա-
միսն 2600 դահեկան, և դու ամիսը 1500 դա-
հեկանի եկամուտ մը բերիր օժիտ, ապա ու-
նիք ամսէ ամիս աւելի քան չորս հազար դա-
հեկան եկամուտ :

Այս եկամտին համեմատ ըրէ ձեր տարե-
կան տան ծախքը, միշտ երեւելի մաս մը ե-
կամուտէն պահելով արտաքոյ կարգի ծա-
խուց համար :

Տնտեսութիւն ընողներն ընդհանրապէս կը
հարցունեն թէ տան համար զնուած պաշար

կամ պարէն կանխիկ թէ ապառիկ վճարուե-
լու է : Եթէ այս խնդիրը լուծել թողուէր
ինձ, պիտի ըսէի . Զանա ըստ կարի միշտ
կանխիկ վճարել, այնպէս որ հաշիւ չունենաս
վաճառականին քով : Ով որ կ'առնու և կ'առ-
նու առանց գիտելոյ իւր քստկին հաշիւը՝
թերեւս դիւրին բան կը կարծէ առնուլը .
բայց կը սարսափի, երբ ի վերջ ամսոյն կը
տեսնէ հաշիւը :

Խրատ կ'ուտամ քեզ նաեւ տարեկան պա-
շար ունենալ, մանաւանդ այն բաներուն որ
օր ըստ օրէ պիտոյ են : Զոր օրինակ՝ ունեցիր
միշտ կողի աղած և ձէթ ի թակոյկս՝ ձեր
տարեկան պիտոյից համեմատ այսչափ կամ
այնչափ լիտր . նոյնպէս աճառ և մոմ, շա-
քար և որիզ և ածուխ և փայտ ըստ բաւա-
կանին՝ գէթ քանի մը ամսուան համար պատ-
րաստ : Եթէ այսպիսի բաներ իւրաքանչիւր
իւր եղանակին և լաւագոյն պայմանաւ գըն-
ուին, մեծ տարբերութիւն կ'ըլլայ ի ծախս,
քան թէ օրէ կամ եօթնեկէ գնելով, մանա-
ւանդ ժամանակ եւս կը շահուի, քանզի բա-
ւական բան կ'ունենաս ձեռքիդ տակ պատ-
րաստ :

Քիչ մը յառաջ ըսի ապառիկ չգնել վա-
ճառականէն, մանաւանդ եթէ մանրավա-
ճառ է : Բայց կայ մանրավաճառ որմէ ապա-
ռիկ գնել օգտակարագոյն է, այն է մսավա-

ճառը : Ուստի, եթէ հնար է, սակարկ մնա-
վաճառի մը հետ, տարւոյ մը կամ վեցամ-
սեայ և կամ գէթ եռամսեայ ժամանակի հա-
մար, տալ քեզ սա երեք տեսակ մսէն, ե-
զան, որթու և ոչխարի, այս ինչ գնով, զոր
օրինակ 2¹/₂ կամ 3 դահեկան կէս լիտրը :
Այսպէս թերեւս երբեմն կորուստ կ'ընես,
մանաւանդ հասարակ կտորներու համար,
բայց փոխանակ այս փոքր կորստեան՝ սա մեծ
օգուտը կ'ունենաս, որ միշտ չափաւոր գնով
մնոյ ընտիր կտորներ պիտի գտնուին սեղա-
նիդ վրայ :

Եթէ ունիս մսուան, և մանաւանդ եթէ
պարագաները կը թողուն կամ կը պահան-
ջեն, գինին մի մոռնար : Այդ, պտտելով
գինւոյ նաւահանգիստը կամ գինւոյ մթե-
րանոցներ, կրնայ ընտիր գինի գտնել դիւ-
րագնի : Եթէ կրնաք գինւոյ տեսակներն ընտ-
րել, հասարակ և բնական գինին ընտրելի է,
մանաւանդ եթէ ջուր կը վերցնէ . քանզի այս-
պէս գինին թէ առողջարար է և թէ խնայո-
ղական, այսինքն գրեթէ հարիւրին 50 կը շա-
հուի, և սեղանդ կը գտնուի միշտ այս զու-
արթ ըմպելին, որոյ կիրառութիւնը որչափ
խորշելի է դուրսը, այնչափ ընդունելի և շա-
հաւետ է առտնին, մանաւանդ ի սեղանի :

Բնակարանի գալով, սիրելի որդեակ, ա-
միսը 600 դահեկան վարձ տալու խօսք կ'ը-

նես : Ինձ կը թուի թէ այս գումարը գէթ առայժմ քիչ մը բարձր է : Դեռ աղայ չունիք , և կ'ըսես թէ դայեակ կամ ստնտու բռնելու միտք չունիս : Եթէ այսպէս է , թէպէտ տան վարձերն հիմայ բարձր են , կարծեմ 400 դահեկանի տուն կամ գէթ յարկ մը ձեղի համար առայժմ հերիք է :

Արդ խօսքս կը վերջացնեմ ըսելով , սիրելի դուստր իմ , թէ ամենեւին մի զարհուրի , եթէ ի սկզբան հաշիւդ ճիշդ չելլեր միշտ : Ամէն հասակի մէջ մարդ կը խաբուի , բայց լաւ տանտիկին և իմաստուն տնտես ըլլալու համար կարեւորագոյն բանը փորձառութիւնն է :

Մնաս բարեալ , սիրելի որդեակ , ընդունէ մաղթանքս , և հաւատա զիս մտերիմ բարեկամ քեզ (զոր չեմ դանդաղիր որդեակ կոչել՝ քանզի ձեռքս ծնար և սնար) , և այրկանդ՝ զոր կը սիրեմ և կը յարգեմ , իբրեւ արդարեւ արժանաւոր ամուսին քեզ : Ողջ լեւրուք երկոքին , և մի մոռնաք ձեր պառաւելալ բարեկամը որ արդէն գերեզմանին մօտ՝ ուրիշ բանի չի փափաքիր , բայց անգամ մի եւս տեսնել զձեզ :

Հաւատարիմ ձեր

(Թոսակն)

Ա . Ա .

120. Առջիկ ոմն կու տայ իւր հօրը առողջութեան աւետիսն առ հօրաքոյր իւր :

Սիրելի հօրաքոյր .

Ահա ձեզ աւետիս : Բժիշկն այսօր շատ հանդարտ և գոհ էր , և յոյս տուաւ մեզ թէ հայրս վտանգն անցուց և առողջանալու վրայ է :

Արդարեւ տենդը դեռ կը տեւէ , թէպէտ շատ աղողու միջոցներով կը մաքառուի ընդգէմ : Այսօր մետասաներորդ օր է որ հայրս ժամ մի անգամ քուն չտեսաւ , քանզի քուն չըսուիր թմրութիւնը յոր կ'իյնայ ատեն ատեն ակտացեալ մը չարաչար ընկճուելով հիւանդութենէն : Այս շարունակ քնհատութիւնն և պահեցողութիւն շատ նիհարցուցին հէք հայրս : Բայց և այնպէս խաղաղ են մեր սիրտերը բժիշկներուն երեկուան խորհրդակցութեան վրայ . երեք բժիկաց կարծիքը միաբան էր յայտն թէ՛ ներքին դործարանաց մէջ խանդարում չկայ , ուստի և վտանգ չըկայ մեր սիրելի հիւանդին կենաց . սակայն , ըսին , ապաքինութիւնը շատ ծանր յառաջ պիտի երթայ , և թէ զգուշութեամբ և խնամով միայն կրնայ կատարեալ առողջութեան հասնիլ :

Կը տեսնէք ուրեմն , սիրելի հօրաքոյրս , որ մեր հիւանդին այժմու վիճակն աւելի մը

խիթարական է , այնպէս որ յոյս , նա մանա-
 ւանդ վստահութիւն ունինք թէ նախախնա-
 մութիւնը մեր հայրը պարգեւեց մեզ : Ուրա-
 խութեամբ կը հաղորդեմ ձեզ զայս լուր , այ-
 սուհետեւ եւս կը գրեմ ձեզ ինչ փոփոխու-
 թիւն որ պատահի յընթաց հիւանդութեան :

Մայրս կ'ողջունէ ձեզ կաթողին , նոյն-
 պէս , և աւելի եւս , ես որ եմ

Խանդակաթ եղբօր դուստր ձեր

(Թուակն)

Ա. Ա.

121. Գորեղայր ոմն գրելով առ եղբօր դուստր իւր այրի
 կ'առաջարկէ նմա ամուսնութիւն :

Սիրելի Զարդիկ .

Այս օրերս յանձնուեցաւ ինձ շատ փա-
 փուկ , միանգամայն դժուարին պաշտօն մը
 որ վերաբերութիւն ունի քեզ . և կը խոստո-
 վանիմ թէ անհնարին էր ինձ ընդունել
 զայն , եթէ չստիպէին զիս սէրն զոր ունիմ
 առ քեզ , և զիս միջնորդ կացուցանող ան-
 ձին բարեկամութիւնը : Թերեւս այս յառա-
 ջարանէն հասկցար թէ ինչ առաջարկութիւն
 պիտի ընեմ քեզ . բայց զիարդ և իցէ , ոչ
 ապաքէն պարտական եմ ըսել յայտնապէս :
 Դիպցիր ուրեմն , սիրելի դուստր , որ ամուս-
 նութիւն է զոր կ'ուզեմ առաջարկել քեզ :

Արդէն վեց տարի է որ այրի ես , Զար-
 դիկ : Քու դժբախտ այրութեանդ ժամա-
 նակն յիշելով , որդեակ իմ , ըսել չեմ ուզեր
 թէ մխիթարուած կամ մխիթարուելու ես
 քու սքանչելի առնդ մահուան վրայ . դիտեմ
 որ քու գորովայի սիրտդ սփոփելու համար
 դարեր բաւական չեն մոռցնել քեզ այն
 քաղցր ամուսնական եռամեայ կենաց յիշա-
 տակը : Բայց հարկ է երբեմն բանականու-
 թեան ձայնին ըսել , երբ այս ձայնը մեզ կը
 խօսի յօղուտ այլոց որ սիրելի են մեզ , և ո-
 ռոց շահը նախամեծար ընտրելու ենք քան
 զմերն :

Դու , սիրելիդ Զարդիկ , ունիս երկու
 դաստիկ զորս կը սիրես կաթողի . անոնց հա-
 մար ունիս մեծամեծ և բարձր փափաքներ
 զորս ունենալ մօր մը ներելի է . քու բոլոր
 իղձդ , բոլոր խորհուրդներդ են տեսնել զա-
 նոնք օր մը երջանիկ և վայելուչ կերպով զե-
 տեղեալ : Ասոնք աղէկ , սիրելիս , բայց ըսէ
 ինձ ձեռս ի կուրծս , հաստատուն յոյս ունիս
 գործադրելու ինչ որ կ'ըղձաս անոնց համար :
 Կարծեմ թէ ոչ . սիրել և ըղձալ մօր մը ձեռքն
 է , բայց գործադրել ոչ :

Ուստի , սիրելի դուստր իմ , թուի ինձ
 թէ , զայստիկ խորհելով , բաւական պատ-
 ճառ պիտի չգտնես մերժելու ամուսնութիւն
 մը որ քեզ և սիրելի դասերացդ համար եր-

Ջանիկ և ցանկալի ապագայի մը հաստատագոյն երաշխաւորութիւնն արդէն կու տայ :

Տէր Զաւէն Գուրգենեան բարի, ուղիղ, զգօն, հարուստ, միանգամայն առատածեուն է, և կարող, ինչպէս գիտեմ, քեզ երջանիկ ընելու . երջանիկ կ'ըսեմ սա մտօք, որ անով պիտի ունենաս հզօր պաշտպան մը քու մատաղ ընտանեացդ և բարեկամ մը վասն քօ . վասն քօ՝ որ դեռ քսան և չորեքամեայ այրի, զգաստ, հանճարեղ և գեղեցիկ, հօրէ և մօրէ զուրկ, գոյնն եկամտիւ գրեթէ անտես թողուած ես, հեռի նաեւ մօրեղբօրէդ որ միմիայն պաշտպանդ եմ քօ :

Տէր Գուրգենեան քառամնամենի է, բայց ունի ամէն յատկութիւն լինելոյ այր և հայր : Արդէն մեծ համբաւոյ և ստացուածոց տէր, ապագային մէջ եւս քան զեւս փայլելու յոյսեր եւս ունի : Արդէն քու զգաստութեանդ համբաւը լսած և տեսած է զքեզ երկու անգամ պարտէզը, և վերջին անգամ իւր դերձակին խանութը ուր գլխարկդ նորոգել կու տայիր, և յետ երկար խորհելոյ իւր կողմանէ կ'որոշէ քեզ իրեն ամուսին ընել, և որովհետեւ հօրդ ժամանակէն մեր մտերիմ բարեկամն է, և մեծ վստահութիւն ունի իմ վրաս, դիմեց ինձ, գիտնալով որ հօր տեղ եմ քեզ, և ահա անոր կողմէն փոխանորդաբար կը խնդրեմ քու հաճութիւնդ :

Հիմա կը թողում քեզ խորհել ազատաբար : Չեմ ուզեր ստիպել զքեզ, ոչ ալ աղեղեցութիւն բանեցունել քու վրադ, միայն, և քեզ սիրելու համար, Զարդիկ, դուստր իմ, կ'ըսեմ թէ, եթէ առաջարկութիւնն ընդունիս, ուրախութեամբ պիտի ընում. կը յաւելում նաեւ թէ քու հաճութեանդ լուրը երջանիկ պիտի ընէ ընդ քեզ նաեւ զնա որ այս առաջարկութիւնն իմ բերնով կ'ընէ քեզ :

Ողջ լեր, դուստր իմ, և փութացուր որչափ հնար է պատասխանդ որում անձկանօք կը սպասէ

Խանդակաթ հօրեղբայր քօ

(Թոռակն)

Ա. Ա.

122. Նկարագրութիւն ճանապարհորդութեան :

Միրելի ծնողք .

Յետ երեքամեայ ճանապարհորդութեան հասայ Ռիոյ ժանէիրոյ, հօրեղբօրս տունը . բայց դիտէք, սիրելի ծնողք, որ թէպէտ Հիմա հանգարտ և երջանիկ եմ, նեղութիւնը զոր կրեցի ի ճանապարհին անհնարին էր, և նաւագնացութիւնս լի դժուարին և աղետալի պատահարօք :

Ինչպէս գիտէք, նաւը մտանք Մայիսի 14ին, և օդը որ հնգետասան աւուրց հետէ

չատ պարզ էր՝ կը խոստանար մեզ յաջող ճա-
նապարհ . բայց մեր նաւարկութեան հետեւ-
եալ օրը հարաւային արեւելեան հով փը-
չելով՝ շեղեցուց զմեզ յուղւոյն : Նաւապետն
այր հմուտ և փորձ նաւարկութեան ար-
ուեստին , և մանաւանդ , ինչպէս կ'ըսէին նա-
ւաստիք , ովկիանոսի , որդը ամէն հնարք խոր-
հեցաւ մեր ապահովութեան համար : Ս'երթ
տեղի կու տար հողմոյն , մերթ կ'ընդդիմա-
նար , յուսալով այսպէս յաղթել բռնու-
թեան տարերն , և պրծել քանի մը օրուան
յապաղմամբ կամ դոյզն մնասով միայն : Բայց
յետ սակաւ միոյ բրդաւ մըրիկ մը , ահարկու
մըրիկ , քանզի մեր նաւը որ ամուր էր և պըն-
դակազմ՝ իբրեւ ընկուզի կեղեւ չկրցաւ դի-
մանալ կատաղի ալեաց : Բոլոր առագաստ-
ներն ամփոփուեցան , բաց ի միոջէ փոքրա-
գունէն որ բաց մնաց պահելու համար նաւն
ի հաւասարակշռութեան , միով բանիւ նա-
ւավարութեան արուեստին բոլոր ճարտա-
րութիւնը դրուեցաւ ի գործ , բայց ի զուր :
Մեր կայմերը խորտակուելով տարուեցան ա-
լիքներէն մի առ մի . նոյն արկածը կրեց նա-
եւ մեր ղեկը . կոհակները , մէն մի իբրեւ ա-
հագին լեառն , իւրաքանչիւր վայրկեան նա-
ւին վրայ իյնալով՝ կ'աւլէին ինչ որ կը գըտ-
նէին տախտակամածին վրայ , մակոյկ , մա-
լուխ , չուան , կահ և կազմած ազգի ազգի :

Ինչ երկնցնեմ , մեր նաւն եղաւ իբրեւ
կոճղ ոտաքանց , զոր չէր հնար ուղղել այս
կամ այն կողմ : Այսպէս մեր փրկութիւնը
կամ կորուստը նախախնամութեան ձեռքն
էր : Երեք օրհասական եօթնեակ թափառե-
ցանք այսպէս ովկիանու վրայ , խնայելով
մեր պաշարը որ տակաւ կը նուազէր , այն-
պէս որ երկրորդ մեծ հոգ այս էր մեղի հա-
մար : Դժբախտութեամբ բնաւ չպատահեցաւ
նաւ մը որ մեզ օգնութեան հասնէր . անոնք
որ հեռուն կը տենուէին՝ չէին կրնար նշմա-
րել ոչ մեր կոճղացեալ նաւը , և ոչ նշան-
ները զոր կու տայինք : Վերջապէս Աստուած
լուաւ մեր աղօթքը , և օր մը այգուն ցամա-
քը երեւցաւ մեզ արեւմտից կողմը . այս ցա-
մաքն էր Ամերիկայի մէջ Անգղիացւոց Եր-
րորդութեան կղզին : Բարէ , սիրելի ծնողք ,
եթէ դիտնայիք , ինչ անպատում խնդու-
թիւն կը զգայ նաւաստին , երբ , յետ անցու-
ցանելոյ այնչափ օր ի մէջ կենաց և մահու ,
կը տեսնէ ցամաքը . նաւաստւոյն և բոլոր նա-
ւորդաց ցնծութիւնը նկարագրել անհնար է :
Ուրախութենէ մեռնելու մազ կը մնայ , երբ
մարդ ոտքը խոտաւէտ և ծաղկալից հողին
վրայ կը դնէ , հաստատուն հողին՝ որ կը փո-
խանակէ ալեաց շարժուն երեսը :

Կղզին ուր ելանք , կամ , լաւ եւս ըսեմ ,
ուր հովը մեզ նետեց , ինչպէս ըսի , Երրոր-

դուժեան կղզին էր, Անդիլեանց հարաւա-
 յինը, դէմ յանդիման այն տեղւոյն ուր Օ-
 րենոգոյ գետ կը թափի ի ծով: Այս կղզւոյն
 վրայ երկինք միշտ կապոյտ են, միշտ պարզ,
 և գետինն այնպէս զուարթ և բերրի է, որ
 կղզին յերաւի կը կոչուի Գրախտ Անդիլեանց:

Երեք օր հոս մնացինք, մինչեւ որ սպա-
 նիացի առագաստանաւ մը գալով տարաւ ըզ-
 մեզ Ռիոյ Ժանէիրոյ, ուր եմ, քառասուն և
 ութ ժամ է, սքանչելի մօրեղբօրս տունը,
 գգուեալ և սիրեալ և երջանիկ: Լսելով որ
 նաւ մը կար պատրաստ Գաղիա երթալու և
 անկէ արեւելք, փութացայ գրեւ այս քա-
 նի մը տողը: Թէ ինչպէս է Պրազիլիա, և ինչ-
 պէս եմ ես, առ այժմ բան մը չեմ կրնար ը-
 սել, քանզի դեռ բան մը չեմ գիտեր, և ոչ
 իսկ ուշաբերած եմ նաւարկութեան ահագին
 թմրութենէն:

Մնաք բարեաւ, սիրելի ծնողք. որչափ
 ուրախ եմ որ այն սոսկալի վտանգէն ազա-
 տեցայ, նոյնչափ տխուր եմ զի հեռու կը
 գտնուիմ ձենէ, թէպէտ, ինչպէս ըսի, անդ-
 ըանիկ որդւոյ պէս եմ, գրգեալ և գգուեալ:

Կ'աղաչեմ, սիրելի հայր իմ, գրեցէք փու-
 թով, մի մոռնաք ձեր անձկայրեաց որդին:

(Թուակն)

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐ, ԱՅԼԵՒԱՅԼ ԴԻՊԱՏ ԵՒ ԳՈՐԾԻ
 ՆԱՄԱԿՆԵՐ

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆ

Տոմակն համառօտ նամակ է որ կ'ուղղուի
 շատ ընտանի բարեկամներու և կամ առ-
 ստորնագոյնս, բայց ոչ բարձր աստիճանի մար-
 դոց, և կը տարբերի բուն նամակէ այնու զի
 շատ համառօտ կը գրուի և սովորաբար յեր-
 րորդ դէմն, թէպէտ երբեմն կրնայ յառաջին
 դէմն գրուիլ: Տոմակներ կը զրկուին ընդ-
 հանրապէս հրաւիրանաց, ընծայի, ընտանե-
 կան դէպք մը, զոր օրինակ ծնունդ, հարսա-
 նիք, մահ ծանուցանելու համար: Տոմակի
 մէջ թուականը վերը կը գրուի, և վերնա-
 գիր և ստորագրութիւն չի գրուիր, եթէ
 տոմակն երրորդ դէմք գրուած է, որպէս
 վնի ըստ սովորութեան:

Այլևայլ դիպաց նամակներ կը գրուին ազգա-
 կանի կամ բարեկամի և կամ ո և իցէ ումեք
 յաջող կամ ձախող դէպք մը ծանուցանելու
 համար, ինչպէս արկած մը, ամուսնութիւն,
 ծնունդ, հիւանդութիւն, մահ, այլովքն հան-
 դերձ: Շատ անգամ հարկ կ'ըլլայ այսպիսի
 նամակ մը գրել այնպիսի անձի ընդ որում

ընտանութիւն կամ բարեկամութիւն չունին. ք.
 և անատեն պէտք է լոկ դէպքը պատմել
 կամ իմացնել. բայց եթէ ազգականի կամ
 մտերիմ բարեկամի և կամ մեզ վերաբերու-
 թիւն ունեցող անձի մը կը գրենք, կրնանք
 դիպաց մանր պարագաներն եւս յայտնել.
 Ընտանի անձինք ընդհանրապէս կամ ին պա-
 րագայիւք գիտնալ ինչ որ մեզ կը պատահի,
 շատ անգամ կը վշտանան իսկ, եթէ պարա-
 գաները կը ծածկենք կամ չենք յիշեր, զոր
 օրինակ երբ մէկուն կը ծանուցանենք անոր
 ազգականին մահը, այն մարդը կ'ուզէ որչափ
 հնար է անոր հիւանդութեան և մահուան
 մանր մանր դէպքն անգամ լսել, նա մանա-
 ւանդ կը մխիթարուի զանոնք գիտնալով:

Գործի նամակներն, որպիսի են հաշիւ խնդրե-
 լու, առնելիք պահանջելու, գործի կամ
 դժուարութեան վրայ առաջարկութիւն ընե-
 լու նամակներ, մի և նոյն բնութիւնն ունին,
 այսինքն ծանր նիւթերու վերաբերեալ են և
 պէտք է որ ծանրութեամբ գրուին: Այս տե-
 սակ նամակներու մէջ, դարձուած, զարդ,
 զուարճարանութիւն չի պահանջուիր, այլ
 յստակութիւն և պարզութիւն, և այն բանը
 միայն ըսել որ կարեւոր է. բայց ըսել չենք
 ուզեր թէ ո՞ճոյ և վայելչութեան դէմ մե-
 ղանջելու է. առանց վայելչութեան ոչ պար-
 զութիւն կայ և ոչ յստակութիւն: Գործոյ նա-

մակներու համար մանաւանդ առաւելագոյն
 փոյթ և զգուշութիւն կը պահանջուի. այսպի-
 սի նամակներ գրել գրեթէ դժուարին է քան
 ուրիշ տեսակ նամակներ գրել: Եթէ ոք յըս-
 տակ և լուրջ միտք չունի, չի կրնար երբէք
 այսպիսի նամակներ գրելու մէջ յաջողիլ:

ՕՐԻՆԱԿՔ ՏՈՄԱԿԱՅ

1. Հրաւեր ի ճաշ կամ ի համդէս:

1.

24 Մարտ, 1881

Այս անուն Տէր և Տիկին յարգանքով ողջու-
 նելով զայս անուն Տէր և Տիկին կ'աղաչեն զնա
 հաճիլ գալ երկուշաբթի միջօրէին ի միասին
 ճաշելու այս ինչ ժամուն:

2.

Այս անուն Տէր և Տիկին ողջունելով զՏէր
 և զՏիկին այս անուն՝ կը խնդրէ ամսոյս 7 ին,
 հինգշաբթի օր, հաճիլ կէսօրուան ճաշին լի-
 նել սեղանակից: Հրաւիրեալ են նաեւ Տէր
 այս անուն, Տէր այս անուն և Տիկին այս անուն հան-
 դերձ դատերբ իւրով այս անուն օրիորդաւ: Ճա-
 ջը պատրաստ պիտի ըլլայ ճիշդ կէս օրին:

3.

Տէր և Տիկին այս անուն երեքշաբթի գիշեր երեկոյթ ունենալով ի պատիւ տօնի մօր իւրեանց այս անուն Տիկնոջ, կ'աղաչեն զՏէր և զՏիկին այս անուն հանդերձ բոլոր ընտանեօք, պատուել առաջիկայութեամբ իւրեանց այս ընտանեկան հանդէսն ուր բոլոր հրաւիրեալները բարեկամներ են :

ՊԱՏԱՍԻՊԱՆ

1.

Տէր և Տիկին այս անուն սիրով և շնորհակալութեամբ կ'ընդունին այս անուն Տեառն և Տիկնոջ ճաշու հրաւերը :

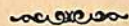
2.

Տէր կամ Տիկին այս անուն շնորհակալութեամբ կ'իմացունեն, այս անուն Տեառն կամ Տիկնոջ, որ ընդունած է հինգշաբթի աւուր կէսօրուան ճաշու հրաւերն, ուստի և պիտի փութայ սահմանեալ ժամուն գտնուիլ :

3.

Տէր աս անուն՝ Տեառնէ և Տիկնոջէ ներում

խնդրելով կ'իմացնէ որ իւր Տիկնոջ խօթութեան պատճառաւ չի կրնար գտնուիլ երեքշաբթի աւուր երեկոյթին :

2. Տոմարի ժամադրութեան :

1.

2 Յունիս, 1881

Տէր այս անուն կարեւոր գործի մը համար իբր կէս ժամ ուղեւոր տեսնել զՏէր այս անուն կը խնդրէ թէ հնար է արդեօք վաղիւ տեսնել զնա ի տան նորա (կամ այս ինչ տեղ) առաւօտեան ութ և կէս ժամուն :

2.

Տէր կամ Տիկին այս անուն մեծ շնորհք ըրած պիտի ըլլայ, եթէ կիրակի ժամը տասն ու կէսին հաճի քանի մը բոպէ շնորհել այս անուն Տեառն կամ Տիկնոջ որ կը փափաքի անձամբ դալ և խօսել առանձին այս ինչ գործոյ վրայ :

3.

Տէր այս անուն երէկ մայրաքաղաքս հասած ըլլալով կ'աղաչէ զՏէր այս անուն վաղիւ հինգ-

չարթի օր դալ տեսնել զնա բերա այս ինչ պան-
դոկ , Ա. յարկ , թիւ 7 : Կարեւոր լուրեր ու-
նի հաղորդել , և ներում կը խնդրէ անձամբ
չգալուն համար ի պատճառս անհանգստու-
թեան , որ թէեւ թեթեւ , պիտի շտայ թոյլ
քանի մը օր սենեկէն դուրս ելլել :

ՊԱՏԱՍԻԱՆ

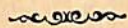
Տէր այս անուն ներում խնդրելով այս անուն
Տեառնէ կ'իմացունէ որ , վաղիւ առաւօտուն
այս ինչ տեղ կամ այս անուն անձին երթալ խոստա-
ցած է , ուստի և չի կրնար տեսնել զՏէր այս
անուն , բայց հետեւեալ օրը որ է ուրբաթ՝
պատրաստ է ընդունել զնա մինչեւ կէս օր ,
օրուան որ ժամ և հաճոյ թուի այս անուն
Տեառն պատուել զնա իւրով այցելութեամբ :

Օրինակ տոմսակի որ կը գրուի երբ տունը չի գտնուիր
անձ մը որուն այցելութիւն եղած է :

Տէր այս անուն կարեւոր դործի մը վրայ խօ-
սելու համար այսօր առաւօտեան ժամը 9 ին
այս անուն Տեառն այցելութիւն ընելով , դրժ-
բախտութեամբ չգտաւ զնա ի տան , ուստի
կ'իմացունէ որ այսօր ժամը երեկոյեան երեք
ու կէսին դարձեալ պիտի գայ , և թէ շատ

չնորհակալ պիտի ըլլայ , եթէ յիշեալ ժամուն
տունը գտնէ զնա . և եթէ Տէր այս անուն չի
կրնար վերոյիշեալ ժամուն տունը գտնուիլ ,
հաճի իմացնել թէ երբ կրնայ ընդունել ըզ
Տէր այս անուն :

3. Ա. յեւայլ նիւթոց վրայ տոմսակներ :

1.

Տէր այս անուն շնորհակալութեամբ ետ կը
դարձունէ այս ինչ մատենին առաջին հատորը
զոր կարդալու համար փոխ առած էր այս ա-
նուն Տեառնէ , աղաչելով զրկել իրեն միւս
հատորը զոր կը խոստանայ դարձուցանել ընդ
հուպ :

2.

Տէր և Տիկին այս անուն ուղունելով զՏէր
այս անուն կը խնդրեն իմացունել իրենց թէ
արդեօք յաջողութեամբ հասան իրենց տու-
նը , վասն զի ժամանակն անագան էր և օդն
աւրուած . ուստի յիշեալ Տէրն և Տիկին մեծ
անձկութեան մէջ են , և անյապաղ լուր կը
խնդրեն :

ՊԱՏԱՍԻԱՆ

Տէր և Տիկին այս անուն շնորհակալ են այս
անուն Տեառն և Տիկնոջ հոգ ընելուն համար ,

և կը փութան իմացնել որ, թէպէտ ճամբան քիչ մը դժուարութիւն կրեցին, կառապանին անփորձ ըլլալուն համար, սակայն հասան անվնաս իրենց տեղը:

3.

Տէր այս անուն իւր այդեստանին երախայրիէն կողով մը մշկահամ խաղող զրկելով առ այս անուն Տիկին, կ'աղաչէ զնա ընդունել զայն և փութալ իմացունել իւր առողջութիւնը, մանաւանդ այս անուն օրիորդինը որուն համար ըսուեցաւ թէ տկար էր:

ՊԱՏԱՍԻԱՆ

Տիկին այս անուն սիրով ընդունելով այս անուն Տեառն խաղողը, կը փութայ իբրեւ նշան շնորհակալութեան առաքել առ նա երկու մեծ սրուակ իւր տան հին գինիէն, զոր Տիկին այս անուն ախորժելով կ'ըմպէ: Կ'իմացունէ նաեւ թէ ինք և օրիորդ այս անուն ողջ և առողջ են:

4. Այլեւայլ ձեռագիրաց զրուելու տոմսակաց օրինակներ:

1.

Տէր այս անուն կ'աղաչէ զՏէր այս անուն դերձակ վաղիւ առաւօտեան ժամը 2 ին հաճիլ

գալ տուն, այս անուն Տեառն և նորա որդւոյն համար մէն մի վերարկուի և մի մի զոյգ անդրավարտեաց և բաճկոնի չափ առնելու, և կը խնդրուի որ սեւ քաջմիրի օրինակներ բերէ աղնիւ և միջին տեսակէն:

2.

Տէր այս անուն կօշկակարէն կը խնդրուի վաղիւ կէս օրէն ժամ մը ետքը գալ ի տուն այս անուն Տեառն երկու զոյգ մուգաց, և վեց զոյգ հողաթափի չափ առնելու:

3.

Տէր այս անուն խոյրարար վաղիւ առաւօտեան ութերորդ ժամուն հաճի գալ այս անուն Տեառն տունը՝ բերելով երկու զոյգ բեղոյր սեաւ բարձր, և երկու զոյգ ցած գլխարկ ի թաւչէ: Կը խնդրուի որ գլխարկները նոր և արդի ճաշակին յարմար ըլլան:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐ ԿԱՄ ՇՐՋԱՐԵՐԱԿԱՆ ՀԱՐՍԱՆԻՔ,
ՄԱՀ, ԾՆՆԳԱՐԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՄԱՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ն

Հարսանիք կամ մահ, ինչպէս նաեւ կնոջ մը ծննդաբերութիւնը ծանուցանելու համար գրուած նամակներ շատերու կը ղրկուին, այս պատճառաւ շրջաբերական կը կոչուին : Ասոնք սովորութիւն է տպել տալ նամակի թուղթի վրայ : Հարսանեաց շրջաբերականը կը գրուի յերրորդ դէմն հարսնացելոյն կամ փեսայացելոյն ծնողաց կողմանէ, եթէ ասոնք ողջ են . ծննդաբերութեան շրջաբերականը նոյնպէս յերրորդ դէմն՝ ի դիմաց առն . իսկ մահուան շրջաբերականը կը գրուի ննջեցելոյն բոլոր ընտանեաց կողմանէ, նշանակելով հանգուցելոյն տարիքը, մեռելոյն տունը, մահուան աւուր թուականը, և ժամը . և ապա թաղման օրը և ժամը :

Օրինակ

Տիկին այս անուն և մականուն, յանուն իւր և որդւոց, դստերաց և բոլոր ընտանեաց իւ-

րոց, մեծ տրամութամբ կը ծանուցանէ ազգականաց և բարեկամաց, որ իւր սիրելի ամուսինը

Տէր այս անուն և մականուն,

Յետ կարճատեւ կամ երկարատեւ հիւանդութեան (այս մասը կրնայ զանց առնուլ), (ոմանք կ'աւելցունեն նաեւ) ընդունելով եկեղեցւոյ խորհուրդները, հանգեաւ ի Տէր այսօր կամ երէկ, Մարտ 22, Հինգշաբթի, ի տան իւրում այս ինչ տեղ, գիշերուան չորրորդ ժամուն, ի հասակի 54 ամաց :

Ննջեցելոյն յուղարկաւորութիւնը և թաղումը պատուել կամեցողք կը հրաւիրուին ի տուն մեռելոյն այս ինչ թաղ, այս ինչ փողոց, թիւ այս ինչ : Յետ կատարման սովորական աբարողութեանց հանգուցելոյն մարմինը պիտի տարուի յեկեղեցի այս անուն, և անտի այս ինչ գերեզմանատուն յիւր հայրենական շիրիմ :

(Թուական)

Ա. Ա.

Օրինակ շրջաբերականի հարսանեաց :

Այս ինչ թաղ, 2 Յունիս, 1881

Տէր .

Տէր և Տիկին այս անուն և մականուն ուրախութեամբ կը ծանուցանեն ձեզ իրենց սիրելի

Որդւոյն կամ Դստեր , Տեառն կամ Օրիորդի այս անուն և մականուն ամուսնութիւնն ընդ այս անուն և մականուն Օրիորդի կամ Տեառն , և կ'աղաչեն զձեզ պատուել ներկայութեամբ ձերով հարսանեաց հանդէսը որ պիտի կատարուի ի տան իւրեանց կամ յեկեղեցւոյ այս անուն , Յունիս 14, Կիրակի օր այս ինչ ժամուն . կը փափաքին նաեւ սեղանակից ունել զձեզ նոյն երեկոյին :

Որքե օրինակ

Այս ինչ թաղ , 7 Յուլիս 1881

Տէր կամ Տիկին .

Տէր և Տիկին այս անուն և մականուն կը հրաւիրեն զձեզ և ձեր Տիկինը , կամ հանդերձ ընտանեօք , ի հանդէս պսակի Որդւոյ կամ Դստեր իւրեանց այս անուն և մականուն ընդ այս անուն և մականուն Օրիորդի կամ Տեառն :

Պսակի խորհուրդը պիտի կատարուի առաջիկայ Կիրակէ Յունիս 22, երեկոյեան այս ինչ ժամուն յեկեղեցւոյ այս անուն թաղ , կամ ի տան իւրեանց թաղ , փողոց և թիւ այս անուն : Կը փափաքին նաեւ որ պատուէք ձերով առաջիկայութեամբ հարսանեաց ճաշը նոյն երեկոյին :

Շրջաբերական ծննդաբարոյթիւն ծանուցանելու :

1.

Այս ինչ տեղ , 10 Սեպտ . 1881

Տէր կամ Տիկին .

Տիկին այս անուն և մականուն յաջողութեամբ աշխարհ բերաւ ուստր մի երէկ , Ապրիլ 15 , երեկոյեան ժամը 11 ին : Մայրն և մանուկը ողջ և առողջ են : Տէր այս անուն և մականուն ուրախութեամբ կը հաղորդէ ձեզ այս լուրը :

2.

Այս ինչ թաղ , 21 Դեկտ . 1880

Տէր .

Տէր այս անուն և մականուն ուրախութեամբ կը ծանուցանէ ձեզ որ ամուսին իւր Տիկին այս անուն և մականուն յաջողութեամբ ծնաւ այսօր , Դեկտ . 21, առաւօտեան չորրորդ ժամուն ուստր կամ դուստր մի : Մայրն և մանկիկը ողջ և առողջ են :

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՑԱԼՈՒ ԱՅԼԵՒԱՅԼ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Որդւոյ մը նամակն առ հայր իւր իմացնելու անոր
զամուսնութիւն իւր:

Սիրելի հայր իմ.

Ամուսնութիւնս ընդ այս անուն և մականուն օրիորդի կատարուեցաւ այսօր կիրակի, Ապրիլ 27: Եկեղեցիէն ելլելով կը փութամ ահա ձեր պատուէրին համեմատ իմացունել ձեզ այս լուրը որ ինձ համար կարեւոր է: Հիմա ուրիշ բան չի պակսիր ինձ բայց ձեր առաջիկայութիւնը որ շատ հարկաւոր է: Ներեցէք որ չեմ կարող գրել ձեզ այսօր երկար. քանի մը օր ետքը կը յուսամ տալ ձեզ մանր տեղեկութիւն հարսանեացս վրայ: Կինս կը թուի գոհ:

Ողջ լերուք, սիրելի հայր, կը համբուրեմ զձեզ բոլոր որտով:

Հնազանդ որդի ձեր
Ա. Ա.

Նամակ ամուսնի քով գտնուած մանկան մահն իմացնելու:

Տէր և Տիկին.

Շատ տխուր լուր մը պիտի տամ ձեզ, և գիտնալով որ այս լուրն այնչափ պիտի վշտացունէ զձեզ որչափ զիս վշտացոյց, մեծ վարանման մէջ եմ, և չեմ գիտեր թէ ինչպէս համարձակիմ ըսել: Ձեր թշուառ մանկիկը մեռաւ յետ քսան և չորեքժամեայ հիւանդութեան: Ոչ իմ խնամքս և ոչ բժշկաց օգնութիւնը կրցան նպաստել ախտացելոյն, թէպէտ ամենեւին բան մը զանց չառնուեցաւ հիւանդութեան սկիզբէն: Արդարեւ առաջ այնչափ ծանր չթուեցաւ ախտը, բայց արագ արագ ծանրանալով շուտով իմացուց թէ մահացու էր: Ըստ բանի բժշկին՝ ուղղոյ հիւանդութիւն էր: Այրս մեռելին համար պէտք եղածը պիտի ընէ. եթէ հրաման մը ունիք շուտով հաղորդեցէք հեռագրով: Իմացուցէք նաեւ թէ ինչ ընելու եմ տղուն վերաբերեալ հանդերձ և կարասի:

Խոնարհ աղախին ձեր

(Թուակոն)

Ա. Ա.

Ստատուի մը յանդիմանութիւն :

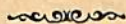
Ստատու .

Ինձի տրուած տեղեկութեանց նայելով՝ անփոյթ ես մանկիկս հոգալու : Շատ դժգոհ եմ քենէ , և կ'իմացնեմ քեզ որ ստատուի մը պարտականութիւնն այս չէ : Կը լսեմ թէ շատ անգամ մինակ թողլով տղան կ'երթաս զբօսնուլ կամ դրացեաց հետ շողփաղփել , թէ շատ կ'աշխատիս , այնպէս որ կաթի կը ջեռնու , թէ խիւսն անգամ կը խնայես , մինչեւ ստէպ անօթի մնալ տղուն . վերջապէս անփոյթ ես նաեւ տղուն մաքրութեան որ շատ հարկաւոր է տղայոց , մանաւանդ այն հասակին մէջ :

Ասոնք լսելով մեծ վարանման մէջ եմ , և միտք ունիմ դալ անձամբ ստուգել : Եթէ ճիշդ են ըսուածները , քենէ պիտի առնուիմ մանկիկը , և գանգատներս պիտի ընեմ որու որ անկ է : Կ'ողջունեմ զքեզ :

(Թոռակն)

Ա. Ա.

Այս նամակին պատասխան :

Տիկին .

Խոր տրտմութեան մէջ ընկղմեց զիս նամակ ձեր : Եթէ մխիթարութիւն մը կայ , սա

է , որ կը խոստանաք դալ անձամբ ստուգել ըսուածները : Որչափ հնար է փութացէք դալ , Տիկին , շատ շնորհակալ պիտի լըլամ , քանզի մանկիկը տեսնելով խոյն պիտի հասկնաք թէ ըսուածներն սուտ և զրպարտութիւն են : Եթէ երբեմն կը ստիպուիմ դուրս ելլել , թէ եւ դուն ուրեք կը պատահի , տղան երբեք մինակ չի մնար . միթէ այնչափ անմիտ եմ որ կաթնկեր տղայ մը մինակ կամ փոքրիկ տղոց հետ տունը թողում : Միշտ խոհեմ բարեկամի կը յանձեմ , և եթէ շատ մօտ տեղ կ'երթամ , կը յանձնեմ երէց դատերս որ արդէն երկոտասանամեայ է և շատ հանճարեղ : Տղուն գիրութիւնը և պայծառ գոյնը բաւական են ցուցնելու թէ ոչ կաթս ջերմութիւն ունի , և ոչ երբէք անօթի մնացած է տղան : Իսկ տղան մաքուր պահելուս ուրիշ ապացոյց չեմ կրնար տալ բայց եթէ տանս և զաւկը ներուս մաքրութիւնը : Այո , աղքատ եմ , Տիկին , բայց չեմ այն կիներէն որ չբաւորութիւնը բարուր ընելով կը ծիւրին աղտեղութեան մէջ , բոլոր օրը պղերգութեամբ դրացեաց դուռներն անցունելով : Մնալով ձեր գալտեան , Տիկին , կը խոստովանիմ զիս ձեզ խոնարհ աղախին

(Թոռակն)

Ա. Ա.

Նամակ գրեալ առ ազգական ոմն կամ բարեկամ խնդ-
րելու համար որ կնքահայր ըլլայ :

Սիրելի հօրեղբօրորդիս .

Կինս ի մօտոյ որդի մը պիտի ծնանի , ուս-
տի կը խնդրեմ ի ձէնջ , յանուն իմ և նորա ,
ձեր բարեկամութեան նոր ապացոյցը , այն
է հաճել լինել կնքահայր ծնանելի ման-
կան : Շատ բարեբախտ պիտի համարինք ըզ
մեզ , եթէ ընդունիք մեր առաջարկութիւնը
մանաւանդ որ քան զօրինակ ձեր աւելի ըն-
տիր օրինակ վարուց չենք կրնար մատուցա-
նել մեր զաւկին , և ոչ քան զձեզ աւելի
սերտ բարեկամ և բարերար ունինք որում
ընենք այս առաջարկութիւնը :

Ընկալարուք , սիրելի հօրեղբօրորդի իմ ,
չնորհակալութիւնս :

Ձեր հօրեղբօրորդին

Ա. Ա.

ՊԱՏԱՍԻԱՆԻ ՀԱՍՏԱՍԱԿԱՆ

Սիրելի հօրեղբօրորդիս .

Շնորհակալ եմ որ խորհեցաք աղաչել զիս
լինել կնքահայր ձեր որդեկին : Սիրով կ'ըն-
դունիմ զձեր առաջարկութիւն , և եթէ , զոր
Աստուած մի արասցէ , ձեր մանկիկն օր մը

պէտք ունենայ ուրիշ խնամածուի բաց իւր
հօրմէն , վստահ լերուք որ պիտի գտնէ զիս
պատրաստ ամէն օգնութիւն մատուցանե-
լու նմա , թէպէտ միշտ յօժար պիտի ըլ-
լամ սիրել և հողալ զնա իբրեւ զիմ որդեակ :
Գիտելով սէրս որ առ ձեզ՝ կրնաք հաւատալ
թէ անկեղծ կը խօսիմ : Ողջ լեր , սիրելիս :

Հօրեղբօրորդի քո
Ա. Ա.

ԲԱՅԱՍԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԻԱՆԻ

Սիրելի հօրեղբօրորդիս .

Հաճութեամբ կ'ընդունէի զառաջարկու-
թիւն ձեր՝ լինել կնքահայր ձեր որդեկին , բայց
զայս ծառայութիւն ցարդ շատերու ըրած
եմ , և որոշած եմ այլ եւս չընդունել այսպի-
սի առաջարկութիւն . և որովհետեւ ոչ սա-
կաւ ազգականաց և բարեկամաց զլացայ ,
չեմ կրնար ընդունել զձերն՝ առանց ի խոր
խոցելոյ զնոսա : Այս է միմիայն պատճառ ,
սիրելի հօրեղբօրորդիս , որ հարկ ի վերայ կը
դնէ ինձ զայս բացասական պատասխան տալ
ձեզ : Կըռելով այս պարագան , կը յուսամ թէ
իրաւունք պիտի տաք ինձ , հաւատալով զիս
ձեր միշտ

Հաւատարիմ հօրեղբօրորդին

Ա. Ա.

Նամակ՝ ստնտուի մը բով գտնուած մանկան հիւանդութիւնը ծանուցանելու :

Տէր և Տիկին .

Ձեր մանկիկն հիւանդ է քանի մը օր կայ , և ես ամէն խնամ տանելով կը տեսնեմ որ տղան օր քան զօր կը ծանրանայ : Երէկ կանչեցի բժիշկը , որ բաւական երկիւղ տուաւ ինձ : Տղան դժուարաւ ծիծ կ'առնու , և կուլայ անդադար : Գիտցէք , Տէր և Տիկին , որ գիշեր ցորեկ արթուն և մտադիր եմ , և անհընար պիտի ըլլայ ինձ մխիթարուիլ , եթէ դժբախտաբար կորսնցնեմ տղայ մը զոր կը սիրեմ իբրեւ զմին յիմոցս , չըսեմ թէ աւելի քան զնոսա : Այսուհետեւ կ'իմացունեմ ձեզ ինչ փոփոխութիւն որ պատահի յընթացս հիւանդութեան ի լաւն կամ ի յուրին . իսկ եթէ չգրեմ , գիտցէք որ փոփոխութիւն եղած չէ :

Խոնարհ աղախին ձեր

Ա. Ա.

Նամակ՝ իմացնելու համար թէ տղան վտանգէ աղատած է :

Տէր և Տիկին .

Տղուն առողջութիւնը երէկուրնէ հետէ լաւագոյն է . բժիշկը քիչ մը առաջ հոս էր , խնամով քննեց հիւանդը , և ըսաւ թէ , եթէ

անտիկակալ դէպք մը չպատահի , մանկիկը գերծ է արդ վտանգէ : Ուստի վութացայ հաղորդեւ ձեզ այս լուրը : Տղան հիմա զուարթագոյն է , կը սկսի դիւրել , գոյնը կու գայ , կը քնանայ , և կրնանք վտահիլ թէ անդուլ խնամքս ընդ հուպ պիտի դանէ մանկիկն զիւր առաջին առողջութիւն : Շատ աղաչեցի ՂԱստուած , որ ողորմելով ինձ պահեց մանկիկը զոր կը սիրեմ իբրեւ զիմն :

Եմ , Տէր և Տիկին ,

Խոնարհ աղախին ձեր

(թուական)

Ա. Ա.

Նամակ՝ ստնտուի մը վրայ տեղեկութիւն խնդրելու :

Տէր .

Թէպէտ զձեզ անձամբ ճանաչելոյ պատիւն ունեցած չեմ , գիտելով սակայն ձեր բարութիւնը՝ չեմ վարանիր աղաչել զձեզ տեղեկութիւն տալ ինձ այս անուն կնոջ վրայ որ ձեր գիւղը կը բնակի , և եկաւ խնդրել յինէն յանձնել նմա դիեցունել նորածին մանկիկս : Կը ցանկամ գիտել միայն թէ արդեօք այս կինը պարկեշտ և տնայէն է , և ձեռքնհաս ըստ արժանւոյն հոգալու մանկիկս : Ձեր խորհուրդը չառած կնոջը հետ պայման ընել չեմ ուզեր ստնտուութեան համար , և որով-

հետեւ գիտեմ թէ անհամբերութեամբ կը սպասէ պատասխանուոյ, եթէ հնար է, փութացէք գրել առանց երկար յապաղելոյ, և շատ շնորհակալ պիտի ըլլամ, Տէր, խոստովանելով զիս հաւատարիմ ձեզ:

(Թոռական)

Ա. Ա.

Մայր մը կ'իմացնէ որդւոյն թէ հայր նորա ծանր հիւանդ է:

Սիրելի որդեակ .

Վեց օր է որ հօրդ կուրծքին իջաւ, և ըստ բանի բժշկին, տակաւ կը ծանրանայ ախան, և շատ քիչ յոյս կայ: Հիւանդն զգալով թէ պիտի չկրնայ աղատիլ, կը ցանկայ տեսնել զքեզ: Եթէ կը ցանկաս ընդունել հօրդ վերջին օրհնութիւնը, և մխիթարել զիս անոր կորստեան վրայ, մի յապաղեր դալ: Աստուած միայն, սիրելի որդեակ, կարող է դարձուցանել մեր գլխէն այս չարիքը. ապա աղաչէ զնա, ինչպէս որ ես կ'ընեմ ամէն օր, թերեւս Ամենակալն ողորմելով շնորհէ մեզ թշուառ հայրդ. շատ կը խորհիմ թէ ինչ պիտի լինի վիճակ մեր, եթէ այս սիրելի հիւանդ մենէ յափշտակուի: Աճապարէ, որդեակ իմ, և փոյթ տար չյամել վերջին ողջոյնդ և համբոյրդ տալ սիրելի հօրդ:

Խանդակաթ մայր քո

(Թոռական)

Ա. Ա.

Նամակ՝ հօր մը մահն իմացնելու որդւոյն:

Սիրելի որդեակ .

Չարիք մը հասաւ մեր վրայ՝ անակնկալ: Հայրդ որ դեռ այս առաւօտ ողջ և առողջ էր՝ ժամ մը կայ որ զոհ եղաւ կաթուածի մը հարուածոյն յանկարծ, որպէս թէ շանթահար, այնպէս որ ամէն դարման անօգուտ եղաւ: Սոսկալի արկած է այս զոր Աստուած զրկեց մեզ, սիրելի որդեակ. պարտինք համբերել քաջութեամբ և գիտել հնազանդել վճռոց Ամենակալին, թէպէտ և ծանր է հարուածն: Կը սպասեմ գալստեանդ երկաթուղւով, որպէս զի կարենաս հատուցանել վերջին պարտիքդ այնպէս բարի և բարերար հօր, որ ոչ այլ ինչ կը խորհէր բայց զերջանկութիւն քո և մեր, և որ յամենայն կեանս իւր աշխատեցաւ թողուլ մեզ դիւրաւ ապրելոյ միջոց: Պահենք զյիշատակ նորա, սիրելի որդեակ, և ջանանք երկոքին արժանանալ գովեստից նորա, երբ օր մը միանանք ընդ նմա ի յաւիտենականութեան: Ողջ լեր, որդեակ իմ, եղբայր քո և քորք համբուրեն երկու աշկունքդ:

Գալստեանդ անձկանօք սպասող մայր քո
(Թոռական) Ա. Ա.

Այր ոմն ծանուցանէ իւր կնոջ մահն հօր իւրում :

Սիրելի հայր իմ .

Մեծ ցաւով կ'իմացնեմ քեզ կնոջս մահը : Մեռաւ նա այս առաւօտ , հինգերորդ ժամուն , յետ երկար և ցաւազին հիւանդութեան , դժկամակերով թողուլ այս կեանքը , ոչ թէ իրեն , այլ ինձ և իւր որբերուն համար : Դուք , սիրելի հայր , դուք որ քաջ գիտէք այս սքանչելի կինը՝ կրնաք հասկնալ ցաւոյս սաստկութիւնը , և թէ ինչ մեծ կորուստ ըրինք ես և որդիքս : Առաջին աստիճանի դժբախտութիւն է այս վասն իմ , և բոլորովին ի կոր կը կործանէ զիս : Եթէ առաջի աչաց չունենայի տղայքս որոց սպառնալու նուիրեալ պիտի ըլլայ այսուհետեւ կեանքս , անհնար էր ինձ մնալ կենդանի :

Ողջ լերուք , սիրելի հայր իմ , միշտ ձեր մխիթարութեան և խրատուն կարօտ որդի ձեր

(թուական)

Ա . Ա .

Հայր ոմն իւր որդւոյս մահը կը ծանուցանէ միւս որդւոյն :

Սիրելի որդեակ .

Կը փութամ տալ քեզ ցաւազին լուր մը որ կը տխրեցնէ ծերութիւնս , և եւս քան

զեւս ցանկալ կու տայ ինձ վախճանի կենացս որոյ իւրաքանչիւր օր , կրնամ ըսել , նշանաւոր եղաւ ցաւով կամ դժբախտութեամբ իւրիք : Թշուառ եղբայրդ ննջեց բազկացս մէջ յետ կարճ բայց ցաւազին հիւանդութեան : Կենաց մինչեւ վերջին վայրկեանը խելքը վերան էր , ցաւելով որ չկրցաւ տալ քեզ զիւր վերջին ողոյն լաւագոյն կեանք մը երթալու համար : Ահա մնացի մինակ , քու հեռաւորութիւնդ կը զրկէ զիս օգնութենէն որում կարօտ եմ մանաւանդ հիմա : Կը սպասեմ որ դաս օգնել ինձ մեր վերջին պարտիքն հատուցանելու այնմ որ այնչափ կը սիրէր զմեզ և նուիրեց զիւր մանկութիւն առ ի քաղցրացուցանել ծերութեանս օրերը : Նախախնամութիւնն պարտէր կոչել ոչ զնա , այլ զիս որոյ կենաց ընթացքն հասած է ի կատարած : Մինչդեռ հիւանդ էր հանգուցեալն , քանիցս անգամ խնդրեցի յԱստուծոյ թողուլ զնա կենդանի և փոխանակ նորա կոչել զիս առ իւր , այլ , բարէ , չլուեցաւ աղօթքս :

Ողջ լեր , որդեակ իմ , և լեր երջանիկ քան զիս :

Խանդակաթ հայր քո

(թուական)

Ա . Ա .

Փոքրիկ տղու մը մահճը կը ծանուցուի :

Սիրելի բարեկամ .

Աւա՛ղ , կորուսի փոքրիկ Սանդիկս յետ չորեքօրեայ հիւանդութեան : Բժշկական արուեստին յարատեւ խնամք և նպաստներն անօգուտ եղան . այսօր երեկոյնն մեռաւ դաստիկս , սիրուն որդեակս , ի բորբոքմանէ աղեաց : Մայրն անհնարին թախճութեան մէջ է , այնպէս որ կը վախնամ թէ հիւանդութիւն գայ վրան : Ննջեցեալ մանկան յուղարկաւորութիւնը պիտի ըլլայ վաղիւ առաւօտեան տասներորդ ժամուն . եթէ կրնաս մեզի մօտ գտնուիլ այն դժուարին ժամերուն , շնորհակալ կ'ընես զմեզ :

Ողջ լեր , սիրելի բարեկամ , և հաւատա որ եմ

Հաւատարիմ բարեկամ քո

(Թոռակն)

Ա. Ա.

Մօտաւոր ազգականի մը մահճը կը ծանուցուի :

Սիրելի որդեակ .

Հօրեղբայրդ մեռաւ այսօր առաւօտուն յետ երկար և դժուարատար հիւանդութեան : Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարի յետ վաղուին , առաւօտեան տասներորդ ժամուն : Վասն սիրոյ և խնամոց ննջեցելոյն

որ առ քեզ՝ պարտիս յուղարկել զնա ի վերջին բնակարան իւր և աղօթել վասն նորա , ուստի կը սպասեմ զքեզ ընդ հուպ :

Գիտես որ հօրեղբայրդ ժառանգ որդի չունի և ոչ դուստր , բայց չես գիտեր թէ նա իւր սակաւ ստացուածոց մէկ մասը թողուց մեզ կտակաւ , և քեզ առանձինն , իբրեւ յիշատակ , զիւր ոսկի ժամացոյց՝ զոր կրեց ի կենդանութեան իւրում :

Փութալով գալ առ մեզ , ընկալ խանդակաթ ողջոյնս :

Հայր քո

Ա. Ա.

(Թոռակն)

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ԳՈՐԾԻ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

—

Առնելիք կը պահանջուի :

(Թուակն)

Բարեկամ.

Շատ գոհ պիտի ընէք զիս, եթէ կարող էք այս ամիս հատուցանել 40 ֆրանքը ՂՐՔ պարտիք ինձ. բաւական մեծ գումար մի ունիմ հատուցանել ի մօտոյ, և թէպէտ այս գումար զոր կը պահանջեմ ձեռնէ՝ փոքր ինչ է, շատ հաճելի պիտի ըլլայ ինձ սակայն ընդունել զայն, և արդէն վստահ եմ թէ պիտի ընէք ինչ որ ի կարի ձերում է յիշեալ գումարն հասցունելու համար ի ձեռս իմ :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

Ա. Ա.

Նոյս նիւթին վրայ այլ նամակ :

(Թուակն)

Տէր.

Գիտէք, կարծեմ, թէ պարտիք ինձ 500 ֆրանք, և թէ մեծ հրդեհի ժամանակէն հետէ շատ նեղութեան մէջ գտնուելով պէտս

ունիմ այն ստակին, զոր և քանիցս աղաչելով խնդրեցի ձեռնէ : Դարձեալ կը խնդրեմ հատուցանել ինձ յիշեալ գումարն մինչեւ հնգեօրոսան օր : Կը ստիպուիմ ակամայ ըսել ձեզ, Տէր, թէ, ի լրանալ այս պայմանաժամու, եթէ չվճարէք, հարկ պիտի ըլլայ ինձ դատաստանալ պահանջել ձեռնէ զայն :

Ընկալարուք, Տէր, ողջոյնս :

Հաւատարիմ ձեր

Ա. Ա.

Սնանկութեան հաշուետետէ (սխտիք) մը տեղեկութիւն կը խնդրուի :

(Թուակն)

Տէր.

Մին եմ ի պարտատեարց այս անուն սնանկացելոյն որոյ, ինչպէս կը լսեմ, հաշուետետե կարգուած էք դուք : Անտարակոյս գիտէք հիմա սնանկացելոյն առնչիքն ու տալիքը, ուստի և կրնաք ձանձնալ հաւանականապէս թէ որչափ ինչ մասն պիտի իյնայ իւրաքանչիւր պարտատեառն : Շատ շնորհակալ պիտի ըլլամ ձեզ, Տէր, եթէ հաճիք իմացունել ինձ զայս, միանգամայն ըսել թէ երբ պիտի սկսիք բաժնել սնանկացելոյն դոյքը որ մնացած է պարտատեարց համար :

Կը սպասեմ, Տէր, ձեր կողմանէ արագ և որոշ պատասխանույ, խնդրելով որ ընդունիք զյարգանս իմ:

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

Ա. Ա.

Աւագերէցէ մը մկրտութեան վկայական կը խնդրուի:

(Թուակն)

Տէր Աւագերէց .

Որդիս, վարդան Մանկեան, որ 1851 ին ապրիլ ամսուն մկրտուած է ձեր եկեղեցին, պիտի ամուսնանայ ի մօտայ: Նօտարն որ ամուսնութեան պայմանագիրը պիտի խմբագրէ՝ կը պահանջէ զվկայագիր մկրտութեան նորա ստորագրութեամբ ձերով վաւերացեալ, ուստի կ'աղաչեմ, տէր Հայր, շնորհք ընէք հանել մկրտութեան դիւանագրէն մեր վարդանայ մկրտութեան արձանագիրն, և վաւերացնելով զրկել մեզ:

Եմ յարգանօք, տէր Աւագերէց,

Խոնարհ և հնազանդ ծառայ ձեր

Ա. Ա.

Թաղական խորհրդոյ անդամէ տեղեկութիւն կը խնդրուի անձի մը վրայ:

(Թուակն)

Տէր .

Աւագ Աւագեան, արուեստիւ կարուակ, 1868 ին կը բնակէր ձեր թաղը: Բարձրահասակ, հաստաբազուկ, կարմրայտ, արդ իբր երեսունեւհինգամենի: Ժառանգութիւն մը բացուած է, յորում յիշեալ անձն ունի քառորդ բաժին, բայց անոր բնակութեան տեղը ծանօթ չէ: Ուստի կը խնդրուի ձենէ, Տէր, որ տեղեկանալով իմացունէք ինձ թէ Աւագ Աւագեան անուն անձը տակաւին ձեր թաղին մէջ կը բնակի, և եթէ ելած է անտի, ո՞ւր գացած է բնակել: Գիտնալով թէ այսպիսի բարեսիրական աշխատութենէ չէք փախչիր, համարձակեցայ գրել ձեզ զայս նամակ, որոյ պատասխանոյն սպասելով կը խոստովանիմ զիս

Մտերիմ ձեզ

Ա. Ա.

Ազգային հիւանդանոցի սնորհէն հոն ընդունուած անձի մը վրայ տեղեկութիւն կը խնդրուի :

(Թուակն)

Տէր .

Մեր դայեկին տագերորդին Մարգար Պետեան, գործաւոր կահագործ (մարանկօղ), որ Սեւեան Տեառն Որդկան քով կ'աշխատէր հոս մեր քաղաքը, անցեալ մարտի 22 ին ղրկուեցաւ ազգային հիւանդանոց : Թուական վերջին նամակին զոր գրած է առ ընտանիս իւր՝ է 7 Յունիս 1880, և այս թուականէ հետէ լուր ընդունուած չէ ոչ հիւանդէն և ոչ յայլմէ : Վստահելով ձեր բարութեան վրայ կը խնդրեմ, Տէր, իմացնել ինձ թէ արդեօք այս երիտասարդն բժշկուելով ելա՞ւ հիւանդանոցէն, թէ մեռած է : Ընտանիքն որ ի մեծ հոգս է զնմանէ, շնորհակալ պիտի ըլլայ ձեզ, եթէ հաճիք հարկաւոր տեղեկութիւնը տալ այս դժբախտ անձին վրայ : Ես եւս ընդ նոսա շնորհակալութեամբ կը խոստովանիմ լինել

Խոնարհ ծառայ ձեր

Ա. Ա.

Վէճ ունեցող անձ մի կ'առաջարկէ իւր հակառակորդին յանձնել դժուարութեան լուծումն Կրաւարարի :

(Թուակն)

Տէր .

Ինչպէս դիտէք, ի մէջ իմ և ձեր դժուարութիւն ծագած է հաշուի մը պատճառաւ . երկոքին միարան չենք քանի մը յօդուածներու վրայ : Եթէ երթանք ի դատ, բաց ի ժամանակի կորստենէ, երկոքին եւս բաւական ծախք պիտի ընենք, մեր բարեկամական յարաբերութիւնը պիտի դադրի, և թերեւս թշնամի պիտի ըլլանք իրարու : Խորհեցայ որ, եթէ կը հաճիք, մեր վէճը յանձնենք բարեկամաց ոմանց որոշման, և ընդունինք ինչ որ վճռեն նոքա : Եթէ առաջարկութիւնս ընդունելի է ձեզ, դրով իմացուցէք ինձ մինչեւ ութ օր, և ժամադիր ըլլանք ի մի վայր դալով վստահութեան արժանի մի կամ երկու անձ ընտրենք իրաւարար :

Հաճեցէք, Տէր, ընդունել զյարդանս զոր ունիմ առ ձեզ իրբեւ վաղեմի բարեկամ ձեր :

Ա. Ա.

Վերի նամակին սրտասխան :

(թոռակն)

Տէր .

Ես եւս իբրեւ զձեզ կը փափաքիմ առանց դատի վերջացնել դժուարութիւնը որ կայ ի մէջ մեր . ուստի կ'ընդունեմ զառաջարկութիւն ձեր և յանձնել մեր խնդիրն իրաւարարի :

Եթէ կը հաճիք դալ առ իս այս ինչ օր , ընտրենք երկու անձ , և թուղթ մը ստորագրենք որով երկօքին խոստանանք ընդունել առանց բողոքոյ ինչ որ որոշեն իրաւարարք մեր : Եթէ երկու իրաւարարք անմիաբան գտնուին խնդրոյն որոշման վրայ , արտօնութիւն ունենան երրորդ մը ընտրել որ վերջին վճիռը տայ :

Ընկալալուք , Տէր , ողջոյնս , և հաւատացէք զիս ձեզ մտերիմ բարեկամ :

Ա. Ա.

Իրաւախոհ ըլլալու առաջարկութիւն :

Տէր .

Կը փափաքիմ իրաւախոհ լինել ընդ ձեզ ի դատին որ սկսած է ի մէջ իմ և ձեր , մի գուցէ ծանր ծախք վրայ դալով անհնար ընեն իրաւախոհութեան ամէն միջոց : Ատելի է ինձ

ամէն դատ , և կ'ուզեմ զապացոյց սորին տալ ձեզ առաջարկութիւն մը ընելով որ , կարծեմ , ընդունելի պիտի ըլլայ ձեզ եւս :

Ի մէջ իմ և ձեր կալուածոց ի վաղուց հետէ անգործ մնացած քանի մը արտավար հողի համար է դժուարութիւն մեր : Երկօքին կը պնդենք թէ մերն է հողը որ չարժեր աւելի քան հարիւր Փրանք : Զիջանել իրարու անպատուութիւն կը համարենք մեզ՝ երկօքինս իւր համարելով իրաւունքը : Բայց ո՞չ ապաքէն իմաստութեամբ վարուած պիտի ըլլանք , եթէ երկու բաժնելով երկիրը որ առիթ եղած է վէճի , կէսը ես առնում և կէսը դուք , և ծախքը նոյնպէս կէս ընենք : Այս է , Տէր , առաջարկութիւնս , և վստահ եմ որ եթէ այս խորհուրդն ընդունուի երկուստեք , մեր բարեկամութիւնը պիտի տեսէ , և թերեւս աւելի պիտի պնդի , և խելօք վարուած պիտի ըլլանք , տեղի չտալով օտարաց ծաղրել ըզմեզ իբրեւ անմիտ և յամառ :

Կը սպասեմ ձեր պատասխանուոյ մինչեւ ութ օր նամակիս թուականէն հաշուելով :

Ընկալալուք , Տէր , խորին մեծարանքս , հաւատալով զիս

Մտերիմ բարեկամ ձեզ

(թոռակն)

Ա. Ա.

Պատասխանի նախընթաց նամակին :

(Թուակն)

Տէր .

Կառաջարկէք ինձ երկու հաւասար բաժին ընել այս ինչ տեղւոյ հողը որոյ վասն վէճ կայ ի մէջ երկոցունցս թէ որու կը վերաբերի այն արար . կ'ուզէք նաեւ ծախքը որ եղաւ մինչեւ հիմա՝ երկուստէք կէս առ կէս հատուցանել : Այսպիսի խաղաղական միջոց ընդունել չեմ կրնար մերժել, քանզի ես եւս, ինչպէս գիտէք, դատի բարեկամ չեմ : Ապա կ'ընդունեմ զառաջարկութիւն ձեր, և կ'ուզեմ իրաւախոհութեան գիր մը ընել որոյ օրինակը կը զրկեմ ձեզ որ տեսնէք և խորհիք, և եթէ դիտողութիւն ունիք, կրնաք ընել, որպէս զի խորհրդակցելով միաբանինք, և ստորագրենք՝ յետ տալոյ մեր վերջին որոշումը :

Հաճեցէք ընդունել, Տէր, խորին յարգանքս որ առ ձեզ :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

Ա. Ա.

Տան տիրոջ մը կ'առաջարկուի նորոգութիւն ընել :

Տունը զոր վարձած էք ինձ, կարօտ է մեծ նորոգութեան, որոյ վասն արդէն քանի մը անգամ գրեցի ձեզ, և դուք խոստացաք կատարել, երբ այս տարուան վարձն հատուցի ձեզ կանխիկ : Ահա նորէն կը խնդրեմ, և կը յուսամ թէ կը հասկնաք որ վարձակալ մը վայելելու է վարձու բռնուած տեղւոյն դիւրութիւնը և արդիւնքը : Մեծ սրահին ջերմոցը (սօպա) սոսկալի կերպով ծուխ կու տայ, այնպէս որ անհնար է լուցանել, մանաւանդ երբ հողմն հարաւային է, և տարւոյն կէսն այս հովը կը փչէ . ննջարանին պատուհաններն աղէկ չեն գոցուիր, փեղկերէն մին փրտած է և նորոգութեան կարօտ . մառանին դուռը կտոր կտոր է, առաստաղի յարկին պատուհանն այնպէս մաշած է որ չենք համարձակիր բանալ որ գուցէ խորտակի : Հարկ է որ այս նորոգութիւններն ըլլան որչափ հրնար է արագ, և եթէ ասոնք չչինուին մինչեւ ի լրումն պայմանաժամու տան վարձուն, արդէն կ'իմացունեմ ձեզ աւամայ, թէ վարձէն բաւական մեծ գումար մը պիտի զեղչեմ :

Ողջ լերուք :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

Ա. Ա.

Տանուտետունէ մի կը խնդրուի տան վարձագիրը նորոգել :

Տէր .

Պայմանաժամ վարձագրին (գօնթրաթ) որ եղաւ ի մէջ երկոցունցս այս ինչ թուականին այս ինչ տարուան համար , ինչպէս գիտէք , կը լրանայ այս ինչ թուականին : Հիմա կ'առաջարկեմ ձեզ նորոգել զայն նոյն գնոյ և նոյն պայմաններով այսչափ տարուան համար : Կը պահանջեմ միայն այս ինչ նորոգութիւններ . . . : Կը խնդրեմ , մինչեւ այս ինչ օր պատասխանել ինձ , ապա թէ ոչ իրաւունք կ'ունենամ առաջարկութիւնս իբր չեղած համարելով , ուրիշ տեղ յարմար տուն փնտռել ինձ :

Ընկալարուք ողջոյնս , Տէր , և համարեցէք զիս

Հաւատարիմ բարեկամ ձեզ

Ա. Ա.

Յանձնարարական նամակ ի նպաստ գործաւորի :

Տէր .

Այս նամակը բերողն առ ձեզ է գործաւոր փոյթ և հանճարեղ . ի վաղուց կը ճանչնամ և մասնաւոր կերպով կը յանձեմ զնա ձեզ : Կրնաք գործածել կամ ուրիշի մը յանձնել զնա առանց երկիւղի թէ թերեւս զղջաք

օր մը : Ի գիպել առթի ես եւս պատրաստ եմ նոյնպիսի ծառայութիւն մը մատուցանել ձեզ :

Մտերիմ ձեր

Ա. Ա.

Յանձնարարական նամակ գործաւորէ ի նպաստ այլոց գործաւորի :

Սիրելի բարեկամ .

Կը զրկեմ քեզ ընկերներէս մին , որ առուեստակից մեր է : Քաջ գործաւոր է , փոյթ և բարեբարոյ երիտասարդ , և որ գիտեմ թէ տժգոհ չըներ երբէք զորս կ'ընդունեն զնա ի ծառայութիւն : Զանա ուրեմն , կ'աղաչեմ , գործ գտնել վասն նորա . զայս առնելով զիս եւս շնորհակալ կ'ընես . յիշէ որ պարտական ենք օգնել իրարու :

Մտերիմ քո

Ա. Ա.

Գործաւոր ոմն շնորհակալ լինի այլում որ յանձնարարութիւն ըրած է ի նպաստ նորա :

Շնորհակալ եմ վասն յանձնարարական թղթոյն զոր տուիք ի նպաստ իմ առ այս առն Տէր :

Ի շնորհս այն յանձնարարութեան , ինչ

պէս նաեւ նոյն Տեառն ջանիւք և միջնորդութեամբ, հետեւեալ օրն յետ հասնելոյ իմոց այսր՝ յաջողեցայ գործ գտնել: Հիմա կ'աշխատիմ, և գործին տէրը կը թուի գոհ զինէն, և ես կը ջանամ իմովսանն գոհացունել զնա, քանզի չեմ ուզեր որ զզջաք ձեր յանձնարարութեան համար, և կամ ձեր երեսը զարնուի մարդասիրութիւն ձեր առ իս:

Պատիւ համարիմ ինձ, Տէր, խոստովանել զիս

Խոնարհ ծառայ ձեր

Ա. Ա.

Որմնաղիւր ոմն կը խնդրէ գործ:

Տէր.

Լսելով թէ ունիք ի մտի շինել զտուն ձեր որ անցեալ տարուան հրդեհին այրեցաւ՝ կը խնդրեմ յանձնել ինձ այն շինուածոց որմնագրի գործն, եթէ արդէն ուրիշի հետ կապուած չէք պայմանաւ: Անունս արդէն ծանօթ է ձեզ, և եթէ գործիս որպիսութեան վրայ և ուրիշ կողմանէ տեղեկութիւն կ'ուզէք, կրնաք դիմել ձեր դրացիներէն այս ատուն և այս անուն անձանց, որոց տուներուն որմնադրական բոլոր աշխատութիւնն իմն է, և, ինչպէս կը յուսամ, կրնան ձեզ գոհ ընել այս

մասին: Վստահ լերուք, Տէր, որ մեծ հաճութեամբ և փութով պիտի ջանամ գոհացուցանել զձեզ: Գնոյն գալով, կարծեմ թէ իմ գինեքս բաւական չափաւոր են: Շիտակ պատերու համար սովորութիւնս է պահանջել այսչափ դահեկան առ կանգուն, իսկ կամարներու համար արդոյն սակարկութիւն կ'ընեմ. միայն կը պահանջեմ որ գործաւորներն ես բերեմ, կամ գէթ գտնուին ընդ իմով հրամանաւ: Սպասելով պատասխանոց մինչեւ այս ինչ օր, եմ յարգանք

Խոնարհ ծառայ ձեր

Ա. Ա.

Հասարակ գործաւոր ոմն կը խնդրէ գործ:

Տէր.

Կը խնդրեմ ընդունել զիս իբրեւ գործաւոր ոտայնանկ ձեր արուեստէն: Աշակերտութիւն ըրած եմ այս ինչ տեղ, այս ինչ ժամանակէ հետէ, աշխատած եմ անընդհատ այս անուն գործատեարց քով միշտ կատարելագործելով արուեստս: Կը համարձակիմ ըսել, Տէր, թէ յաջող գործաւոր եմ. իսկ բարոյից մասին կրնաք հարցունել յիշեալ գործատեարց, մանաւանդ վերջնոյն առ որում էի առաջին գործաւոր, թէպէտ բաւական յայտնի կը

ցուցնեն վկայականներս, զորս պատրաստ եմ մատուցանել ձեզ, եթէ հաճիք ընդունել զիս :

Հաճեցէք, Տէր, որչափ հնար է արագ պատասխանել, քանզի մինչեւ չընդունիմ ձեռնէ վերջին պատասխանին, չեմ ուզեր դիմել այլում գործատեալն :

Խորին յարգանք եմ

Խոնարհ ծառայ ձեր

Ա. Ա.

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

ՕՐԻՆԱԿԻ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԻ

1. Վաճառման պայմանագիր :

Տէր Սեպուհ Արդարեան ոսկերիչ և Տիկին Ասանէթ Արդարեան, ամուսինք, իւրեանց ազատ կամօք և միաբան հաճութեամբ, կը վաճառեն Տեառն Գառնկայ Մինասեան, նըպարավաճառի, երկու հազար հարիւր (2,100) ոսկոյ, իւրեանց քարաչէն տուն եռայարկ, որ է այս նիշ թաղի, փողոց այս անուն, թիւ այս լիւշ, հանդերձ 350 հանգուն պարտիզաւ որ տան ետին է՝ երկու կանգուն բարձր որմով պատած, և կը հասնի մինչեւ ետեւի այս անուն փողոց :

Վերոյիշեալ Տէր և Տիկին, իբրեւ օրինաւոր Տեարք յիշեալ ստացուածոյն որոյ վան ունին վաւերացեալ մուրհակներ, յանձն կ'առնուն վաճառել զայն Տեառն Մինասեան ըստ հետեւեալ պայմանաց

1. Տէր Մինասեան իւր ազատ կամօք կը գնէ յիշեալ տունը և պարտէզն վերոյիշեալ գնոց որ է ոսկի Օսմանեան երկու հազար հարիւր, որոց երեսունը հատուցանելով իբրեւ առհաւատչեայ պայմանագրիս ստորագրու-

Թեան օրը, մնացեալ երկու հազար եօթա-
նասունը պարտի հատուցանել յաւուր յորում
տունը յանձնուի նմա ըստ պայմանի :

2. Տէր և Տիկին Արդարեան կը խոստա-
նան յանձնել յիշեալ տունը և պարտէզն
Տեառն Գառնկայ Մինասեան, յետ 31 աւուրց
ի թուականէ պայմանագրիս :

3. Տէր և Տիկին Արդարեան պարտին յանձ-
նել զտունն, ի լրանալ պայմանաժամին,
ողջ և անարատ, ապա թէ ոչ պարտին իւր-
եանց ծախիւք նորոգել որ և իցէ վլած կամ
կոտրած կամ փլասուած մասն, զոր Տէր Մի-
նասեան պարտի ցուցնել յառաջ քան զմուտ
իւր ի տունն :

4. Եթէ երկու կողման մին դրժելով պայ-
մանին չուզէ գնել կամ վաճառել տունը,
Տէր Մինասեան, դնող, բաց ի կորուսանելոյ
երեսուն ոսկի առհաւատչեայն, պիտի տուժէ
հարիւր ոսկի առ Տէր և Տիկին Արդարեան,
իբրեւ փոխարէն ծախուց զոր այս վերջինք պի-
տի ընեն տան վաճառման պատճառաւ . իսկ
Տէր և Տիկին Արդարեան, վաճառողք, պիտի
վճարեն Տեառն Գառնկայ Մինասեան երե-
սուն ոսկի առհաւատչէին երեքպատիկը :

Գրուեցաւ կրկին 18 փետր . 1881

(Սորոսէրո-Նէն)

2. Պայմանագիր խոստման տուն մը վարձու տալու :

Տէր Յարութիւն Մարգարեան ոստայնանկ
տանուտէր, այսու պայմանագրով կը խոս-
տանայ, սկսեալ յառաջնմէ մարտի 1881, ե-
րեք տարուան համար վարձու տալ Տեառն
Ոսկանայ Տրիտուրեան, սեղանաւորի, զիւր
քարաչէն տուն կրկնայարկ որ է յայս ինչ գեղջ,
փողոց այս անուն, թիւ այս ինչ, հանդերձ ախո-
ռիւ որ աջ կողմէն կից է տանն, ինչպէս նա-
եւ պարտէզն և այդին որ տանը ձախակող-
մը և ետին են, տարին հարիւր յիսուն ոսկ-
ւոյ, կանխիկ վճարելի ի սկզբան իւրաքան-
չիւր տարւոյ :

Տէր Տրիտուրեան կը վարձէ յիշեալ տու-
նը և նմին վերաբերեալ մասեր նախ սա
պայմանաւ որ ինք պիտի բնակի հոն իւր ըն-
տանեօք, արտօնութիւն չունենալով պայ-
մանեալ երեք տարուան միջոցին վարձել
այլում զտունն, առանց գիտութեան և հա-
ւանութեան տանուտեառն, ոչ բողբոլին և
ոչ ըստ մասին . բայց արտօնութիւն պիտի
ունենայ վարձել պարտէզը կամ այդին, կամ
վաճառել անոնց բերքը որոյ վայելումը
լիովին իւրեան կը վերաբերի :

Երկրորդ՝ Տէր Տրիտուրեան կը պարտի
տունը և նմին վերաբերեալ մասերը, մանա-
ւանդ պարտէզն և այդին, պահել այնպէս

որպիսի են՝ ըստ արժանւոյն մշակել տալով զնոսա յարմար եղանակին, ինչպէս նաեւ դարմանել տալով ծառերն և որթերը, ընդ պատժով տուժելոյ ամէն վնաս որ այս պայմանի զանցառութենէն կրնայ յառաջ գալ: Պարտիզին և այգւոյն ըստ պայմանի մշակուիլն ստուգելու համար Տէր Մարգարեան, վարձատուն, արտօնութիւն պիտի ունենայ տարին երկիցս, դարնան և աշնան եղանակներուն, յայց ելանել այն կալուածոց:

Երրորդ՝ Տէր Տրիտուրեան պարտի ընել մանր մանր նորոգութիւններ, և կամ ինչ նոր շինութիւն որ կ'ուզէ՝ իւր քսակէն, պարտի սակայն ինդրել տանուտեառն հաճութիւնը: Յանակնկալ արկածից, զոր օրինակ կարկտէ, սասանութենէ և ուրիշ ասոնց նման պատահարներէ գործուած վնասուց համար Տէր Տրիտուրեան պատասխանատու չէ: Այսպիսի պատահարաց երեսէն, ինչպէս նաեւ մեծամեծ նորոգութեանց համար ամէն ծախք պարտի ընել Տէր Մարգարեան տանուտէր: Նոյնպէս Տէր Մարգարեան պարտի վճարել ստացուածոց վրայ դրուած կամ դրուելու որ և իցէ հարկ:

Չորրորդ՝ երկու կողման որն որ իւր պայմանին դրժէ, մին վարձու տալ և միւսը վարձու առնել չուղերով, պարտի տուժել միւս կողման քսան ոսկի:

Պայմանագիրս կը զօրէ մինչեւ ի կատարումն բուն վարձատուութեան պայմանագրութեան, որ պիտի ըլլայ առաջիկայ հինգշաբթի 24 փետր. 1881, յատենի ձեռնհաս իշխանութեան:

Գրուեցաւ կրկին, Կ. Պոլիս Բերա
21 փետր. 1881.

(Ս Ի Կ Ե Լ Ե Կ Ե Լ Ե Կ Ե Լ)

Ա. Մ. պայմանագիր վարձու տան:

Ես, այս անուն, այսու պայմանագրով վարձու կու տամ այս անուն Տեառն այս նիշ թաղի, փողոց այս անուն, թիւ այս խն, փայտակերտ տանս երկրորդ յարկը որ ունի երեք սենեակ, այսինքն՝ ննջարան, ճաշարան և խոհանոց. դարձեալ փոքրիկ մառան մի և նկուղ ի վերայ գետնայարկին. բակն և ջրհորն կամ գուր (սարն), ինչպէս նաեւ սանդուղն, հասարակաց են:

Վարձատուութեան գինն է տարեկան այսչափ դահեկան (ղուրուշ), որոյ քառորդ մասն որ է դահեկան այսչափ՝ Տէր այս անուն պիտի հատուցանէ ամէն երեք ամիս կանխիկ:

Վարձատուութեան օրը պիտի սկսի առաջիկայ Մայիսի 1 էն. բայց երկու կողմն եւս պարտական պիտի չըլլայ սպասել լրանալոյ տարւոյն, այլ կրնայ հրաժարել իւրաքան.

չիւր յաջորդ եռամսեայ ժամանակէն ամիս մը առաջ ազդեալ առնելով միւս կողման :

Գրուեցաւ կրկին , Կոստանդնուպոլիս

ի 4 Դեկտ . 1881

Օրինակ պարտամուրհակի :

Ստորագրեալս այս անուն և մականուն կու տամ զայս մուրհակ այս անուն Տեառն իբր վկայութիւն վաթսուն Օսմանեան ոսկւոյն զոր փոխ առած եմ յիշեալ Տեառնէն ընդ պարտուք հատուցանելոյ , յետ վեց ամսոյ ի թուականէ մուրհակին , այն է Յուլիս 5, 1881, հարիւրին 7 տակոսեալ զոր պիտի հատուցանեմ ի վախճանի իւրաքանչիւր ամսոյ՝ նոյնպէս յոսկի Օսմանեան :

ի Կոստանդն. Բերա , 5 Յունիւլ . 1881

(Ա. յ. անուն)

Օրինակ վաճառելի մուրհակի (պոստ)

Կոստանդն. 6 մայիս , 1881

Գումար 50 ոսկւոյ :

Առաջիկայ Յունիսի 15 ին պիտի հատուցանեմ Տեառն Նշանայ Զարդարեան , կամ

պարտամուրհակս բերողին , յիսուն Օսմանեան ոսկի , որոյ փոխանակ ընդունած եմ նոյնչափ գումար առձեռն պատրաստ , կամ , որոյ փոխանակ ընդունած եմ նոյնչափ արժողութեամբ վաճառք :

վարդ Բաբկենեան , հացագործ :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ.

ԱՂԵՐՍԱԳԻՐ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Աղերսագիր կը կոչուին այն տեսակ նամակներ որ կ'ուղղուին պաշտօնական անձանց՝ իրաւունք մը պահանջելու, անիրաւութենէ մը գանգատելու, շնորհք մը խնդրելու համար, այլովքն հանդերձ :

Աղերսագրին սկիզբը կը յիշուին աղերսագիրը տուողին անունը, և ուրիշ անձնական կարեւոր պարագաներ, այնպէս որ իմացուի թէ ով է : Ապա կը յանձնուի խնդիրն ուշագրութեան կամ խնամոց աղերսագրին ընդունողին, և ապա կը բացատրուի որչափ հնար է համառօտիւ, և յարգական ձեւով կ'աւարտի նամակն :

Աղերսագրին ոճը պիտի ըլլայ յարգական բայց ոչ կարի ծառայական :

Ա. Պատրիարքն ուղղեալ աղերսագիր ուր գեղի մը երեցուէն կը գանգատուի :

Սրբազան Տէր .

Ստորագրեալքս, բնակիչք այս ինչ գեղջ, հետեւեալ կարեւոր խնդիրը կը յանձնենք ձեր Սրբազնութեան ուշիմ և արդարակորով խորհրդածութեան :

Յայտնի է, ինչպէս կարծենք, ձեր Սրբազնութեան թէ յետ վախճանելոյ ի Տէր մերոյ գիւղի եկեղեցւոյն ծերունի քահանային Տեառն Մեսրոպայ Նչեցւոյ, փոխանակ հանդուցելոյն՝ յանձնուեցաւ հոգեւոր հովուութիւն գիւղիս մերոյ, ձեր Սրբազնութեան հրամանաւ, Տեառն վարդանայ Խորենեան, երիտասարդ քահանայի : Այս երիցուն գայթակղական ընթացք շատերուն ծանօթ էր, ուստի և զարմանք չէ որ մեր գիւղէն եւս հեռատես անձանց ոմանց կողմանէ առ մեզ առաքումն նորա ընդդիմութիւն կըրեց : Բայց որպէս զի ձեր Սրբազնութեան կամաց հակառակած չթուէինք, խորհելով նաեւ թէ թերեւս փորձն հասարակաց համարման հակառակ ցուցնէ մեզ յիշեալ քահանայն, լաւագոյն թուեցաւ մենէ մեծագոյն մասին ձեր Սրբազնութեան կարգադրութեան հաճութիւն տալ : Սակայն, Սրբազան Տէր,

դժբախտութեամբ կը ստիպուինք այսօր խոստովանել թէ փորձը մեր յոյս չհաստատեց, և Տէր վարդան այսօր այնպիսի է յաչս գրեթէ բոլոր գիւղացւոց, որ եթէ տակաւին մնայ ի պաշտաման հովուութեան, աղետալի դժտութեան, գայթակղութեան և երկպառակութեան պատճառ պիտի ըլլայ գիւղիս: Արդէն բարեկարգութիւնը վերցած է մեր եկեղեցիէն. պաշտօնն արհամարուած է, բարեպաշտութեան հոգին երթալով կը նուազի մեր ժողովրդեան մէջ, և մեր Հովիւն ուրիշ օգուտ չունի, եթէ ոչ իւր հօտին կաթըն ուտել և բուրդը հագնել, և ոչ միայն փոյթ չունի հիւանդը հոգալ, կորուսեալը վնասուել և յուսահատեալը մխիթարել, այլ և է անձնատուր զղուելի մոլութեանց ինչ, և տունէ տուն ձանձրալի երթեւեկութեամբ որ անվայել է հովուական պաշտաման՝ ընտանեաց հայրերու կասկածը կը զարթուցանէ յիւր վերայ:

Ուստի, Սրբազան Տէր, ստորագրեալքս կը խնդրենք որ ձեր Սրբազնութիւնն ըստ օրինի և ըստ եկեղեցական կանոնաց քննելով յիշեալ եկեղեցականին դէմ այս միաձայն ամբաստանութիւնը՝ փութայ դարման տանել այս չարեաց ըստ թելադրութեան իւրոյ բնաբոյս խոհեմութեան և հանդարտութեան:

Յուսալով թէ այս գանդատ մեր ձեր

Սրբազնութեան ուշադրութեան միանգամայն փութոյն նիւթ պիտի ըլլայ, և սպասելով ձեր արագ տրամադրութեան այս չարեաց առաջն առնելու, մնամք խորին յարգանքով և հնազանդութեամբ

Ձեր Սրբազնութեան

Հոգեւոր որդիք

(Ստորագրութիւն)

Այս ինչ գիւղ, 21 Ապր. 1881

Թաղի մը ժողովոյն ուղղեալ աղերսազիր:

Առ պատուական Տեառս Թաղական Խորհրդոյ այս ինչ թաղի:

Տեառք:

Ստորագրեալս Արմիկ վարդեան, կին Մարգարայ Ծերունեան Ոսկերչի, խոնարհաբար կը յանձնեմ պատուական ժողովոյդ խորհրդածութեան և վճռոյն հետեւեալ գանդատս:

Ստորագրեալս, հինգ տարիէ հետէ ամուսնացեալ ընդ Մարգարայ Ծերունեան, հազիւ տարի մը փոքր ի շատէ վայելեցի ամուսնական խաղաղութիւն ի կենդանութեան սկեսրառնս լուսահոգի Տեառն Սուրենայ Ծերունեան: Իսկ և իսկ յետ մահուան այս պա-

տուական ծերունայն , թշուառ այրս , չգիտեմ ինչ գիւական թելադրութենէ հրապուրեալ , սկսաւ ատել զիս փոխանակ սիրոյն և խնամոց զոր ունէի և տակաւին ունիմ առ նա , և քիչ ժամանակի մէջ փոխելով իւր վարքը և ընթացքը , թողուց գործը , սկսաւ յաճախել գինեատուններ և այլ անարժան տեղուանք : Ինչ որ բերած էի հօրս տունէն , և ինչ որ մնացած էր լուսահոգի սկեսրառնս ժամանակէն՝ վաճառեցան . յետին աղքատութիւն , և որ ի հարկէ կը հետեւի անտի , նուաստութիւն , հիւանդութիւններ , անօթութիւն , մերկութիւն հասան մեր վրայ : Այս ամենուն համբերել թերեւս հնար էր , եթէ գժբախտ այրս Մարգար Ծերունեան , գինեմոլութեան և ուրիշ զղուելի մոլութեանց վրայ չյաւելոյր նաեւ գաղանային կատաղութիւն , որում նշաւակ եղած եմ ամէն գիշեր , չարաչար գանակոծ լինելով արբեցութեան չար ոգիէն ըմբռնեալ վրաս յարձակող այս հրէշին ձեռքէն : Բոլոր թաղեցիք ցաւով կը վկայեն թէ ինչ ցաւալի վիճակ հասած եմ այս քսանեւհինգամեայ հասակիս մէջ , և ինչ սոսկալի վիճակի մէջ կը գտնուի թշուառ այրը : Ինչ աստիճան գձձութեան և եղկութեան կը մատնէ մոլութիւնն զմարդ :

Արդ յետին յուսահատութեան մէջ կը գիմեմ ի գթութիւն պատկառելի թաղական

Տեարցդ , որոց պաշտօնին պարտականութիւններէն մին է անմեղ և անօգնականներ ընտանեկան հարստահարութենէ աղատել , աղաչելով զձեզ արձակել գթած նայուածք մը թշուառ աղախնոյս վրայ որ յետ Աստուծոյ զձեզ միայն ունիմ պաշտպան : Կը խընդրեմ ուրեմն որ ստուգելով ըստ օրինի գանգատներու ճշմարտութիւնը , կամ ստիպէք , եթէ հնար է , ամուսինս փոխել զիւր վարս , և կամ աղատէք ձեր թշուառ աղախին երեք մատաղ մանկամբս անուղղայ մարդու մը անտանելի գաղանութենէն՝ բաժնելով զմեզ գէթ առ ժամանակ մի : Միթէ արժան է որ չորս անմեղներ կորսուին հոգւով և մարմնով ի կորուստ մատնեալ մոլեգնելոյ մը ձեռքը :

Սպասելով անհամբերութեամբ արագ անօրէնութեան ի կողմանէ պատկառելի թաղական Խորհրդոյդ , մնամ խոնարհութեամբ Պատուական Տեարցդ

Նուաստ աղախին

(Թուական)

Ա. Ա.

Աղերսագիր ուղղեալ առ Քաղաքական Ժողով :

Առ պատկառելի անդամն Քաղաքական Ժողովոյ .

Տեարք .

Ստորագրեալս, Մահտեսի Խաչատուր Թագաւորեան Խարբերդցի, հացագործապետ և ազորապետ յայս անուն Թաղի, յարդուլթեամբ յանձնելով պատկառելի Ժողովոյդ խորհրդածութեան հետեւեալ խնդիրս, կը սպասեմ արագ և վճռական պատասխանուոյ :

Իբր երեք տարի առաջ, ըստ առաջարկութեան Ազգային Վարչութեան, հաճութեամբ և հրամանաւ Ընդհանուր Ժողովոյ, ստորագրեալս տուի ազգին 100,000 դահեկան, կամ հազար Օսմանեան ոսկի փոխ, ինչպէս կը վկայեն պաշտօնական ստորագրութեամբ և կնքով վաւերացեալ մուրհակներ : Ազգ . Տնտեսական Ժողովը դիտէ որ իբր երկու տարիէ հետէ այս գումարին տարեկան 100 ին 3 տոկոսը որ դոյզն ինչ է՝ չհատուցուեցաւ : Երբ, (և այս քանի մը անգամ եղաւ,) Թէ յիշեալ գումարին և Թէ տոկոսոյն հատուցման համար դիմեցինք առ ազգային վարչութիւնն, միշտ ետ դարձանք սա պատասխանով Թէ ի մտոյ պիտի հատուցուի մայրը հանդերձ փոխորդով :

Այսպէս վերոյիշեալ գումարն, եթէ չհատուցուած տոկոսն ի միասին հաշուենք, կ'ընէ իբր 1090 ոսկի . բայց ստորագրեալս, ի դիւրութիւն ազգային արկեղ, միանգամայն կամելով ծառայութիւն մը ընել ազգիս, կը պահանջեմ միայն մայրը՝ տոկոսոյն վերաբերեալ 90 ոսկին շնորհելով ազգային Հիւանդանոցին, որում ազգային արկը պարտական ըլլայ յիշեալ գումարն առանց տոկոսոյ : Բայց այս տրամադրութիւնս պիտի զօրէ, եթէ 1000 ոսկի մայր գումարն հատուցուի ինձ ազգային արկէն ի միջոցի առ առաւելն 31 աւուր . եթէ այն գումարը չտրուի մինչեւ յիշեալ պայմանաժամն, վերոյիշեալ տրամադրութիւնս անզօր և ոչինչ պիտի ըլլայ : Սա եւս պարտիմ իմացունել պատկառելի Ժողովոյդ, որ, Թաղիս անցեալ շաբթուան ապականիչ հրդեհին ստորագրելոյս փուռն և աղօրին, 300 պարկ ալերբ և 1000 քոռ ցորենով որ կը գտնուէին հոն՝ հրոյ ճարակ եղան, ուստի ստիպեալ եմ վերոյիշեալ գումարը որ առնելիքս է՝ պահանջել ազգային արկէն, և այնպիսի անձկութեան մէջ կը գտնուիմ այսօր որ, եթէ, Աստուած մի արասցէ, պատկառելի Ժողովդ զյանայ կատարել խնդիրս զոր կ'ընեմ ազգային արկեղ այսչափ շահաւոր պայմանաւ, պիտի բռնադատուիմ ուրիշ միջոց ձեռք առնուլ : կը յու-

սամ թէ պատկառելի ժողովդ կը հաւատայ, որ այս վերջին դիտողութիւնս ոչ իբր սպառնալիք կ'ընեմ, այլ վերջին աստիճան դըժուարին կացութիւնս պիտի հարկադրէ զիս այնպէս ընել:

Վստահ ըլլալով թէ ժողովոյդ իմաստութիւնը պիտի ջանայ այս գործին բարեկամական կերպով վախճան տալ, մնամ խորին յարգանքօք

Պատկառելի ժողովոյդ

Խոնարհ և հաւատարիմ Տառայ

Ի կոստանդնուպոլիս

Ա. Ա.

28 Մայիս, 1881

ԳԼՈՒԽ ԺԷ.

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Գ Ի Տ Ո Ղ Ո Ւ Թ Ի Ն

Առեւտրական կ'ըսուին այն տեսակ նամակներ զորս վաճառականք սովոր են գրել իրարու: Առեւտրական նամակաց գլխաւոր և էական յատկութիւնք են պարզութիւն, համառօտութիւն և յստակութիւն. ուստի զարդ, ձեւ, դարձուած, քաղաքավարական երկայն բանք, և ամէն տեսակ խրթնութիւն խորշելի են այս նամակաց մէջ: Առեւտրական նամակներու ոճին այս յատկութիւններն յայտնի պիտի ըլլան օրինակներէն:

Վաճառականք իրարու կը գրեն այլեւայլ նիւթոց վրայ, ուստի և առեւտրական նամակներու շատ տեսակներ կան զորս պարտէ գիտնալ որոշել իրարմէ: Այս տեսակներն են

1. Շրջաբերական նամակներ, որովք նոր տան մը կամ առեւտրական ընկերութեան հաստատութիւնը, լուծուիլը և կամ արդի վիճակին մէջ փոփոխութիւն մը կը ծանուցուի: Այս տեսակ նամակներ շատերու կը դրկուին, և այս պատճառաւ կրնան նաեւ լինել տպեալ:

2. Գործ առաջարկելու նամակներ : Այս տեսակ նամակ կը գրուի , երբ վաճառական մը ուրիշ վաճառականի կամ գործի տէր եղող անձի կամ ընկերութեան կը յայանէ զիւր յօժարութիւն յարաբերութիւն հաստատելու :

3. Նոր յարաբերութեան մտնելու կամ գործի սկզբնաւորութեան նամակ :

4. Առ և գնոյ նամակներ , այսինքն խընդրել վաճառականէ մը այս ինչ վաճառք գընել կամ վաճառել ՚ի հաշիւ իւր :

5. Տեղեկութիւն տալու կամ խնդրելու նամակներ :

6. Վաճառաց առաքման նամակներ , այսինքն ծանուցանել ումեք թէ վաճառք կը զրկենք :

7. Նամակք որովք կը ծանուցուի թէ այս ինչ վաճառք ընդունուած կամ հասած են :

8. Նամակներ որովք կը ծանուցուի թէ գումար մը զրկուած է :

9. Նամակներ որովք կը ծանուցուի թէ գումար մը հասած է :

10. Ստակ խնդրելու նամակ :

11. Թուլացեալ յարաբերութիւն մը պընդելու համար գրուած նամակ :

12. Յանդիմանութեան նամակ :

13. Չքմեղութեան նամակ :

14. Հաշիւ տեսնելու կամ ցուցնելու նամակներ :

15. Վարկի նամակներ . այսինքն՝ գրել ումեք որ ուրիշի մը վարկ (քրետի) ընէ :

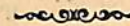
16. Յանձնարարութեան նամակ :

17. Շնորհակալութեան նամակ :

18. Մաղթանաց և ցաւակցութեան նամակներ , այլովքն հանդերձ :

19. Չախորդութիւն , սնանկութիւն և այլն ծանուցանելու նամակներ :

Որովհետեւ մատենիս անձկութիւնը չի թողուր աւելի ընդարձակ գրել , առեւտրական նամակաց յիշեալ տեսակներէն մէն մի օրինակ միայն կու տանք :

1. Օրինակ շրջաբերակաւսի :

Կեսարիա , 12 Դեկտ. 18 . . .

Տէր .

Կը ծանուցանեմ ձեզ որ առաջիկայ յունուար ամսոյն առաջին օրէն սկսելով պիտի կազմուի քաղաքիս մէջ առեւտրական տուն մը՝ փառնակ , Տիրայր և Ընկ . ձեռնագրով : Մեր գործը պիտի ըլլայ ամէն տեսակ ապրանք վաճառել ի հաշիւ մեր կամ յանձնարարութեամբ : Հաճեցէք , Տէր , նշանակել մեր ստորագրութիւնները , ընդունելով մեր յարգանաց ողջոյնը և գիտնալով որ պատրաստ ենք միշտ ծառայել ձեզ սիրով :

ՓԱՌՆԱԿ , ՏԻՐԱՅՐ ԵՒ ԸՆԿ .

Այլ օրինակ :

Տէր .

Կը ծանուցանեմ ձեզ որ , ՚ի պատճառս ցաւալի կորստեան որ պատահեցաւ մեզ մահուամբ հօր մերոյ Տեառն Միհրանայ Աւագեան , ընկերութիւն մեր հասաւ ի վախճան : Մեր սիրելի եղբօր Նշանայ Մ. Աւագեան յանձնուած է ածել յաւարտ մեր գործերն և հաշիւներ :

Ընկալարուք , Տէր , մեր շնորհակալութիւն այն վստահութեան համար որով հաճեցաք պատուել զմեզ ցարդ :

Մ. Ա.Ա.Գ.Ե.Ա.Ն ՈՐԴԻԲ

2. Գործի առաջարկութեան նամակի օրինակ :

Տփղիս , 20 Ապրիլ 18 . . .

Առ Տէր Շմաւոնեան ի Բարիդ .

Կը ծանուցանենք ձեզ , Տէր , որ , հրամանաւ և ի հաշիւ բարեկամին մերոյ Տեառն Զարեհի Շահեան , համարձակեցանք քաշել ձեր վրայ փոխանակագիր 5,500 Քրանքի , որ յետ երկց ամսոց պիտի հատուցուի ի հրաման Տեառն Մինասայ Բարիկեան . կը խնդրենք ձեռնէ ընդունել զայս անօրէնութիւն :

Այսու առթիւ կը փութանք յայտնել ձեզ զյօժարութիւն մեր ծառայելոյ ձեզ : Արդա-

րեւ ուրախ պիտի ըլլանք յոյժ , եթէ ստէպ գտնենք պատեհութիւն գործել ձեր պատուական տան հետ :

Փակեալ պիտի գտնէք ի նամակիս գործի համար մեր սովորական պայմաններուն ցուցակը : Ողջունեմք զձեզ , Տէր , մտերմաբար

Գ.Ա.ՆԻԿ ԿԱՐՄԻՐԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ .

3. Գործի սկզբնաւորութեան նամակի օրինակ :

Կոստանդնուպոլիս , 24 Յուլիս 18 . . .

Առ Տէր Նորայր Պարտիզպանեան յԱմրտերդամ .

Տէր .

Ընկալայ ի ժամանակին զըջարերականն զոր հաճեցաք գրել ինձ ի 26 անցեալ նոյեմբերի , ձեռամբ մերոյ և ձերոյ բարեկամին Տեառն Մարուգէի վարդեան : Ձեր նորահաստատ տան հետ իսկ և իսկ թղթակցելու առիթ չունենալով՝ ցարդ առանց պատասխանոյ թողի զնամակ ձեր :

Այսօր առ ձեզ դիմելոյ առիթ ունենալով՝ կը գրեմ ձեզ խնդրելով գնել վասն մեր 1,500 է մինչեւ 2,000 քիլոկրամ (այս ինչ նիւթոյ) , կենդինարն 50 ֆիւրին , եթէ կարող էք գրնել այսչափոյ , և յուզարկել ընդ ծով , միջ-

նորդութեամբ Տեառն Զաւէնի Տրիտուրեան
ի Մարտիլիա, տալով ապահովագրել զվա-
ճառն :

Տարակոյս չունիմ, Տէր, թէ պիտի գո-
հացունէ զմեզ այս փորձ ըստ արժանւոյն,
մինչեւ փութալ մեզ նոր նոր վաճառս ա-
պրսպրել ձեզ :

Գոհ լիցուք մեծապէս, եթէ ստեպ տեղե-
կութիւն տաք մեզ գիտփութեանէ գնոյ
վաճառաց ձեր շուկային :

Հաճեցէք ընդունել, Տէր, զողջոյն մեր
յարգական :

ՍՈՒՐԵՆ ՍՈՒՐԵՆԵԱՆ

4. Ա. և գնոյ նամակի օրինակ :

Մարտիլիա, 31 Օգոստոս 18 . . .

Առ Տէր Տիրան Գրասէրեան ի Սթոքհոլմ.
Տէր .

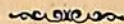
Հաստատելով զնամակն գրեալ յինէն առ
ձեզ յ2 ամսոյս, փութամ ծանուցանել ձեզ
զի, բաց յայն վաճառաց զորս ապսպրեցաք
ձեզ յառաջին նամակի մերում, գնէք նաեւ
վանս մեր

100,000 քիլոկրամ երկաթ, զորոյ օրինակն
պիտի ընդունիք սուրհանդակաւ, և յուղար-
կէք առ մեզ ընդ Գալէ : Հաճեցէք, Տէր,

բարուք ուշ գնել որպիսութեան օրինակին,
և ջանալ յուղարկել առաջին նաւով, և սա-
կաւ վարձու, որչափ հնար է : Աւելորդ է
ասել թէ այս վաճառաց, ինչպէս նաեւ միւ-
սոց, գիներուն փոյթ տանիք զի լիցին մեզ
շահաւոր, և միշտ ջանաք լաւագոյն տեսակ-
ներ ընտրել :

Ընկալարուք, Տէր, զողջոյն յարգանաց
մերոց :

ՇԱԽԱՐՇ ԴԻՄԱԲՍԵԱՆ

5. Տեղեկութեանց նամակի օրինակ :

Առ Տէր Միսաք Տադեւեան վաճառական
ի Լոնտոն .

Զմիւռնիա, 9 Փետր . 18 . . .

Տէր .

Կը հաստատենք զվերջին նամակ մեր զըր-
եալ առ ձեզ ի 26 Հոկտեմբերի :

Ձեր քաղաքի տուներէն մին, Տ. Տ. վ. Ս.
և Ընկ., որ կը զբաղի յատկապէս ոգեղինաց
և գինւոյ առեւտրով՝ ցուցած էր մեզ զձեր
պատուական տուն իբրեւ ինքեան ծանօթ,
և կարող տալ մեզ ստոյգ տեղեկութիւնս
զգերամական և զբարոյական որպիսութեանէ
նորա . ուստի համարձակեցաք աղաչել զձեզ
հաճել լոյս տալ մեզ զնմանէ, և ասել թէ

ինչ աստիճան վարկի և վստահութեան ար-
ժանի է այն առն: Կարէք վստահ լինել,
Տէր, թէ ինչ որ գրէք՝ ծածուկ պիտի մնայ
առ մեզ:

Ընկալարուք, Տէր, զողջոյն մեր ի սերտ
սրտէ:

ԹԱԹՈՒՂ ԱԼԱՆԵԱՆ ՈՐԴԻ

Պ Ա Տ Ա Ս Խ Ա Ն Ի

Առ Տէր Թ. Ա. ի Զմիւռնիա .

Լոնտոն, 27 Փետ. 18 . . .

Տէր .

Ընկալաք զնամակ ձեր գրեալ առ մեզ
յՅ Փետրուարի: Կը զրկէք մեզ զերկուս առ
առջինսն ըստ կանոնի, այն է՝ Ֆր. 6,000 և
10,000:

Տունն զորմէ տեղեկութիւն կը ինչդրէք
մենէ՝ է ընդ տնօրէնութեամբ երկուց երկու-
տասարդաց որք անգամ մի սնանկացան:
Նպաստ գտնելով յիւրեանց գերդաստանէն
որոյ համեստութիւն կը գովուի առ հասարակ՝
նորէն սկսան գործի որ առայժմ յաջող կը
թուի, բայց ինքեանք տակաւին չեն վայելեր
մեծ վստահութիւն: Ապագան պիտի ցուցնէ
թէ արդեօք ձախող փորձն ըրաւ այս երկու-
տասարդ վաճառականներն այնպէս զգօն և

յառաջատես, ինչպէս կը պահանջէ այժմու
վիճակ նոցա:

Ընկալարուք, Տէր, մեր սիրոյ և յարգա-
նաց վկայութիւն:

ՄԻՍԱՔ ՏԱԳԵՍԵԱՆ

6. Վաճառաց առարման նամակի օրինակ:

Առ Տէր Մինաս Հովուեան ի Կոստանդն .

Մարտիկա, 26 Մարտ 18 . . .

Տէր .

Ըստ հրամանի ձերում որ առ Տէր Տիրան
Ծաղկեան, կը զրկենք ձեզ Ասիա անուն շո-
քենաւառ որ յետ եօթն աւուր պիտի հասնի
ի նաւահանգիստ ձեր, քիլոկրամը 20 ֆրան-
քէ 1,000 քիլոկրամ այս ինչ վաճառներէն որոց
վրայ մանր տեղեկութիւն պիտի գտնէք ի
ցուցակին որ փակեալ է ի նամակիս: Գին
վաճառայն է

Ֆր. 8,614. 85, զոր անցուցէք ի հաշիւ մեր
առնելաց:

Կողաչենք, Տէր, հաճեցէք իմացունել
մեզ զգօհութիւն ձեր յիշեալ վաճառաց հա-
մար, որպէս զի կարող լիցուք այլ նուազ
գործել ձեր տեղեկութեան և կամ այ համե-
մատ: Հաւատացէք որ շատ կարեւոր կը հա-
մարինք ունել յարարերութիւն ձեր պատ-

ուսական տան հետ, և թէ ամէն ջանք պատ-
րաստ ենք ընել գոհ ընելու համար զձեզ:

Հաճեցէք, Տէր, ընդունել զսիրալիր ող-
ջոյն մեր:

ՄԵՍՐՈՊ ՇԱՀԵԱՆ

Առ Տէր Վրոյր Սենեքերիմեան ի թրիեսոք.

ի Տրապիզոն, 10 Մարտ 18 . . .

Տէր.

Հաճութեամբ ծանուցանեմ ձեզ որ, ըստ
հրամանի ձերում յանձնեցինք առ Տէր Ե-
րամեան վ. Ս. նշանագրովք վեց հակ այս ինչ
վաճառէն զորոյ զցուցակն գտանէք փակ-
եալ ի նամակիս, և որոյ գինն է

Փր. 1,104. 25: Հաճեցէք անցուցանել զայս
գումար ի հաշիւ առնլեաց մերոց:

Ամէն փոյթ տարուեցաւ մեր կողմանէ
յիշեալ վաճառաց առաքման համար, և կը
յուսանք թէ գոհ պիտի ըլլաք:

Միշտ պատրաստ ըլլալով ձեր հրամանաց,
եմք մտերիմ բարեկամք ձեր

ՍԵԴՐԱԲ Լ ՆՇԱՆ

7. Վաճառաց ընդունելութեան նամակի օրինակ:

Թեսաղոնիկ, 22 Ապրիլ 18 . . .

Առ Տէր Մակար Վահանեան ի թուրն.

Տէր.

Ընկալաք երեկ հակս 77 այս ինչ վաճառէն. մի
հակ և եթ պակաս էր զոր տուժեց ընկերու-
թիւն նաւին: Կշիւ վաճառացն զորս կը զըր-
կէք՝ է 3,374 քիլոկրամ, որ, քիլոկրամը 58
Ֆրանքէ, կ'ընէ Փր. 1,956. 92, համաձայն
ձեր ցուցակին զոր զրկած էիք մեզ ի 14
Ապրիլի:

Ի հատուցումն այս վաճառաց կը զրկենք
առ ձեզ փոխանակադիր մի 1,956 Փր. 92, զոր
աղաչեմք անցուցանել ի հաշիւ առնլեաց
մերոց:

Կ'ողջունեմք զձեզ, Տէր, սեռն սիրով:

ՏԵԳՐԱՆ ՈՍԿԵԱՆ

8. Նամակ որով կը ծանուցուի թէ այս ինչ գումարը
կը որկուի:

Կոստանդնուպոլիս, 27 Յունուար 18 . . .

Առ Տէր Զորայ ի Բարիզ.

Տէր.

Ընկալայ զնամակն գրեալ ի ձէնջ ի 4 ամ.

սոյս , հանդերձ ցուցակաւ վաճառաց զոր յու-
ղարկած էիք առ մեզ : Ըստ ցուցակին՝ պարտք
մեր է ձեզ վասն այն վաճառաց

Փր. 7,850. 30, զոր գրեմք ի հաշիւ առ-
նըլեաց ձերոց , զրկելով ձեզ հետեւեալ
գումարներն ի թուղթ հատուցանելի ,

Փր. 1,000 որոյ հատուցման ժամն հա-
սած է .

- » 3,211 հատուցանելի ի 14 Յուլիսի
- » 900 » առ օրին
- » 1,817 42 » յետ 10 աւուրց .

Ընդ ամենայն Փր . 6,928. 42, զոր հաճեցէք
անցուցանել ի հաշիւ առնլեաց մերոց , և
ծանուցէք մեզ զընդունելութիւնն :

Հաճեցէք , Տէր , ընդունել զողջոյն մեր :
ՍԵՊՈՒՀ ՇԱՀԻՆԵԱՆ

9. Նամակ որով կը ծանուցուի թէ այս ինչ գումարն հասած է :

Առ Տէր Մանուկ փողեան ի Կոստանդն .
Բարիլ , 23 Սեպտ . 18 . . .

Տէր .
Ընկալաք մեծ հաճութեամբ զնամակ ձեր
գրեալ ի 29 անցեալ ամսոյ : Նամակ ձեր բե-
րաւ մեզ փոխանակագիր մի ի ձէնջ քաղա-
քիս վրայ , Փր . 9,000 որ պիտի անցնի ի հա-
շիւ առնլեաց ձերոց :

Փոխանակագիրն զոր քաջած էք Սգրաղ-
պուրկի վրայ՝ հատուցաւ մի և կէս կորստեամբ
առ հարիւր , ուստի և փոխանակ 2,100ի՝ Փր .
2,068. 5 անցաւ ի հաշիւ ձեր առնլեաց :

Աճապարեցէք , Տէր , զրկել մեզ զգու-
մարն որ , ըստ հաշուեցուցակի զոր նամա-
կիս միւս էջն վրայ կը տեսնէք , գրեթէ հա-
ւասար կ'ուգայ ձեր պարտուց որ առ մեզ .
կը մնայ միայն փոքր գումար մի , Փր . 140. 97 :
Մեր սիրտը բողբոջին հանդարտ էր ձեր վրայ ,
ուստի և կրնայիք յապաղել զհատուցումն
ձեր պարտուց մինչեւ ի նախընթաց երեկոյ
մեր պայմանաժամին զոր կանխեցիք մարդա-
սիրաբար :

Կ'ողջունեմ ձեզ , Տէր , յարգանք :
ԿՈՐԻՆՍ ԱՐԱՄԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ

10. Ստակ խնդրելու նամակի օրինակ :

Առ Տէր Սիրայր ճերմակեան յԱղեքսանդ-
րիա :

Սիս , 20 Հոկտ . 18 . . .

Տէր .
Ի վախճանի իւրաքանչիւր տարւոյ սովոր
ենք փակել մեր հաշիւներն , ուստի և կը
զրկենք ձեզ նամակաւս ձեր հաշուին ցուցա-
կը , յորմէ կը տեսնուի թէ պարտական մնա-

ցած էք մեզ, յետ վերջին հատուցման, Յր. 2,068. 85: Կը յանձնենք զայն ձեր քննութեան, աղաչելով որ իմացունէք մեզ թէ ուղիղ է հաշիւն, և կ'աղաչենք առաքել մեզ հատուցանելի թղթով զհաւասարն վերոյիշեալ պարտուց ձերոց:

Մնալով ձեր հրամանաց ողջունեմ զձեզ:
ԵՐՈՒԱՆԴ, ԶԱՐԵՂ ԵՒ ԸՆԿ:

Նոյնք առ նոյն:

Տէր.

Յետ աւուրց ինչ պէտք պիտի ունենանք ստակի, ուստի համարձակեցանք քաշել ձեր վրայ հետեւեալ փոխանակագրերն ի հատուցումն պարտուց ձերոց որ առ մեզ, Յր. 1,921. 50: Ահա փոխանակագիրք զորս խընդրեմք ընդունել:

- Յր. 500 » հատուցանելի ի վախճանի Մարտ ամսոյ
- » 600 » հատուցանելի ի վախճանի Ապրիլ ամսոյ
- » 822.50 հատուցանելի ի վախճանի Մայիս ամսոյ.

Ընդ ամենայն Յր. 1,122. 50, որ պիտի անցնի ի հաշիւ առնլեաց ձերոց:

Յուսամք թէ մեր այս սնօրէնութիւնը

պիտի ընդունիք, մանաւանդ որ բաւական երկայն պայմանաժամ տուած ենք ձեզ, թէ եւ մեր պէտքը կը ստիպէր արագ հատուցումն պահանջել ի ձեռնը:

Մտերիմք ձեր

ԵՐՈՒԱՆԴ, ԶԱՐԵՂ ԵՒ ԸՆԿ:

11. Թուլացեալ յարաբերութիւն մը սխալելու համար զրուած նամակի օրինակ:

Առ Տէր Ա. և Բ. ի Բարեղ.

Կոստանդնուպոլիս, 14 Նոյ. 18. . .

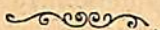
Տէր.

Կը յիշեցունենք ձեզ Յուլ. 19 թուականով դրուած մեր նամակը, որով յղեցաք առ ձեզ Յր. 1,500. յետ այնորիկ ընկալաք նամակ մի գրեալ ութ օր յետոյ քան զմերն, և որով զրկած էիք մեզ փոխանակագիր մի 1,333. 44 Քրանքի ի վերայ այս անուն Տեառն: Այս գուժմարն անցուցինք ի հաշիւ առնլեաց ձերոց:

Շատ կը ցաւինք, Տէր, որ գործերու նուազութիւնը թուլացոյց զյարաբերութիւն մեր որ ապաքէն օգտակար լինելոց էր երկուստեք և հաճելի. բայց յուսամք թէ ընդհուպ կարող պիտի ըլլանք զօրացնել զյարաբերութիւն մեր որպէս էրն ի սկզբան:

Ընկալարուք, Տէր, զողջոյն մեր ի սերտ սրտէ :

Ա. Ա. ԵՒ ԸՆԿ.

12. Օրինակ յանդիմանութեան նամակի :

Առ Տեարս Դ. և Դ. ի Բարիզ.

Ճենովա, 21 Յունվար 18 . . .

Տեարք .

Չեմ կրնար լռել թէ ինչ մեծ եղաւ զարմանքս երբ ընկալայ զնամակ ձեր գրեալ Դեկտ. 20: Այդ նամակաւ կ'իմացնէք թէ պիտի չկրնաք տալ 5,000 գլուխ (թօփ) թուղթը պայմանեալ ժամանակին, թէ եւ ոչ բերնով միայն, այլ և գրով խոստացաք յանձնել մեզ :

Ես կատարելու համար խոստումս առ ձեզ, նաւիս մէջ 5,000 գլուխ թղթոյ համար տեղ պահեցի, և մերժեցի զառաջարկութիւնս այլոց որ կ'ուզէին նոյն վաճառէն տալ ինձ : Տեսէք արդ թէ որչափ փնաս եղաւ ինձ, որ ոչ միայն վաճառք չտացայ, այլ և նաւը պարապ մնաց : Գիտէք, Տեարք, թէ այսպէս խոստմունք չկատարելով ուրիշին անհուն փնաս հասցունելն առանց պատասխանատուութեան չէ, և թէ ամէն մարդոյ իրաւունքն է փնասուց հատուցում պահանջել :

Ընկալարուք, Տեարք, ողջոյնս :

Ա. Ա.

13. Չքննորթեան նամակի օրինակ :

Առ Տէր Ժ. ի Կոստանդնուպոլիս .

Չմիւռնիա, 4 Յունվար 18 . . .

Տէր .

Ժամանակին ընկալայ ձեր երկու նամակներն, զգրեալսն ի 28 Յուլիսի և ի 5 այսր ամսոյ : Առաջնովն ընկալայ փոխանակագիր ի վերայ այս անուն Տեառն քաղաքիս Ֆր. 275. 45, զոր անցուցի ի հաշիւ առնլեաց ձերոց :

Երկրորդաւն կը գրէք թէ ի մեծ հոգս էք, քանզի այն նամակին համար բան մը չը գրեցի ձեզ : Եթէ զայն ընդունելս ժամանակին չիմացուցի ձեզ, ներումս կը խնդրեմ : Լռութիւնս իրին նուազ կարեւորութեան համար էք . գիտէք թէ կը ջանամ միշտ անօգուտ նամակներու համար չտալ ձեզ պատճառ ծախուց :

Ի հաշիւ պարտուց ձերոց գրեցի

Ֆր. 200, զոր տուի առ Տէր այս անուն, ըստ հրամանի այս անուն Տեառն, թղթակցին ձերոյ :

Շնորհակալ եմ, Տէր, ձեր շնորհաւորութեան համար վասն նորոյ տարւոյ, և կ'աղաչեմ, հաւատացէք որ նոյնչափ անկեղծ են իղձերս վասն ձեր : Կը փափաքիմ առիթ ունենալ այնպիսի ծառայութիւններ ընել ձեզ

որ եւս քան զեւս համողութիւք թէ եմ ձեզ հաւատարիմ ձեր :

Ա. Ա.

14. Հաշիւ տեսնելու կամ ցուցնելու նամակներ :

Վաճառականք սովորութիւն ունին ի վախճանի տարւոյն կամ ուրիշ որոշ ժամանակներ քննել իրենց տետրակներուն մէջ զառնչիս և զտալիս այլ և այլ անձանց , և արդիւնքը յայտնել նոցա : Այսպիսի արդիւնք մը յայտնելու նամակի օրինակ է հետեւեալն :

Առ Տէր Յ. ի Կոստանդնուպոլիս .

Բարիդ , 28 Դեկտ . 18 . . .

Հոկտ . 24 ին և ամսոյս 5 ին ձեռնէ գրուած նամակներն հասան մեզ :

Վերջին նամակաւ կը յայտնէք մեզ մեր մինչեւ 21 Դեկտ . առնչեաց և տալեաց հաշուին արդիւնքը , որմէ կ'իմանանք թէ պարտական մնացած ենք ձեզ Ֆր . 5,857 : Քըննելով կ'իմացունենք ձեզ թէ այդ հաշիւ է՞ համաձայն մեր տուժարներուն թէ ոչ :

Ընկալարուք , Տէր , զչնորհակալութիւն մեր վասն մաղթանաց զոր կ'ընէք յաղագս մեր ի սկզբան նորոյ տարւոյ : Նոյն իղձեր , և նոյնչափ սեռնութեամբ , կ'ընենք մեք ի ձեր

աղագս , իմացնելով միանգամայն թէ կը փափաքինք մեր յարաբերութիւններն յաճախել , եթէ պարագայք նպաստեն :

Ընկալարուք , Տէր , մեր սերտ ողջոյններ :
Ա. Ա. ԵՒ ՈՐԴԻՔ

15. Վարկ խնդրելու նամակի օրինակ :

Զմիւռնիա , 4 Մարտ 18 . . .

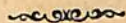
Տէր Ա. ի Բարիդ .

Նամակս ձեզ բերողն է Տէր այս անուն , զոր կը խնդրեմ ընդունել մարդասիրաբար :

Հաճեցէք տալ նմա ի հաշիւ իմ մինչեւ չորս հազար ութ հարիւր Փրանք , ընկալագիր առնելով և ձեր ծախքը զեղչելով : Գրեցէք , կ'աղաչեմ , այս նամակիս տակ ինչ դուժմար որ կու տաք յիշեալ Տեառն :

Ընկալարուք , Տէր , զհաւաստիս իմոց յարգանաց :

Ա. Ա.

16. Յանձնարարութեան նամակի օրինակ :

Կոստանդնուպոլիս , 3 Մարտ 18 . . .

Տէր Լ. Պ. ի Բարիդ .

Զայս նամակ պիտի տայ ձեզ որդիս այս

անուն , որ մեծ պատիւ կը համարի իրեն ան-
ձամբ ճանչնալ զձեզ : Որովհետեւ ծանօթ
չունի պատանին ձեր քաղաքին մէջ , կը հա-
մարձակիմ , Տէր , յանձնել զնա ձեր տան ,
որպէս զի հաճիք տալ նմա տեղեկութիւն-
ներ , զորս երբեմն երբեմն խնդրելով պիտի
ձանձրացնէ զձեզ : Այս ձանձրութեան փո-
րարէն , կ'աղաչեմ , Տէր , պահանջեցէք յի-
նէն ինչ ծառայութիւն որ կ'ուզէք :

Հաւատարիմ բարեկամ ձեր

Ա. Ա.

17. Շնորհակալութեան նամակի օրինակ :

Կոստանդնուպոլիս , 3 Հոկտ. 18 . . .

Տէր Ա. Ա. ի Համպուրկ .

Ձնամակ ձեր գրեալ ի 23 ֆետրուարի ըն-
կալայ , և անցուցի ի հաշիւ առնլեաց ձերոց
Ֆր. 4,925, զոր ճիշդ համաձայն գտայ իմ տես-
րակներուս :

Շնորհակալ եմ վասն մարդասիրութեան
զոր ցուցանէք եղբորորդւոյս . արդարեւ կըր-
կին պարտական ըրիք զիս ձեզ :

Շատ ուրախ եղայ տեսնելով ձեր որդին :
Ձեր ընտանեաց բոլոր անհատները սիրելի
են , բայց այս պատանւոյն վրայ տեսայ յա-
տուկ բարութիւն , քաղցրութիւն և այնպիսի

